

Arif Damar

*yoksulduk
dünyayı sevdik*

YOKSULDUK DÜNYAYI SEVDİK

ARİF DAMAR

YOKSULDUK DÜNYAYI SEVDİK
(TOPLU ŞİİRLER)

ISBN 978-975-9169-67-1

YOKSULDUK DÜNYAYI SEVDİK / ARİF DAMAR

1. Baskı: Eylül 2007, İstanbul, Kırmızı Yayınları

Genel Yayın Yönetmeni: Fahri ÖZDEMİR

Kapak Tasarımı: Akçura Serap ERTEMİN

Dizgi: Kırmızı Yayınları

Baskı ve Cilt: Euromat

© Kırmızı Yayınları, 2007, İstanbul

Bütün hakları saklıdır.

Kırmızı Yayınları

Bağdat Caddesi No. 142/13 Maltepe / İSTANBUL

Tel: (0.216) 371 36 29

Kırmızı Yayınları bir OPUS LTD. ŞTİ. kuruluşudur.

www.kirmiziyayinlari.com

ARİF DAMAR

YOKSULDUK DÜNYAYI SEVDİK
(TOPLU ŞİİRLER)

Kimsem Tülin
Can oğlum Nice'ye...

Handwritten signature or scribble.

İLK ŞİİRLER

Hasan Tanrikut'a

BAHAR

Cılız başaklara yüklenir
Mavi kadar sonsuz arzular

Şükürler ardı sürüklenir
Hülyaların fecrinde Bahar

Yine mevcut ızdırap kadar
Kapılar açmayan anahtar

Gün / Sayı 2 / 31 Mayıs 1941
(Bu şiir Arif Hüsnü imzasıyla yayımlanmıştır.)

MAVİLİKLER

Renkleri saadet
Rüya çocuklarıyla etek etek
Hülya dallarından meyvalar

Hasretin yeliyle
Dolan yelkenlerde
Beliren bahar

Gün / Sayı 4 / 14 Haziran 194
(Bu şiir Arif Hüsnü imzasıyla yayımlanmıştır.)

BİR AŞK ŞARKISI YAZMAK İSTERDİM SENİN İÇİN

Bir aşk şarkısı yazmak isterdim senin için
unutulmasın ebediyete kadar
sensiz geçen anlarım gibi hazin
ve aşkımızla yüklü olsun mısralar

Bir aşk şarkısı yazmak isterdim senin için
sığdırsın içine bütün güzellikleri
semanın maviliğini ve sonsuzluğunu sevgimizin
ve bitsin “seni seviyorum”la cümleleri

Bir aşk şarkısı yazmak isterdim senin için
yalnız söyleyebilelim sen ve ben
o şarkıdır ki ılık bakışlarında gözlerinin
gölgeler halinde dile gelen

Bir aşk şarkısı yazmak isterdim senin için

GÜNDEN GÜNE

1. basım: 1956 (Kendi Yayını)
2. basım: 1976 (Cem Yayınları)
3. basım: 1986 (Cem Yayınları)
4. basım: 1990 (Can Yayınları)
5. basım: 2001 (Gendaş)
6. basım: 2002 (Bilim Sanat Galerisi Yayınları)

*Çırak durdum yanında memleketimin
İnancımın halkımın hürriyetimin
Türküler deniz gökyüzü
Bir de Nâzım Hikmet'in*

“Ant mecmuasının şairlerini pek beğeniyorum. Hele dördüncü sayısında birbirinden güzel şiirler vardı. Aşkolsun delikanlılara.”

Nâzım Hikmet
Mayıs 1945
Kemal Tahir’e Mektuplar’dan

ŞAFAK VAKTİ

Şafak vaktidir
terket beni hatıra

Bundan böyle ben artık
dağılıp boydan boya mısralarıma
esirler açlar ve mağlûplarla
hürriyet ekmek ve zafer türküsünü
gücümün yettiği kadar söyleyeceğim

Sonra bu dehşet ve sefalet içinde
mesut günler vaat eden
bir silâh sesi gibi titreyeceğim

1943, İstanbul

“GECENİN İÇİNDE”

Yağmur kesildi.
Su sesi ve sessizlik
uzandı bir yol halinde
can sıkıntısına.

“Büyük ölümler” “bir ızdırap şarkısı gibi”
geçiyor tebliğlerden.

Bu gece hiçbir şey mevcut değil kâinatta
parmaklarımın arasında buruşan gazetenin
kurduğu âlemden maada.
Dünyanın bütün camlarını kırmak istiyorum.

Tekrar başladı yağmur,
bu hayatımda en müthiş gecedir;
karşık apartmandan
anama küfreder gibi
Müteahhit Nuri Bey’in kahkahası gelmededir.

1943, İstanbul

İKİNCİ DÜNYA HARBİNDEN PORTRELER

I

Belli söylediğin türkünden
yabancıysm bu toprakların.
“Limanlar” “kayıklar” ve “balıkçılar”
ve “gece vakti ılık esen rüzgâr”
uzak buralara.

Sana,
istediğin zaman
istediğin ağacın altına oturup
dinlenebilmek kadar uzak
ve ağır yumruğunu soğana vurup
ekmeğini yiyebilmek kadar uzak
uzaklar,
uzak buralara.

Biraz evvel türküsünü bitirip
ve düşman elindeki
karşı dağları
kilometrelerce uzağa itip
göğüs geçiren arkadaş
belki biz de birbirimizden uzağız
fakat seninle çok defa
büyük kitaplarımızı okurken
aynı satırlarda öfkelenip
aynı satırlarda güldüğümüz için
ve son sayfayı bitirince
ışıklı ve geniş bir dünyaya
bir avuç nar tanesi sevinciyle
döküldüğümüz için
düşüncelerimizde daima biraradayız.

Mısralarımın siperinde de
düşmana karşı
yan yana ve omuz omuzayız.

1943, İstanbul

II

Harbin yoğunluğu kalkmış üzerinden
“avuçlarında toprak ve kan”
sağ ayağın yarının metre uzakta
sol kolun kırık
ve kurtulmuşsun her türlü endişeden.

Kar yağıyor senin kadar sakın
silâh arkadaşların ve bilcümle ordu
kayboldu ufukta.
Belki de şehir zaptedilecektir.

Yine belki
akşam yemeğini yerken
duvardaki resmine bakıp gülümseyecektir
çok uzaklarda bıraktığın mavi gözlü çocuğun.

GECE YARISI TEBLİĞİ

Sarsıyor temelini karanlık düşüncelerimin
hürriyet ordularının ayak sesleri.
Ve siperlerde vahşi gıcirtısı
o beyaz dişlerinin.

Avuçlarında bütün lanetini sıkarak
üç yılını saran barut kokusunun
tanklarla omuz omuza
bazen korkusuz koşuyorsun.

Hatırasına verip kendini bazen
eski bir şarkının
-tüfeğini samimiyetle sıkarak-
giriyorsun içeriye bir kapıdan
yüzüne sıcaklığı vuruyor
çok uzakların.

Bazen kendi kendinden uzak
yorgun dalgınlığında uykusuzluğun
sevdiklerinin sesini duyuyorsun.

Ve nihayet
bir “Gece Yarısı Tebliği”nde
unutuluyorsun.

1943, İstanbul

HARP TEBLİĞİNDEN UZAK

Cephe’de sükûnet hüküm sürmededir
Gökyüzü bulutsuz
Ve hava sakin

Pencereler ardına kadar açılabilir
Deniz bu kadar mavi
Yalnız bizim için

Bugün meşgul olalım
Ağaçların pembe çiçekleriyle
“İkinci Cephe”den ziyade

Dostlar! Günü geçirelim şikâyet etmeden
Ne çıkar bahsetmeyelim
Ekmeğin az geldiğinden

Dinleyelim yalnız
Gelecek günlerin saadet şarkılarını
Gökyüzünün maviliğinden

1943, İstanbul

İKİNCİ CEPHE

Son silâh sesleri de kesildi,
artık büyük sükûneti konuşabilir barikatın.

Saatlerce dövüştükten sonra
bir avuç erkek
ve bir de kadın
son silâh sesleri de kesildi.

Gözleri hayretle açık
ayakları ürkek
bir ihanet dakikası gibi
korkak ve titrek
geçti düşman askerleri üzerlerinden.
Belki, birdenbire bir şey olur diye
dökülmüş sigaraları bile incitmeyerek.
Artık büyük sükûneti konuşabilir barikatın:
Uyuyorlar,
sanki gelecek günlerde uyanacaklarmış gibi
sanki çalışmaktan yorulup
bir ağacın gölgesine yatmışlar gibi
uyuyorlar.
Işıldıyor gözleri güneşten
bu arka üstü uzanmış askerin.
Bu kumral saçları kalpağından
alnına doğru dökülen gencin
yüzü benziyor yüzlerine
memleketlilerimin.

O,
tüfeği elinde tutacak kuvveti de kesildiği zaman
sol eliyle kara gözlerini ovuşturarak
ve bir uçuşuma yuvarlanıyormuş gibi
tırnaklarıyla toprağa yapışıp
bir müddet durarak
son defa eğildi karanlığına hatıralarının
Orda dağlar ve yıldızlar vardı
orda yıldızlar dağlara doğru
çılgın bir sevinçle akardı.

Ondokuz yaşındaydı henüz
bu geniş omuzlu, tıknaz delikanlı,
dayanmış emniyetle göğsüne barikatın;
saçları ıslanmış yalnız
hâlâ sıcak olan kanından
ve ayrılmamış mavi gözleri
yiyecekmiş gibi baktığı düşmanından.

Hem türkü söyler, hem dövüşürdü
bu uzun boylu Kafkasyalı.
Derdi ki:
“Biri dudaklarla söylenir,
ellerle diğeri,
ne farkı var bir kavga şarkısının
mukaddes bir kavgadan!”
Vuruldu, en sevdiği türküyü söylerken ansızın
o güneşli alnından

Yüzükoyun uzanmışlar toprağa,
belli değil şekli yüzlerinin
sağdakinin, sol kolu kırılmış
sağ eli göğsünde ötekisinin.

Her şey olması lâzım geldiği gibi oldu:
İlkin kadın vuruldu
sonra erkek.

Kadının saçları onun göğsüne yayılmış
mavi gözleri gülümseyerek.
Erkeğin barikata dayalı kumral başı
ve çevrilmiş ikisinin de yüzü
çok sevdikleri güneşe karşı.
Aydınlık aydınlatıyor tarihin
en büyük yüzlerini.
Bu iki insan, verdiler vatan için
kendi gündüzlerini.

Sarışın kahraman kadın
sarışın kadının kahramanlığı
sığamaz içine mısralarımın.

O, barikatta dövüşürken
iliklerine kadar erkekti.
Vurulduğu zaman hiddetinden
dişleri birbirine geçecekti.

O, söyledi en büyük sözlerini
hiçbir şey söylemeden.
Yalnız, sıktı kadın yumruklarını
gözlerini çevirdi Garba doğru;
eminim ki İkinci Cephe'den
son defa böyle bahsediyordu.

Artık, vakit gecedir;
sarsıyor stepin yıldızsız karanlığını top sesleri.
Ve bu sekiz kahramanın
karışıyor düşüncelerime
aylardır düşündükleri:

“Savruldu rüzgârda külleri çiftliklerimizin,
ekinlerimiz eğdi boyunlarını
tankların önlerinde
ve kavruldu harmanlarda demetlerimiz
senenin en güzel günlerinde.

Öldü erkeklerimiz.
Günlük güneşlik yaz aylarında
öldü erkeklerimiz.

Ve kadınlarımız
ve çocuklarımız
harp tebliğlerine bile görünmeden
gittiler.

Yakıldı şehirlerimiz
dayandıkları için
sonuna kadar
yakıldı şehirlerimiz!..”

Sarışın kahraman kadın,
düşündü bütün bunları
hayatla ölüm arasında.

Sıktı kadın yumruklarını,
gözlerini çevirdi Garba doğru,
Garba çevrilen gözleriyle:
“Bütün bunlara rağmen!..” diyordu.

HARKOV'UN SON KEZ KURTARILIŞI ÜSTÜNE

Ortalık kararırken şehre girdiler
düşman gündüzden çekilmişti.
Caddelerde, bozuk kamyonlar, tanklar
kırık tekerlekler
harap çatılardan, yıkık duvarların altından
yer yer dumanlar yükseliyordu.
-Uzaktan top sesleri geliyordu.-
Sanki alev bir kasırga geçmiş üstünden
binaların, insanların, hayvanların ve ağaçların
ve akşamın sessizliğine boylu boyunca uzanmıştı ölümler.

Ortalık kararırken şehre girdiler
toprağın büyük huzuru darmadağın
akarsu kaybolmuş yatağında
sokaklarda kimse yok sarılacak.
Her şey hareketsiz
sükûnet, her yanda sükûnet
ne kımıldayan bir yaprak
ne yaşayan bir renk,
yalnız sessizliğe boylu boyunca uzanan ölümler.

Eminim hiçbir vakit
bu kadar hazin karşılanmadı hiçbir zafer.

Not:

İçinde, nefesini tıkayan ömrünün hatırası
yani mağlûp ümitleri ve bedbaht hasretiyle
ve kırık kalbi, nemli gözleri
ve çamurlu postalları, doludizgin nefretiyle
karanlığa boylu boyunca uzanan ölümleri arkasında bırakıp
memleketini en son olarak terketti
tepeden tırnağa zaferle mücehhez
şehre ilk giren nefer.

Ve her zamanki gibi yarın
bütün dünyada şafak vakti
yeniden değişecek şekli haritaların.

19.4.1944, İstanbul

AYAK SESLERİ

Bir gece vakti
sırtımı dağa verip
ayaklarımı karanlığa uzatmışım.
Başımın altında üç kitap var:
Biri geçmiş
biri şimdiki
biri gelecek günlere dair.
Ayaklarımın ucunda titreyen şehrin ışıkları,
göğsümün üstünde inip kalkan
sayısız yıldızlarıyla yaz gecesidir.
Sıcaktır uzandığım toprak
ve bir cıgara yakmışım.

Bu karanlığın ve bu yıldızların altında
şark, garp ve şimal ufuklarının
çok uzaklarında,
nöbet bekleyen
yarasını bastıran,
tank, zırhlı otomobil, tayyare ve mitralyöz işleten
ve göğüs geçirmeleriyle bizim olan insanlar
şimdi bu şehrin,
bu toprağın,
bu cıgaranın
emniyeti ve huzuru dışındadırlar.

Sen, Büyük Çin,
çoktandır unuttuğum memleket,
çekik gözlü ve çekingen topraksız köylüleri
ecnebi fabrikalarının işçileri
Sovyetler'den dönen talebeleri
ve deniz insanlarını,
sıtmalı,
silâhsız
ve cesur
vatan uğruna kaybeden!..

Başımın altındaki kitaplardan biri

927'deki sana aittir.

Onun satırlarında yarım kalmış bir şarkı,

Bu şarkıda Çen,

ihtirasları ve etiyle parçalanmıştır.

Bu şarkıda kalkık burunlu Katof,

akide şekeri yediği

ve aynı ferahlık içinde

arkadaşlarına siyanürünü verdiği

geniş elleriyle

yakılmaya gidiyor.

Bu şarkıda Kiyo,

büyük ölümüyle yatarken

Baba Jisor düşünceli,

May dudaklarını ısıyor.

Çin'de yarım kalan bu şarkı

tekrar dillerdedir,

şimdi Dalmaçya sahillerine hâkim olan

rüzgâr ve çetecilerdir.

Çeteciler,

hırvat, sırp, sloven ve müslüman,

çeteciler,

eski asker, genç kız, işçi, talebe

çeteciler, topraklı ve topraksız köylülerdir.

Eski maden işçisi,

eski kızıl bayraktar,

Madrid kapılarında hiddetinden dişini kıran Jozip Broz,

yani Mareşal Tito

ve sıkılmış yumruklarını havaya kaldırarak selâm veren

sert yüzlü nöbetçiler,

Dinarik Alpleri ve köyler,

Bosnasaray'ın minareleri,

Üsküp'ün tütün tarlaları,

sessiz kiliseler, elma bahçeleri, bağlar

limanlar, iskeleler, deniz fenerleri,

aynı kavganın

ve aynı gecenin içindedirler.

Ve memleketler elden ele geçerken,
“İkinci cephe” adamlarının
ayak seslerini duyuyorum.
Yanan şehirlerin kızılıtısında toprağa vuran gölgeleri
uzanmadadır düşüncelerime kadar.

Cümlesinin arkasında kalan bir deniz yolculuğu
ve karşılarında gaddar bir düşman vardır.
Bilemem neler düşünürler
silâhların uğultusunda ve korkunç çığlıklarında hayatın.
Sanırım eski silâhlar gibi
hatıralarından ayrılmışlardır.
Susarlar, öldürürler ve ölürler
şarkıların, arzuların ve şehvetin dışındadırlar.
Yalnız ebedî topraktan
tırnaklarıyla kazırlar kaderini yaşayacakların.

Ay doğuyor arkamdan
artık yıldızlar daha uzaktadır.
Cıgaram söneli bir hayli vakit oldu,
nedense yakınıyorum yenisini;
ben bu gecenin karanlığına dağılmak istiyorum
bir silâh sesi gibi.

III

O öylece kalacak:
Yağmur, ıslak toprak ve tel örgü.

Hududa yakın bir kesimde
arkadaşlar hücumla kalktılar,
ayak sesleri hâlâ kulağındadır.

Süngülerin karanlıkta parıldayan soğuk demiri
bir türlü çıkmaz aklından.

Harap olmuş istihkâmda,
apansız farkına vardın ki sıcak kanın
teninde lezzetle sızıyordu.

Ah ellerin ne kadar soğuk!..

IV

Silâhın düştü elinden,
bundan sonra bir hayal parçasısın.

Dostların seni garipseyerek anacak,
vakitsiz ölümüne üzülen bu küçük şiirde de
benim gönlüme göre olacaksın.

Halbuki biraz evvel kar yağıyordu,
sen ağır yaralı;
arkanda düşmandan kurtarılmış toprak,
suları buz tutmuş Vistül,
ağır ağır yürüyordun.
Ufukta belki,
karla örtülü kuleleri ve damlarıyla
biraz sonra şehirler gözükecekti.

Ayak izleri örtülürken arkadaşlarının,
sen çam ormanlarını ve sakın gölleri
son adımında birdenbire geçerek
denize vardın.

Ondan sonra bir hayal parçasısın.

HİSSEN YOK BU AKŞAMDA SENİN

Hissen yok bu akşamda senin,
sen öğleden beri
bu renk renk
bu çeşit çeşit söylenen şarkının
artık haricindesin.

Tankın gölgesi uzandı üstüne kadar,
nerdeyse, habersiz gün batacak.
Tamamen çekmiş göğsünden akan kanı
büyük ve mütehammil toprak.
Her şeyin ne kadar şikayetsiz
saatin hâlâ işliyor bileğinde,
onu akşamdan akşama kurardın,
tabii biraz sonra duracak.

Bugün günlerden cumartesi,
dün yazdığın mektup,
ancak, dört gün sonra eline değecek karının.
Senin orada eskisi gibi sesin işitilecek,
sesin teselli edecek
düşünür gibi gülecek,
kısaca: Yaşayacaksın.
Çocuğun o akşam yazdığı cevapta
bahsedecek çiçek açtığından
bahçenizdeki ağaçların.

Güneş battı,
yıldızlar doğacak biraz sonra,
şimdi karnın acıkmış olacaktı.
Çantanda tayının ve konserven var,
cebinde, yemekten sonra içecek sigaran.

Düşman bozguna uğratıldı arkadaş,
mısralarımda olsun uyan!..

AKROPOL

Elimdeki gazetede bir kurtuluş haberi
insanoğlunun en büyük şarkılarından,
daha manalı, daha dokunaklı,
daha aziz geldi bana bu sabah:
“Akropol’e Elen Bayrağı Çekildi.”

Okudum, yaralı kardeşlerim,
okudum, gözlerim yaşararak
ve dudaklarımı ısırarak, sevindim yürekten.
Nedense, ellerimi ovuşturmak,
ve gülümsemek gelmedi içimden.

Kurtuluş kavgasının fırtınasında
ummazdım, kendimin bu kadar aciz
ummazdım, bu kadar mahcup olacağımı.
Ellerim çocuk ve yumuşak,
ellerimden utanıyorum, yaralı kardeşlerim.

Ne kadar acı bir şey bilseniz,
insanın, uyamaması isteğine yüreğinin.

Şimdi, bayrakları rüzgârda dalgalanarak,
topraklı elleri ve uzamış sakallarıyla
dağlardan inmededir vatanseverler.

Onlar ki, silâhsız ve zayıf,
yalnız cesaretleri ve ümitleriyle:
“Ferman padişahın, dağlar bizindir” demişlerdir
dünyanın en katil saatlerinde.

Biliyorum, yaralı kardeşlerim,
biliyorum ve şu fakir mısralarımda olsun,
hazin caddelerinizde bayram yapmak için,
bırakın aranızda katılayım,
bırakın, diyemiyorum.

*Sonra, bana gelirken
Saçlarını amma tarar
Dişlerini amma çok fırçalardın*

GÜNEL'E ŞİİR

Yine böyle kar yağacak,
ben, kim bilir hangi bir dağ başında,
sırtımda yakaları kalkık asker kaputu,
omzumda tüfek,
nöbet bekleyeceğim.

Postallarım kara batmıştır
ama ayaklarım sıcak,
yün çoraplarım senin
elceğizinden çıktı muhakkak.

Rüzgâr vurur rüzgâr üstüne,
dudaklarımda şarkı durmaz,
ovalar beyaz, yollar kapalıdır kardan.

İstersen vakit akşam olsun,
bu, daha çok “romantik” olacaktır.
Çünkü, önündeki çorba,
her zamankinden daha sıcaktır.

Lokmalar tıkanıp kalacak,
geçmeyecek boğazından;
hayat, o vakit daha gaddar gelecek
sana şimdi anlattığımdan.

ÇOCUKLUĞUM

Zincir sesi uzun sürdü,
demek ki açığa demir attı gemi.

Karanlık suyu yer yer aydınlatırken,
kayıkların parlayıp sönen ışıkları,
rüzgâr dalgaların üstünden
boğuk seslerini getiriyor kayıkçıların.
Kürekler güç kalkıyor sudan,
yüzlerini kırbaçlıyor soğuk
–yağmurla karışık–
vapura binecek yolcuların.

Kürek çeken, dümen tutan sinirli;
kadınlar ve çocuklardır bağırان.

İhtiyar kayıkçı konuşuyor:
“Sallanmayın,
işte geldik, ne kaldı ki!
Biz, daha nelerini gördük bu suyun...”

Dalgalar yükseliyor,
bu saatte Gelibolu Feneri,
belki her zamandan daha fersiz,
ve haritaların ufacık Marmara’sı,
çürük vapurlar ve tahta motorlarımız için
ne bitmez tükenmezdir.

Haklısın ihtiyar kayıkçı,
haklısın fakat anlatamazsın,
anlatamazsın, karanlık suda,
ölümün soğuk ellerini gören gözlere bunu...

Sen, denizi tanırsın,
ekmeğini veren odur,
odur ağlarını dolduracak,
hele bir durulsun...

En öndeki sandal vapura yanaştı.
Artık korku yoktur.

Bu rüzgâr,
günlerce devam edecektir...
Kayalara çarpan dalgaların,
sesleri duyulacak bir uzaklıkta,
küçük evimiz ne hazin durur.

Çerçeveleri eskimiş pencerelerin ardında,
yataкта annesine sokulan
avuçları sıcak,
ve korkan bir çocuk bulunur:
Benim çocukluğum...

Onun küçük dünyasında,
kırmızı bir yerlere sefer eden gemilerin,
bu gece yelkenleri kopmuş,
direkleri kırılmıştır.

Dışarda kocaman kanatlı vahşi kuşlar...
Nerdeyse kapı açılacak,
içeriye, denizden kopup gelen,
acayip hayvanlar ve görülmemiş insanlar girecektir.
Onu korkunç bir yerlere kaçıracaklar.

İşte Günel'im,
bilhassa böyle havalarda,
Gelibolu çocuklarının ekmeği aslan ağzında,
gecesi korsanlar elindedir.

GEZİ KONUŞMASI

Gel beraber
doğduğum köye gidelim.

Handan atları aldık,
ne kadar hızlı sürsek
daha bir hayli vakit
Gelibolu omzumuzda duracaktır.

Bak deniz burda akıyor
ırmak gibi daracık.
Seddülbahir'den sonra
yine genişler.

Adaları görmedim
Ege'nin ılık olduğu söylenir.

Karşı dağlar Anadolu'nun
atla gidilmese de
Asya'nın uzaklığı ne kadarcık...

Tayfur'da dağa vururuz,
yüzümüze çarpan rüzgâr sıcak,
meşeler ayaklarımıza değer
daha aşağılar kırmızı toprak.

Günbatısı yağmur topluyor,
hadi biraz deeh diyelim.

Sanırım köye
akşamla birlikte gireceğiz.

Bir damla yağmur düştü elime
ılık hem de,
bizi Ova'da bastırarak görünüyor.
Keçiyolları tekin değildir,
bari şosede tutulsak.

Bu tam balık havasıdır,
Gelibolu'nun sardalyası
bilirsin "meşhur olur".

Güneş battı,
"Ne çabuk!"
Ne de olsa
kışı geçirdik sayılır,
yakın günlerin uzaması.

Bizim ovaya girdik,
farkında mısın,
adımları sıklaştı,
hayvanları üşütmesek!

Varınca üstlerini örteriz,
varınca sana ne göstereyim!
Köyceğizimiz ufacıktır.

Hem akranlarım bile beni
unuttu gitti...

GELİBOLU

Nasıl da yakıştı limanımıza
baştan ayağa donanmış Gülnihal...

Gülcemal dersen şıkır şıkır,
kasabamız birden şenlendi,
sanki ayağımıza geldi İstanbul.

Hep gaz lambası yaktık,
elektriği nerden bileceğim!
Akşam olur evli evine gider,
sokaklarımız kalır zifiri karanlık.

Gülnihal'den annem çıktı.
Acaba bohçasında neler var?

Kocaman şekerler olmalı,
renk renk
ve daha tatlı akideden.

Bir de kırmızı düdüğü ağzıma göre,
ölçüsünü aldı giderken.

MUTLAKA

Kış gelip çattı...

Sarıkamış dağları kar altında,
aşılması daha güç.
Ve çekip gitmek ümidi olduğundan
bundan evvel içim rahattı.

Ben sıcak bir memleketten geldim,
yatağım pamuktan,
içime yünlü giyemem;
“zatürree” olursun diyorlar,
öyle bir şey olursa ne yaparım;
benim arkadaşlarım ve sevgilim var.

Bakma böyle ayrı düştük
darısı düşman başına.
Kulakların çınlasın çilli yarım,
sen bana aldırma,
kendine iyi bak,
kırağı çalmazmış acı patlıcanı,
beni nelere alıştırmadı
bu bekâr hayatı.

Dün gece çeşmelerde sular dondu,
akan sular da donacak yakında,
sözde kışın çok zevkli olurmuş
kayak
ve Petrovka
bana da öğretecek arkadaşlar.

Rüzgâra karşı dağdan inerken,
aşağılarda sen varmışsın gibi
gelecek bana,
gülerek ve dalgın ineceğim.

Halbuki dikkatsizliğe gelmez,
bir taşa çarpıp düştüğüm vakit
görenler üzülecek,
bense için için sevineceğim.

Çünkü mutlaka başucumdasm...

ÇELİNEN AKIL

İyi yürekli ve sıcaktı.

Bir gün gözlerimin içine baktı,
dedi: “Malûm!..
Şöhretini biliyorum.”

Bir kedi nasıl mangala sokulursa,
öylece kendini bıraktı.

Ona bilmediği kitaplar verdim,
söz açtım:

Gaspedilmiş haktan,
el emeğinden.

Dost günler geçirdik,
aynı ateşte ısıttık avuçlarımızı.
Kumral saçlarından ziyade,
içi gülen gözlerini severdim.
“Sevgili” derdim

“hepsi bitecek,
hepsi biter...”

Uzaklara bakardık beraber.

Anlaşılan çok gördüler onu da,
kısa bir ayrılığın sonunda,
kalın sopalarını,
ve demir parmaklıkları gösterip,
çocuk aklım çeldiler.

GECE

Gece seni birdenbire hatırladım.

Nasıl bakarsa sürüye dağdan bir canavar,
pencereden dışarıya öyle baktım.

Dışarda seni benden ayıran hayat,
dışarda lodosa çevirmiş hava,
eriyor günlerdir yağan kar.

Bir görülmez düşmanın üzerine yürümek,
ve düşüp ölmek sonra,
birkaç adım atarak...

1947, Ankara

HEPSİNDEN

Şerefli bir şeydi karım olman.

Vatan nasıl sevilir,
nasıl yaşar bu rezil dünyada
namuslu olan insan,
bunu bizim mukaddes,
bunu bizim güneşli yolumuzda öğrenecektin.

Sen benden ayrılmakla,
insanoğlunu saadete götüren
ne kadar iyi
ne kadar lüzumlu iş varsa,
hepsinden elini eteğini çektin.

*En eski kitapları o yazdı
En büyük destanları o dizdi*

DAĞLARIN ARDI

Dik yürüyüp
yüksek sesle konuşan,
insanlarla meskûn yaylalarımız,
deniz yüzünden binlerce metre
yüksekte durur.

Dağlarımız vardır geçit vermez,
dağlarımız vardır sularını
eğilip avucunla içemezsin,
donar parmakların.

Yâri yârdan ayıran
dağlarımız vardır,
bakıp bakıp
boynun bükülür önünde.

Çarıkların kaviyse geç kardeşim,
gurbet yolu bu yoldur.
Tek, yüreğin pek olsun.

Köroğlu'na kale olan,
benim de bakıp bakıp
Köroğlu olasım geldiği
dağlarımız vardır.

Aşağılarda parıldayan sulardır.
Ağır mandalar yaslanır çamuruna
ve kayaların arasında,
kılçıksız balıkları...

Üstünde tahta sallar
tembel tembel yürür.

Nehir boylarında kavaklar,
nehirler yatağında
kavak kavak yürür.

Yer olur sıtma yapar,
yer olur değirmenler döndürür.
İnsanları yeşilden
güldüren
yer olur.

Toprak kısır su acı
vatandır geçemezsin.
Ağaçlar yemiş vermez,
güneş tepenin üstünde
vatandır geçemezsin.

Gurbet elde de
“kahveler, hanlar” olur vatanın.
Elin böğründe kalır,
kimse bilmez halini.

“Efendimiz”, “sarıcızmeli,”
çaresiz, dağlar ardındasın.

FİKRET İÇİN

“Sisli akşamüstlerinde”
vatan dediğin topraklarda yaktılar
“sabah olacaktır” diyen kitapları.

O vakit saflarımızda
bizimle beraber dövüştün
“sabah olur” diye başladığından
dünyanın dört bucağında
c e p h e'mizin şarkısı.

Sonra, yaşayanlardan daha cesur
açlığımız üzerine konuştun:
“Yiyin efendiler, yiyin...”

Ve hayalinin geniş omuzlarına
başımızı koyup dinlenirken:
“Ey kimsesiz avare çocuklar” dedin
“farkı olacaktır geçen geceden
gelecek günlerin...”

Ve memleketimin halkı,
“yumruklarıyla gösterirken uzak bir yerleri”
bütün kudretinle içimizden:
“Yürümek” dedin
“Yürümek...”
İnandık Koca Fikret,
inandık, “uzun geceler”
“zelzelelerle sona erecektir.”

Vatan dediğin topraklarda sabah oluyor,
“Düşmek, etrafını görmemektendir.”

TAHATTUR (ANIMSAMA)

A. Kadir için

“–Bir sigara yakmaz mısın Kadir?”

Kızılırmak akıyordu,
ben, kararan karşı dağlara bakıp
gayri ihtiyari böyle söyledim.

Fakir bir Anadolu akşamında,
dağlar,

ağaçlar

ve ben

ayaktaydık.

Ve Kızılırmak,

dağlardan,

ağaçlardan,

ve benden

vazgeçilmez bir şeyler alıp

bir şeyler bırakarak,

akıyordu.

Bir tarafta geceyi

ve duran hayatı tutuşturacak

ne bir alev,

ne bir ses.

Sırtımda, üşüyen bir elin soğukluğu.

Sigaramı, içmesen de olur Kadir!..

Fakat bu saatte,

senin, akşamının “zinciri”

“ne ağırdır kim bilir!..”

1945, Ankara

BİR YOLCULUK

Kafamda bir eski yolculuk var
bir araba yolculuğu

Atlar zayıf,
hava yağışlı
ve çamur yollar.

Çamur yollarda tekerlekler
güç döner,
yokuşlarda tabana kuvvet...

Toprak kıraç
sabanla başa çıkılmaz,
derinde, henüz keşfedilmemiş bereket.

Koçhisar Gölü'nü gördüm
beyaz ve durgundu.
Üç aya kalmaz tuz kesilirmiş,
şimdilik su.

Civarında kürt aşiret köyleri,
civarında düz ovaya koyunlar yayılmış,
akşam olmuş boş karınları.

Etrafta yeşerecek ağaç yoksa da
dağlarda kalmış kardan belli
mevsim daha kış...

Çobanlar duruyor tepelerde,
çobanlar kavalsızdı ve sakin
saatler, devri ile yürüyor
çamurlu tekerleklerin.

Kafamda bir eski yolculuk var,
havada bir yağmur inceden.

Anadolu'yu sevmek cesaret ister,
adım başında yoksulluk,
adım başında keder,
ve kelepçe
adım başında...

İSPANYA

Talihsizsen de,
leyleğin attığı yavru değilsin
dost İspanya.

Bevin hazretleri eksik olmasın
hiç olmazsa “hoşlanmıyormuş...”
uşaklar uşağından.

Demokrasinin hududunda dövüşen yüreklerde
kanayan bir yarasın
canım İspanya.

Pirene dağlarında açan bir çiçek var,
kuytuda, onu kana boyayamadılar,
bu çiçek yakın bir sabahta
hürriyet için açacak.

Bodrumlarda tozlanan tüfeklerin,
kan lekeleri silinmeden üstünden,
ve dinamiterosların
kasaturaları paslanmadan,
yatağında rahat yatamayacak
uşaklar uşağı
halk onları olduğu gibi sakladı.

Ve “nısf-ı leyl’de”
hürriyetin kudretli rüzgârı vuruyor
görünmez yumruğuyla penceresine.
Demirden bir el sıkıyor boğazını,
bağırarak fırlıyor yatağından
ve gövdesi ağır geliyor,
ince bacaklarını tutan eller kırılalı...

Mücadelenin bittiği yalan,
yakın kurtuluş günün
talihsiz İspanya.

ENDONEZYA İÇİN

Cava'nın toprağım bilmem,
esen rüzgârı, yağan yağmuru,
akan suyu, uçan kuşu
meçhulümdür.

Kardeş Endonezyalılar,
aydınlığın tel örgüsünde
vurulup düştüğünüzü görüyorum.

Düne kadar sırdınız bana,
gayrı,
malûm oldu ahvaliniz.
Hudut taşlarıyla değil,
makinalı tüfekler ve tanklar,
ve kıyılarınıza demir atmış
dretnotlarla çevrili
ekmeğiniz, hürriyetiniz...

Değişen nedir ortada?
Düşman olan, bayrak değil
yüz değil,
onları aynı safta
birleştiren sebeptir.

Kardeş Endonezyalılar,
“barışın son gecesinde”
ellerim yüreklerinize değmiş kadar sıcak
yarın Pasifik’e ve doğan güne karşı
hürriyet bir daha kurşunlanacak.

VATAN

Sen bizimsin.

Toprağın, suyun, taşın
halkıma aittir.

Halkıma aittir bu dağlar,
bu yolları o yaptı.
Bu surlar, bu köprüler,
tren yolları, büyük binalar
onun eseri.

Yaylanın ıssızlığında
uzaktan bir türkü gelir
halkıma ait.

Halkıma ait zaferler,
ızdırap halkıma ait.

Karacaoğlan, Yunus, Nâzım Hikmet,
altıyüz yıllık tarih,
demir parmaklıklar,
çavdar ekmeği
halkıma ait.

En eski kitapları o yazdı,
en büyük destanları o dizdi,
en tatlı pekmez,
en kahraman macera
onun.

Ordular halinde galip,
ordular halinde mağlûp,
esir düşmüşler bölük halinde
açlıktan, susuzluktan.

Tek başına cesur,
tek başına gazi,
düşmanın karşısında
tek başına...

...o değiştirir,
hürmeti, korkuyu o,
Koroğlu, Çakırcalı şeklinde,
Pir Sultan Abdal adında,
at üstünde,
dağ başında,
asker kaçağı
ve eşkıya
o...

Bakarsın şehirde garip,
bakarsın duvar kenarında,
bakarsın pazarda,
köy kahvesinin önünde
namaza durmuş
bakarsın...

Kolunu kayışa vermiş
trende, ayak altında hastadır,
adı bazen Hasan usta,
Tesviyeci Necati, Kürt Ethem,
bazen hah dokur
tezgâhtadır.

Onun Dumlupınar,
onun Türkiye,
onun istikbal.

Ve ben Arif Barikat
keza...

DEĞİL

Cilveli yâr adına değil
açılan gül, doğan ay...

Bir yolda yürürüm,
güllük gülistanlık değil.

Kelepçedir bilekteki,
zincirdir ayaktaki,
önümüz demir parmaklık,
ama yâr yoluna değil.

Uğruna başımız koyduk,
toprak isterler verilmez,
işleri vardır görülmez,
düşleri vardır yorulmaz;
derdine çare bulduğumuz...

Bahtım karadır,
bırakıp gideceğim gün uzak değil,
gülü açarken, ayı doğarken,
cilveli yârdan ayrılıp,
arkama dönüp bakmadan
gideceğim gün
uzak değil.

Odamın kapısında bekleyen sabahlar,
pencereme dayanan geceler,
nerde olsam bulur beni.

Dostlar sürgün,
dostların asabı bozuk...
Ben onların ortasında
tek başıma kalan değil.

Ötekiler de bilsin
“Kıyamet” yalan değil.

1948 Erzurum
Seni öptüğüme bile inanamıyorum

MECMUADAKİ RESİM

Üç arkadaş eğilmiş, bir resme bakıyorduk:
Erik ağacı çiçek açmış,
arkasında Boğaz, Kızkulesi,
bir de yelkenli, pupa yelken...

Kafamda, şehirler, dağlar, köprüler
bিরer birer devrilirken,
“Çevir!..” dedi Beylerbeyli Salâhattin,
dışarda kar yağar, rüzgâr eserken.

İSTANBUL İÇİN

Kulaklarımızda uğultusu
Bir büyük bir uzak şehrin.

– Bazen, hemen şu dağların arkasındaymış gibi,
Geçtiğimiz yerler unutuldu.–

Birtakım sesler geliyor kulağımıza,
Bir büyük
Bir uzakta kalan şehirden.
Hayat orada tıkır tıkır yoluna devam ediyordur.

Bizsiz tramvaylar gene dolu,
Bizsiz palamutları çıkar denizden,
Bizsiz döner çarklar,
Filmler, şarkılar değişir bizsiz...

Geçip barakalarımızın biraz ilerisinden,
O tarafa doğru gider tren.
Üç gün üç gece sonra varacaktır
Bir büyük bir uzak şehre.

Bir büyük bir uzak şehrin
Geçende bademleri çiçek açmış,
Paltosuz geziyormuş, paltosu olanlar
Nerdeyse toprak uyanacakmış.

Çek kara tren çek!..
Gidişin kimleri sevindirecek,
Seninle gider hasretimiz,
Seninle gider kara kara satırlar,
Selâmlar seninle gider.
Bize ümidi sen getirirsin,
Bize sen, *manzaralar*, sesler, yün çoraplar getirirsin.
Şimdilik, bizden selâm götür
Üç gün üç gece sonraki şehre...

Bazen geceleyin nöbette,
Tüfek ağır geliyor,
Çıkarıp bir kenara dayıyoruz.

Karşıda Erzurum,
Karşıda askerlik gibi Palandökenler,
Karşıda hayali büyük bir şehrin...

Karşıda ümit
Karşıda pırıl pırıl karanlıklar.

...en çekilmez tarafı budur asıl.
Nasıl geçer deriz nasıl!..
Sesler, daha yüksekte gelir,
Caddeleri daha geniş,
Işıkları daha parlak,
İnsanları daha güzel gelir,
Bir büyük bir uzak şehrin.

Kederde yalnız kalarak,
Ayaklarımızın sızısı diner...

AMBAR KAPAĞI

Yine gidiyorum yine,
hürriyetim, sevginin ve kavganın içinden
Necat vapuru akşam beşte kalkacak Sirkeci'den.

Ne varsa yaşadıkça sevdiğim,
ve onsuz edemediğim şeyler,
belki de ben yalnız bunlardan ibaretim,
bütün bunların ötesine.

Rıhtımda bir yeni dost, yeni bir anı,
çevirip son defa başını,
güverteye bakacak,
ambara inerken başım dikse de,
göğüs kafesimin bir yerinde
bir cam kırılacak.

Gecenin karanlığında kış kar...
Sigaranın
birini söndürmeden öbürünü yakacağım.
Öksüreceğim.

Vakit ilerledikçe,
Sevilir yolcular.

1949

Ne zaman yüreğime eğilip baksam
eski aşkımdan kalan kırıntıların
parıldayıp söndüğünü görürüm

Bir yaz gecesinin karanlığında gözlerim
ilerde yan yana duran iki gölge seçer
istasyon binası köprü merdivenler
Rumca söylenen bir şarkıyı dinlemek için
kulak kesilir
sonra bir tren gürültüyle gelip geçer

Ne zaman yüreğime eğilip baksam

1949, İstanbul

SÜRGÜN ALAYINDA

Akşamları yorgun, hasta ve kalbi kırılmış
uzanıp yatıyorum ot yatağıma.

Ve aklıma getirmeden,
ertesi gün tekrarını aynı şeylerin,
yani ayakta tutabilmek için
kederimi belli etmemeye çalışıyorum,
yüreğimde gizlediğim adama.

ZARA'DA

Ayaklarının ucuna basa basa sokul,
dur arkamda,
ellerinle gözlerimi kapa.
Topu topu kaç defa göz göze geldik,
kaç defa tuttum ellerini...

İnan ki,
İster İstanbul'da olayım,
ister Zara'da
aklıma gelmez bile...

Askerim, nöbetteyim, vakit gece,
bölük uyur,
insan olur olmaz şeyler kurar
tek başına kalırsa
bir gemici feneriyle.

HABER

Yağmur yağıyor sevgilim,
günlerdir ara vermeden,
senin nefesin gibi sıcak, hayat veren
bereketli, ferah, serin.

Öğrendim ki sen,
bin bilmem şu kadar kilometre ırakta
bir haftadır evlisin.

Ben, ot yatağında uykusuzum yağmurlu gecelerde
sesini dinliyorum tabiatın.
Beraber yürüdüğümüz yollar,
ayaklarının,
toprağa vuruşu geçiyor gözümün önünden.

Bir ışık aydınlatıyor kararan camları,
hayalin kıyıyor bana son defa canevimden.

Sağıma dönüyorum.

DAYANILMAZ

Gözlerini ölüm bürüdü onların
korkulu rüyalarla uyanıyorlar uykularından.

Günden güne daha cana yakın
günden güne daha yaşanacak hale gelsin diye
her gün daha sağlam
daha usta
daha kahraman ellerle onarılan yeryüzü
eskisinden dar geliyor onlara
eskisinden düşman.

Ne günün ilk ışığı
ne balık sürülerinin ışıldaması suda
ne güneşe uzanan dal
ferahlık vermiyor içlerine.

Çalınan insan emeği yaşatmaz oldu
korkulu rüyalarla uyanarak uykularından
korkunç kararlar verdiler.

Karşı koymazsak eğer
tehlikededir günlük ekmeğimiz
bacamızın tütmesi tehlikededir
evimiz, aşkımız, çocuğumuz
pencerede saksı
kitap sevgisi, insan sevgisi
tehlikededir.

Gözlerini ölüm bürüdü onların
uyumak, uyanmak tehlikededir,
tehlikededir çiçek koklamak
bardakta su, ateşte yemek,
bahçede güneş tehlikededir.

Tehlikededir gözbebeklerimiz
Adana'nın pamuğunu yabancılar işliyor
dokuma tezgâhları tehlikededir.
İzmir'in üzümü, fındığı Giresun'un
Samsun'un tütününü tehlikededir.
Kapanıyor fabrikalar birer birer
varımız yoğumuz tehlikededir.

Fakat korkunç kararlara ve tehlikelere aldırış etmeden
boy atan başakların şarkısı devam eder
topraktan güneşe avaz avaz.
Çatlayan tohumdaki yaşamak arzusu
her zaman galip, her zaman hür,
dağlardan akan suyun sevinci
her zaman genç, delikanlı
kabına sığmaz...

Dayanılmaz
çocuğunu emziren ananın şefkatine
-yırtıcı, derin-
hilelere, ölümlere karşı gelir
memedeki çocuğun iştahı,
kudreti sonsuz,
dayanılmaz.

Ve sen gözbebeğim
sen erkek sesinle
“İşsiz kalmasın insanlar, öldürmeyelim birbirimizi” der
milyonların içinden
milyonlardan ve gün ışığından uzağa götürülür,
işkence görür,
hapis yatar,
sürgün edilirsin,
sevilecek şeyler değilse de bunlar
DAYANILIR...

Halbuki günden güne yaşanacak hale gelen yeryüzünde
toprağın ve insanoğlunun ümitle yarattığı her şey
çatlayan tohum, akan su,
ana şefkati, çocuk iştahı, insan tahammülü,
hayatı öven şiir,
kardeşliği söyleyen şarkı,
mücadele eden resim
ve emekçinin yüreği, elleri, hasreti
harbe ve ölüme karşıdır
DAYANILMAZ...

*Bir damlasıyım okyanusun
Ama okyanusun*

GÖZ

Yalan değil
var olmasına var gözüm
yarınki sevincinde.
Taş çatladı,
komadım eller elinde...

1954, İstanbul

BİR SEN

Günlerce yağmurda,
günlerce karda,
günlerce rüzgâr esti
Erzurum'da, Zara'da.
Bir sıcak sen kaldın içimde.

O gün bu gün
dünya bir yana
sen bir yana

Dünyalar senden yana

1954, İstanbul

ÖYLE

Öyle seveceksin ki,
koskocaman dünyada
tek başına kalınca
sevdiklerin seni yalnız bırakmasın...

Gün ışığı parmaklığı söküp atsın,
taş duvarlar,
ha var
ha yok...

SENLIBENLİ

Sen, sabah karanlığında işe gidersin,
ben, sabah karanlığında.

Sen, akşam karanlığında işten dönersin,
ben, akşam karanlığında.

Ben, senin gönlünde umut,
sen benim gönlümde...

1954, *İstanbul*

DAHA

Bu yürekle memleket sevilmez...
Daha erkek!

Bu ayakla yolda yürünmez...
Daha sağlam!

Bu gözle ileriye bakılmaz...
Daha pek!

Bu sesle şarkı söylenmez...
Daha yüksek!..

1954, İstanbul

PENCERE

Seninle uyanır ayçiçeği, büyük ormanlar,
uçsuz bucaksız deniz boylu boyunca
uzanır yanına;
toprak çağırır, duyarsın.

Kırar tık diye
birdenbire binlerce yumurtayı
binlerce civciv.
Binlerce gül açar dalında,
binlerce çocuk doğar.

Çelik çarklar pırıl pırıl
güneş vurunca...

1954, İstanbul

SEVDA

İşkence korkusu,
hapis korkusu,
açlık...

Bir korkusu var adamın,
bütün korkuları yenmiş adamın
bir korkusu...

1954, İstanbul

BENİ UNUT

Açık pencereden sesleniyor,
ağacın yapraklarına söyletiyor:
“Beni unut!”

Oturduğu evin balkonundan,
bulutlara haber salmış olacak,
ne dedikleri işitilmiyor ama anlıyorum:
“Beni unut!”

Damların üstünden geliyor bu ses,
tramvaylar, otobüsler getiriyor,
denizden motorlar getiriyor.

Bazen dalıyorum, insan hali
bir karanlık içinde gözleri
ıslak, siyah konuşuyor:
“Beni unut!”

O gece yan yana yürüyorduk,
hiçbir şey konuşmuyorduk,
fakat sesi, durmadan kulağımda çınlıyordu.
“Beni unut!”

Bu trene de ne oluyor bilmem
yolunda doğru dürüst yürüse olmaz,
Yenikapı’dan her geçişinde
avazı çıktığı kadar bağırıyor:
“Beni unut!..” “Beni unut!..”

Anladım, herkes ondan yana
rıhtımdaki vapur, kilise çanları,
radyoda şarkı, sokak satıcıları,
caddeler, bulvarlar onu tutuyor.
Olmayacak bir zamanda sesleniyor:
“Beni unut!..”

GÖÇ EDEN UMUT DEDİ Kİ

Buralarda benim başım hoş değil,
senin olur mu?

Issız böyle
soğuk böyle,
böyle karanlık...

Ben ılık,
ben inanç,
ben sevinç isterim.

Hani ne zaman parıldadı toprakta
ilk canlılık kıvılcımı
yiğitliğe gönül verdim,
onsuz olamam.

Ben bu yürekte duramam.

1954, İstanbul

YEGÂN YEGÂN

Böyle nasıl susuyorsun?

Biliyorsun, bütün sular denize akar,
dağları deler Ferhat.
Olan biten önünde,
görüyorsun,
söyle, nasıl susuyorsun?

Sen istersen barış olur dünyada,
eşitlik, sen istersen.
Gelecek güzel,
sen istersen...

Yegân yegân söylemelisin!..

1954, İstanbul

AYRI

Ara sıra dalarım,

Düşünürüm, hey İstanbul!..
Ne toprağında dünyaya geldim,
ne bir dikili ağacım var üzerinde,
gençliğin, direnmenin yanı sıra
uyan bir sevgidir,
bir şeylere değişmem...

Ne aşka benzer,
ne kedere!

1954, İstanbul

HER GÜN YAŞAMAK

Işıklı günlerinde düşün
memleketini, dostlarını, sevgilini.

Onlarda kal, dinlen,
bırak kendinden bir şeyler.
Bir mağlûp akşamın mahzunluğu
silinsin gözlerinden...

Bir kavga sonunu unut.

Sen, maceralar peşinde değil,
umutsuz bir yolculukta değilsin.

Yaşamak, sadece sevmektir, inan bana!..
Sevmeyenler, dünyamızda yaşamıyor.

Yaşamak,
suda, toprakta, insanlarda görünerek,
bir zeytinağacı gibi.

Bir zeytin ağacı gibi ne güzel
denize yakın olacaksın,
uzayan dallarında, yapraklarında ılık
taa derinlerde köklerin.

Bir zeytin ağacı gibi, bin yıl severek,
yaşamak her gün...

ÖLÇÜ

Yüreğindeki sevgi,
sana kadar mı?
Yoksa, evine, akrabana kadar mı?
Taşar mı fakir sokaklara
taşmaz mı?

Yüreğindeki sevgi,
ırk kadar, din kadar mı?
Sarı mı, ak mı, kara mı?

Yüreğindeki sevgi,
halk kadar, memleket kadar mı?
Uzanır mı beş kıtaya,
uzanmaz mı?

Yüreğindeki sevgi
hey dost
tariflere sığmaz mı!..

ÇALIM

Bu dünya, ne güzel dünya!
Bunu bilirim.

Neden herkes bu dünyada hür değil!
Ben bunu bilirim.

Gün doğmadan neler doğar bilir misin?
İşte ben, bunu bilirim.

1955, İstanbul

BÜYÜK HÜNER

İnsanları sevmek kolay değil,
bir hürriyet bu,
çetindir memleketimde.

Ben, ille varım dersen,
bir gün pusuya düşersen,
insanları sevmek
büyük hüner...

Bu dünyada yaşadığın şu kadar yıl,
gerçek'ten, güzellikten, yiğitlikten,
payına düşeni alabilmişsen,
vermişsen, payına düşeni,
gerçek için, güzellik için,
gücüne karşı konmaz,
korkusuz, direnirsin...

Bilirsin,
bir kere korku düşerse adamın içine,
bir kere koparsa sevdiklerinden,
mümkünü yok,
gitti gider...

Söner gözlerinde güzelim ılık,
kararır, çirkinleşir yüzü.
Önceleri, utanır belki,
sonra, vız gelir,
umurunda olmaz dünya.

İnsanları sevmek büyük hüner,
İnsanlarla beraber!..

KUYTUDA

Işığın benim için yanmıyor geceleri,
Benim sesimle uyanmıyorsun uykularından.

Doğan günle canlanan sevincin
benim için değil.
Yenilenen güzelliğin,
dinlenen elin.

Benim sevdam koduğun gibi,
kuytuda saklı durur.
Suçlu,
sen suçladın.
Elden günden utanır...

Kulağı ayak sesinde
senin ayak sesinde.

1955, İstanbul

KARŞICI

Onyedı Mayıs Çarşamba günü
Tophane Rıhtım İskelesi'nde
öğle sıcağında yoluna baktım.

Son yolcu da çekip gidince,
dedim kendi kendime:
Susayınca suyun kadri bilinir,
acıkınca ekmeğın,
sağlığın, hasta olunca,

Onsekiz Mayıs Perşembe günü,
Tophane Rıhtım İskelesi'nde
dokunsalar ağlayacaktım.

1955, İstanbul

YERLİ DOKUMA

Senin ipliğın pazarda,
benim bezim hürriyet tezgâhında...

Dokunur ha bire,
dokunur de bire,
dokunur ha,
dokunur!..

1956, İstanbul

GELGELELİM

Anadolum böyledir,
ses vermez ha deyince.

Gelgelelim,
Sakarya'yı bilirsen,

düşünürsen!..

1956, İstanbul

ŞÖYLE BİR

Salın mavide,
Görün meydanda,
Seslen türküde,
Geceye inat
Şöyle bir...

1956, İstanbul

BUGÜNLÜK

Elimden gelen bu
İnandığım sevdiğim halbuki ne kadar
Benim ateşe attığım üç odun

Merhaba yarınlar...

1956, İstanbul

İSTANBUL BULUTU

1. basım: 1958 (Kendi Yayını)
2. basım: 1976 (Cem Yayınları)
3. basım: 1981 (Yazko)
4. basım: 1982 (Yazko)
5. basım: 1990 (Can Yayınları)
6. basım: 2001 (Gendaş Yayınları)
7. basım: 2002 (Bilim Sanat Galerisi Yayınları)

SUNU

*İlle görmek için mi beklenir güzel günler
Beklemek de güzel*

Yazdan kalma günler getirirsin kara kış içinde
Bir serçe dala konar gibi güzel her söylediğin
Don vurur kırağı çalar evrenimi
Yüz güvercin pırr demiş uçmuş gibi ürkerim her gidişinde

Kulağımı çınlatan aşımı kotaran söküğümü diken
Od düşer su serpersin içime
Sasırsam sesini duyarım
Deniz kıyılarısın ağustos güneşinde

IŞIRKEN

Günün güzelliği üstünde
Bütün güzelliği üstünde
Dünlerden kalan üstünde
Yarın gelecek üstünde
Gücü kuvveti üstünde

ENİKONU

Pencereye pencere hey pencere derim ne gücenir ne eder
Sokağa sokak hey sokak derim o da öyle
Gün geçer hey gün geçen gün derim güle güle
Darılır enikonu

Aklım var düşünürüm iyi kötü
Basıp giderken çamaşır iplerinden ikindi güneşleri
Girin bakın
Evinizi serin tuttum çocukları güleryüzlü

GİTME KAL

Nice nice acıları aklına getir
Bunca yoksulluğu aklına getir
Gözyaşlarını aklına getir
“GİTME KAL” var yok dinlemez bir çocuk isteğidir
Gitme aklına getir

Kıraç mı kıraç toprakların üstüne
Güneşler açar yağmurlar kesilince
Çırılçıplak kayada yeşerir incir ağacı
Dağların kuytusunda bir uslu çiçek
Dağıtır mavisini kendi kendine
Gitme beraberlik içinde
Nasıl sevinirdik aklına getir

Her şeyi her şeyi aklına getir
Gece yarılarını aklına getir
Söylediklerini aklına getir
Sinsi yağmurlar yağıyordu
Soğuktu
Yaktığımız ateşi aklına getir

Nelerden geçiyorsun aklına getir
Gitme dünyamızın her yerinde
Yorgun eller gülleri derleyince
Ellerin sevincini aklına getir
Güllerin sevincini aklına getir

Ne çok severdik seni aklına getir

İSTANBUL BULUTU

Bulut gelir pare pare
Ada'da Moda'da ak
Haliç üstünde kara
Topkapı'da karışır kayıplara

DÖRTLÜK

Bir elim ekmekte bir elim sende
Bir elim gerçekte bir elim sende
İki el bir baş içinmiş masal
Bir elim gelecekte bir elim sende

AFRİKA GÖKLERİNDE ÜÇ PARÇA BULUT

1

Sizin payınızda gözüm yok hiç yok
Yok demirde petrolde gözüm Nil'de yok
Sıcağı sıkıntısı düşen payıma
Denizi yok Afrika'nın gökyüzü yok bulutu yok
Gözleri var olsa olsa kirpiği yok
Tek güneşleri kalmış elinde avucunda

2

Uzun yağmurlarda ıslanmak istiyorum
Çok uzun yağmurlarda
Hint yağmuru Çin yağmuru olsa olsa
Bu beynime çakılan güneşi Afrika'nın
Bu çöken koku hürlüğe suya
Uzun uzun yürümek
Uzun çok uzun yağmurlarda

3

Afrika'nın yağmuru kendine yetmez
Güneşleri bol yağmuru yetmez
Bunu şiir sanmayın bulut bu
Ozan işi yağmur bulutu
Yağacak Cezayir'e gider gitmez

İKİLİ

Bir de 46'da böyle aldandı ağaçlar
Çiçekler yandı soğuktan cız etti içim

BEKLERKEN

8'lere 9'lara alanda
Gün ışıyınca pencerede
Alan oldum pencere oldum
Ben vurdum 8'de 9'da
Ben ışıdım

ÇAĞRI

Gel de cemreler düşün havalarım
Toprağıma suyum

AĞIR

.

Orada ağır bir şey var
Sesin üstünde çok ağır

Şurada ağır bir şey var
Gözün üstünde çok ağır

Burada ağır bir şey var
Sözün üstünde çok ağır

Oktay Rıfat'a

Bana bir türkü öğretsen
Aydın aydınlığında söylesem
Gecenin karanlığında söylesem
Yağınurlar yağınca söylesem
Toprak uyanınca söylesem
Bana bir türkü öğretsen

Bana bir türkü öğretsen
Beraber olunca söylesem
Ayrı kalınca söylesem
Seni unutunca söylesem

Bana bir türkü öğretsen
Geldiğim yerlere ergeç dönebilsem
Sevebilsem her şeyi yeniden sensiz
Sensiz vazgeçebilsem
Gece demesem gündüz demesem
Kimseleri dinlemesem
Hem yürüsem hem söylesem

Hem söylesem hem yürüsem

Biz çok
Biz hep
Böyle erken böyle erken
Kolay değil gün ışığı
Elimize dokunmadan

Biz hep
Biz çok
Geç vakitler geç vakitler
Kolay değil gel de dayan
Kolay değil gel de dayan

Biri öbürüne bir şey söyledi
Öbürü bak sen dedi
Bir şey daha söyledi
Bu kadar olur dedi
Bir şey daha söyledi
Vay anasını dedi
Öbürü birine bir şey söyledi
Biri öbürü öbürü biri

DÜŞÜ ETİN TIRNAĞIN

Mehmet gülüyordu
Dağlar mehmet taşlar mehmet
Dağ taş gülüyordu

DÖRTLÜK

Ak elle az şey edinmedim geceden günden
Geriye bir şey kalır birkaçını kaybetsem
Açlıklarda açıkta korudum yıllar yılı
Bir şey var yokluğunda, hiçbir şey kalmaz benden

GECE

Sarhoştu ayılmış ağlıyordu
Gönlünce yaşamıyordu ağlıyordu
Güçsüzlüğüne ağlıyordu
Korkusuna ağlıyordu
Utanıyordu utanıyordu

Camlarda ortalık ağarıyordu

Kemal Ergin için

Aklıma bile gelmezdi
Kimselerin gelmezdi
Hep
Hep de böyle öldük bildim bileli
Umudu hiç yaşamadan
Irak yoksul yabancı akşamlarda
Durup dururken
Durup dururken önümüzdeki günler güneşler
İnce su varamadı bir türlü denizlere
Hanidir hani
Ölenle ölünmezmiş denir

Aslı yok ki

GÜVERCİN KANADIYLA

Güvercinin kanadını kırdılar
Ak kanadım yarı yolda
Selâmım boyandı kana
Selâmım boyandı kana

YARINDAN TEZİ YOK

Ben yalnız tarlada mı başak
Denizde mi balığım yoksa
Bu esen ne biçim yel yapraktan sudan
Poyraza mı çevirdi hava

Kötü günler mi geçti ben görmeyeli
Ben de acılar mı kattım acıya
Bu yol o yol değil mi söyleyin n'olur
Çıktığım yol giden yol hürlüğü'n yolu

Bu çağın böyledir sevisi
Mutlu etmez cabadan

Kem göz kıskanır
Hoyrat elde yağma olur kıvancı
Gideni genç ölümünden

İlgi güven varı yoğu
Yoksun kalır yetmez gücü
Kimi çağrılır türküsü
Kimi bağlı eli kolu
Gözlerimi saklarım gözlerimden

Sevmişsin bir kez
Geçsen geçilmez

Böyledir çağımın sevisi serüveni
Bekler sessiz soluksuz günler günü
Dinlenir yayıla yayıla
Kemiklenir duru duru

DÖRTLÜK

Hürlüğü var edenler var etmediler mi düşün
İletenler sana kadar iletmediler mi düşün
Türküleriyle yetinmenin övünecek yanı yok
Kapıları itenler itmediler mi düşün

Akıl ersin ermesin sevdama
Senden yanayım dedi yeşeren dal senden yana

BELLİ BELİRSİZ

Gecelerin berisinde bir kapı
O kapıyı açtım kaç başka kapı
Kaç çıkmaz sokaktan sonra bu sokak
Bir gerçeğin öyküsü
Yüzyılların öyküsü
Yapraktaki yeşil boya kaç güneşin
Bin düştten arta kalır
Elle tutulan gözle görülen
Çok erkeğin çok kadının çabası
Belli evren belirsiz evren

ORTANCASI

Sakız leblebisi kokuyor avuçları
Gözlerinde Rönesans, gülüşü Ortaçağlı

İKİLİ

Çektim kahvedeğirmenlerinden çok ince ama kahve değil
Vız gelir değirmentaşı öyle bildiğin gibi değil

EN ÇOK

Savaşlarda en çok kıtlıkta kıranda
Benimdir yeryüzü geniş gökyüzü
Bir yandan narlarım çatlar incirlerim ballanır
Kentlerim yanar yıkılır bir yandan
Düşer akarsularım düşman eline uzun uzun
Ortalıklarım kararır karların erir dağbaşlarında
Uzanır akşamlarımın sessizliğine ölülerim genç genç
Yapraklarımın yeşili çocuklarımın beti benzi uçar gider
Bıçak bıçaktır yabancılar doğduğum büyüdüğüm yerlerde
İnsanlarım çekilirler gerilere gerilere
Parçalanır parça parça kırlarımın duru beyazı
Haritalar çizerim boyuna sabahları akşamları

Anılarım

Anılarım durur mu sanıyorsunuz öyle eli bağlı
Anılarım ayağına tez döğüşken hırçın
Anılarım diken diken
Anılarım tutar dağın yolunu kimseleri beklemeden
Dursam yakamdan çekip götürürler beni çocuk olmayın

Benimdir yeryüzü geniş gökyüzü
Dağlarım ilişmesem de
Bulutlarımı sürükleyip başka göklere

Yağmurlarımı dudakları çatlamış kadınların için
Şakır şakır yağdırırım bardaktan boşanırcasına
Yorgun ordularımı görünce
Irmaklarımın yatağını değiştiririm
Yüksek ormanlarımı az mı söktüm Afrika'dan Amerika'dan
Diktim yurtseverlerin yolu üstüne tek tek

Akan suyunu bilmem
Uçan kuşunu toprağını bilmem
Uyuduğum olur Asya illerinde Afrika
Bende uyanır Asya Afrika
Alacakaranlıkta
Yarı gecede
Savaşlarda en çok kıtlıkta kıranda

SATRANÇ

Cemal Süreya'ya

Yaşantısız ozan harcı toy gökçe-yazın
Yalan mı gerçek mi yerilen
Mutsuzu mutlu eden bir çift yalın söz
Seç akı karadan seçebilirsen

Yan çizmek direnmeye kaçış çevreden
Taş oynanır mı gelişi güzel
Oysa çalışkan eller yönünden
enenmiş en yavuzu satrancın

Taşıma suyla dönmez değirmen
Bilimsiz kural vezir açmazı
Çıkmaz sokakların görünen köyü
Ya korkulu düş ya çoban matı

Kara düzen kötü kişi kof evren
Yok-gönülde umudu uyandırırsan
Güller bir beyaz beyazdan
Seviler bir güçlü güçlüden

Vurmasına lodos vurur ayağını

GÜVERCİN

Güvercin
Dursa da yürüse de güvercin

KEDİ AKLI

1. basım: 1959 (Kendi yayını)
2. basım: 1976 (Cem)
3. basım: 1981 (Yazko)
4. basım: 1982 (Yazko)
5. basım: 1982 (Elyazıları)
6. basım: 1990 (Can)
7. basım: 2001 (Gendaş)
8. basım: 2002 (Bilim Sanat Galerisi Yayınları)

Nahithanım'a

SUNU

*Kendimi onun yerine koydum da düşündüm
Gökyüzünün yerine koydum da düşündüm.*

DAYANIKLI SU AKAN SU

Siz sofranızdan tuzu eksik etmediniz
Denizler gönendi şiirlerimde
Gecenizden gündüzü eksik etmediniz
Övündü gün ışığı
Kır çiçekleri sevindi çocuklara
Umudu gönlünüzden eksik etmediniz

DÖRTLÜK

Yaşadıkça anlar insan yeryüzü tek gerçek tek
Bir ucundan bir ucuna denizler gibi gerçek
Güç serüvenleri inci çıkaranların çok güç
Durur gün durdukça inciler ıslıl ıslıl tek tek

BEN BENİ

Ben beni sarpa vurdum ben de böyleyim
Korkulu sular boyu yalçını diki
Ayın karanlığında gün ertesini
Ben seçtim denizleri kendim istedim

Gölleri sevmedim ki düz ovaları
Kişiye bir şey katmaz yürüsen baksan
Denize vurmasa da gölgen bilirsin
Tuza karışacaksın maviye çalan

Kaç kapının önünde bekledim durdum
Kaç güneşten eli boş çevrildim geri
Bir ateşböceğiyim aysız gecede
Bir çağrım işitin geleceklerden

Balıkçılar tanıdım ıssız koylarda
Boya karıyorlardı çam kabuğundan
Balıkçılar tanıdım ıssız koylarda
Boya karıyorlardı göklerden sudan

Bir ateşböceğiyim aysız gecede
Muştuyum hiç olmazsa aydınlıklardan
Bizim göklerimiz de çoğalır bir gün
Bir gün gelir toprağın suya aşkından

YOK YERE

Yalnızlığım kalabalık gitgide
Soğuk güneşler gibi çekildim kentin sokaklarından
Yoksa koruyamam bu sevinci kırılır kolum kanadım yoksa
Hani yok mu ya hani ne derler hani işte yok yere
Yalnızlığım yalnızlığım gitgide

Yığınları yerine koyuyorum sıradağları diziyorum ardarda
Bunu ben ister miydim oysa hiç ister miydim
Kapılarda kalmasaydım, nasıl söylesem? Yarı yolda
Hani yok mu ya hani ne derler hani işte yok yere
Yalnızlığım kalabalık

Ben seni seviyordum seni sevdim
Islak buzağları seviyordum seni sevdim
Kartal kanatlarını mor menekşeleri keçi yollarını
Öğle sıcaklarında ağır salkımların serin odalarını
Patiska örtüleri köşe yastıklarını ak dantelleri
Bir kapının benim için açılmasını tek benim
Beklenmesini seviyordum seni sevdim

Yalnız kendi bardağında istemiyordum çayları içkileri
Bir otçuğu koparmasını istemiyordum
Sana vermeyecek olduktan istemiyordum
Elma dilimlerinde cıgara küllerini
Yemek artıklarını çiçekli tabaklarda
Kimsenin aç
Karanlıkta kalmasını

Ben seni
Sıcak ekmeklerden bir sokum
Ayın ondördünü

Durdum
Baktım baktım baktım
Ölmeden görmek isterdim
Ben haydi haydi isterdim

Ekmek ufaladım gökteki kuşa
Tabaktaki suyu yeniledim
Kırlangıç yuvasına içim titredi
Dayanamadım odama girdim

Üç direkli bir gemiyim Van gölünde
Yelkenim martılardan ak
Var ötesini sen düşün

Elim sızsız bir şeylere değmiyor
Yok yok başka
Elin değerse bize yaz diyorsun ya
Yolun düşerse uğra

BOŞTA

Mavi zambak dereotu yağmur bulutu
Tarlakuşu akgül
Göklerdeki başıboş kıvanç elimizin kolumuzun gücü
Gören gözlerimiz tez ayağımız
Kalakalır

Isırganlar işte baldıranlar ayrikotları işte
Durma ağustos sonu kışla hadi
Erkenci güz yağmurları kırlangıç dönümü
Çat kapı ekim ayı kasım yeli
Hiç gecikmez hiç bekletmez
Kar yalnız damlara bacalara düşmez
Sokaklara düşmez

DİDİNE

Gücünden kattım güçlendim
Sesinden kattım seslendim
Sana seslendim
Dönüp baktılar ben bin diyeyim

Oy oy dedim yanlış anlama
Durmuşsam dinleniyorum
O sokak senin bu sokak benim
Aslında yerimdeyim

Bir elde hep elimin biri
Ötekini görmüyor musun
Kimi bir adım geride kalıyorum
Kimi bir adım geride kalıyorsun

Ayıışığını yoluna çıkarıyorum
Yolu yok olana çıkarıyorum
Kayaların ardından çıkarıyorum
Kayaların önüne çıkarıyorum

Ateşböceklerini karanlıkta bırakıyorum

KEDİ AKLI

Bir diyeceğim yoktu hüzünden yana
Yıpranıyordu kötü kadınlarda aşkım pis karanlıklarda
Yetmiyordum yeni insanlara yetişmiyordum
Ölür kalırdım belki de sokak aralarında bir kenarda

Kimin umurunda dedim ama kendimi inandıramadım buna da
Yakışmıyordum eski pencerelere yosunlu sulara
Ölür kalırdım belki de sokak aralarında bir kenarda
Uyandırılacak çocuklarım vardı uyuyorlardı uykularında

Çok mu yaşamıştım az mı ölmek hakkım mıydı yıl varken
akşamlara

Bu kedi nerden çıktı demeyin kapı aralıktı ben bıraktım da
Okşayacak bir şey ister ellerimiz kendi sıcaklığında
Yıpranıyordu kötü kadınlarda aşkım pis karanlıklarda

Ne iyi etmişim aldım düşündüm kedilerin yarı ak yarı kara aklında
Kedi işte kedi boğuyordu yavruyu engel görünce aşkında
Çekilmemişti denizlerim
Döndüm hırpalanmış geceden dayanıklı aydınlıklara
Ağlanır kedi yavrularına çocuksuz anaların arasında
Bu kedi nerden çıktı demeyin kapı aralıktı ben bıraktım da
Uyandırılacak çocuklarım vardı uyuyorlardı uykularında
Ne iyi etmişim uyur uykularında

KARŞIDA ÇARDAK LÂPSEKİ

Göçmen diye belledik erkekleri kadınları
Çocuklar çocuktı bizler gibiydi
Buymuş bu güneşmiş ısıtan irak yurtlarını geçtikleri karanlıkları da
Bizimdi kasaba bildik kasaba eski kasaba
Durdular baktık iliştiler açıktan açıktan
Elimizin altındaydı deniz konserve kutuları kayalar koca koca
Elimizin altındaydı iş güç kıyı fabrikalar köşede bucakta
Bize bildik çarşı panayır iskele balıkçı kayıkları
Bize bildik Marmara denizfeneri karşıda Çardak Lâpseki
Elimizin altındaydı ağ kürek motor akıntı açıklarda

Çocuklar çocuktı
Görür görmez belledik ya
Sarıydı kızlar saçları mısır tarlalarından
Daha sarı yumurta sarısı
İnce ince kaşları var mıydı yok muydu
İnce uzundu kolları bacakları sarı çizgiler gibiydi
Tuzsuz denizlerden mi sürdüler gözlerine yoksa ne
Bu uçuk mavileri

Bıkmıştık birbirimizden eskimiştik
Onlar yeniydi sarı çizgiler gibiydi
Duruyorlardı tetikte duruyorlardı ince ince
Duruyorlardı sarı çizgiler gibi bize bildik akşam vakitlerinde

Biz güldük önce onlar gülümsedi papatyaları andık
Irak yurtları geçtikleri yerler oraları nerelerdi

Masallar öğrenmiştim anam söylerdi kış geceleri
Oltam dergilerim ağabeyim de vardı
Babam ölmüştü yoktu o yoktu
Üçe geçmiştim ama pekiyi pekiyi aldım numaram 6

Namık Kemal'i bilirdim şurda Bolayır'daydı şimdi
Peri padişahının kızı üç ak güvercindi ama güvercin değildi
Aya ya sen doğ ya ben doğayım derdi bir silkindi miydi
Geçen yıl Gülcemal gelmişti Gülnihal gelmişti
İstanbul ayağımıza değin gelmişti
Köpekbalığı çıktı geçen yıl denize inemedik yaz boyu
Yavuzbey vurdu onu hem de mavzerle vurdu
Akranımdı bir Yavuzbeyi bilmiyordu
Yavuzbey Yavuzbey Yavuzbey gibi yoktu
Babam yoktu benim üçe geçmiştim pekiyi pekiyi

Konserve fabrikalarında gündelikler düştü üç gün geçti geçmedi
Paylar azaldı kayıklarda
Bizimdi kasaba bildik kasaba eski kasaba
Elimizin altındaydı deniz konserve kutuları kayalar koca koca
O çocuğa kelebeklerimi karagöz balıklarını gösterecektim az daha
Elimizin altındaydı iş güç kıyı fabrikalar köşede bucakta
Elimizin altından bir parça yana
Bize bildik çarşı panayır iskele balıkçı kayıkları
Kaydı, ağ kürek motor akıntı açıklarda
Dillerini yadırgadık çektik saçlarından kovaladık evlerine
Kovaladık sarı çizgiler gibi bize bildik akşam vakitlerinde

Alıştık sevdik yeniden sonra sonra
Lâpseki Çardak karşıda

OYUNCAKÇI KENAN

Bana eğreti duvarından
Kenan bizim Kenan Sarı Kenan
Sarılığı kalmamış Sarı Kenan
Övgüsü babasına kahraman

Bir oyma kayık geçer aklından
Aferin almıştı Saim Hoca'dan
Aferin Sarı Kenan
Varı yoğu oyuncaktan

Yüreciği üç parçadan
Karısı kızı bir de oğlundan
Sarılığı kalmamış Sarı Kenan
Tek özlemi ıstakozdan

Öleli yedi yıl geçmiş aradan
Korkuyor gene de babasından
Kenan bizim Kenan Sarı Kenan
Saati kurulu alaturkadan

AÇIK İŞTE

Yanlış mı eksilmedik mi ayışığı kararmadı mı
Kızmaya gücenmeye kalkmayın hiçbir şeye aldırmıyorum
Ağzıma geleni söyleyeceğim sizlerden az mı çektim
Durun beni dinleyin ne diyeceğimi bilmiyorsunuz
Pencereleri kapatmayın kapıları açık tutun
Sizlere borcum yok ki alacağımı da istemiyorum
Hoş ne yaparsanız yapın beni susturamazsınız
Hele sözümü bitireyim sizlerden az mı çektim

Duru bir göle bakar gibi eğilin bakın
Hor tuttuk açık işte kendimizi hırpaladık
Yıllandıkça vurduk baltayı
Bizim suçumuz yoktu büyükler öğütledi
Yanlış mı eksilmedik mi ayışığı kararmadı mı
Duru bir göle bakar gibi eğilin bakın
Açık işte

Öğretmenleri severdik bize şarkılar öğretirlerdi:
Yoksulları severdik çirkini bile severdik
Yahudi çocuklarını severdik tuzsuz hamursuzları güzeldi
Bir ağızdan şarkılar güzeldi biz de güzeldik
Bize bu iyi şu kötü diye öğütlediler

Böyle bir şey bilmiyorduk aklımıza gelmiyordu
Kızlarla oynuyorduk bunun ayıp olduğunu öğütlediler
Birini ayırmıyorduk kötü gördük
Ayakkabıları eski diye kötü gördük
Bizim suçumuz yoktu büyükler öğütledi
Kıskançlık bilmiyorduk arkadan vurmaya bilmiyorduk
Yazısı düzgün olanı kutluyorduk
Çamurdan elma yapanı kutluyorduk
Büyükler öğütledi biz de çocuktuk
Çocuktuk açık işte

Uçurtma yağmasını büyükler öğütledi
Sokakları kötü gördük oyunlardan soğuduk
Bir ağızdan şarkılar güzeldi biz de güzeldik
Bize öğ almayı öğütlediler böyle bir şey bilmiyorduk
Bitkilerin suyunu kestik belimize bıçak soktuk
İğne batıramazdık puslu kurduk
Bir sırada yürüyorduk sırayı bozmayı öğütlediler
Bize bu iyi şu kötü diye öğütlediler
Kendimizi beğendik açık işte

Hem akrabamızdan utanır olduk
Hem şilepleri yok diye utanır olduk
Yanlış mı eksilmedik mi ayışığı kararmadı mı
Vurduk baltayı parçaladık
Kendimize kıydık açık işte
Çocuklukta kapılar açık işte
Açık açık işte
Duru bir göle bakar gibi eğilin bakın

ANALAR

Analar bu çocukları nasıl güldürüyorsunuz
Nasıl yaz gökleri gibi böyle
Durgun sular iyi çağlar gibi
Kulaklarına neler fısıldıyorsunuz
Ne öğütler veriyorsunuz
Analar bu çocukları nasıl güldürüyorsunuz

Bir çocuk koşuyor ardından çocuklar koşuyor biri daha koşuyor
Sarı at kuyruğu saçlar kırmızı kurdeleler benekli morlar
Bu etekleri nasıl biçiyorsunuz analar
Bu gömlekleri nasıl dikiyorsunuz
Analar bu çocukları nasıl giydiriyorsunuz

Nasıl büyütüyorsunuz nasıl şaşıyorum şaşıyorum
O eti o sütü nerden buluyorsunuz
Memelerinizi gür tutuyorsunuz
Bir top sıçırıyor ardından bir çocuk bir çocuk daha
Gücümüze güçler katıyorsunuz
Analar utandırıyor
Çağı utandırıyor
Çağdaşı utandırıyor

DUR DUR

Gecem erken dur dur
Gözlerine bakmazsam uzun bakmazsam
Gecem erken inecek bitecek tükenecek gibi de değil
Dur bir sokak daha aydınlık edineyim
Gecem erken

Yağmuru güneşleri haziranı yürüsek
Diyelim saat 24 aşk dinler mi cumartesiye geçmişiz dinler mi
Akşamları alsak samanyolunu alsak Aksaray'a götürsek bıraksak
Bir dalı kırdık diyelim şiiirden başka nereye konur
Gecem erken inecek dur dur

Hangi gökyüzü ister yasak edilsin bakılmak bakılmak
Dur bir sokak daha aydınlık edineyim
Gecem erken, bitecek tükenecek gibi de değil
İstersen sonu yok diyelim istersen ırak ırak
Gecem erken inecek

BİR YANA

Boşuna uğraşıyorum boşuna yazıp çizip karalıyorum
Karaladığım bir yana
Yanlış taşıtlara binmişim bilmediğim yerlere geldim sular da karardı
Gerisin geri dönmek güç
Güçlüğü bir yana
Duvarlar çıktı önüme sular da karardı
Ellerim boş
Bildik kelimeler elimden tutarken kolaydı
Kolaylığı bir yana
Arkadaşlık der sık ormanlar getirirdim akla
Yanyana getirirdim ateşi suyu
Denizler hemen nasıl güneşlenir uzun yapraklar ayçiçekleri
Ayçiçekleri bir yana
Omuzlar dayanırdı omuzlara
Omuzlar omuzlara

SAAT SEKİZİ GEÇ VURDU

1. basım: 1962 (*Kendi yayını*)
2. basım: 1976 (*Cem*)
3. basım: 1981 (*Yazko*)
4. basım: 1982 (*Yazko*)
5. basım: 1990 (*Can*)
6. basım: 2001 (*Gendaş*)
7. basım: 2002 (*Bilim Sanat Galerisi Yayınları*)

SUNU

*ârifledim de ıııdı çağımızdaki gerçek
deniz yıkıntılarında gökler çekilmeyecek*

SAAT SEKİZİ GEÇ VURDU

Kime ne desem
Boyuna kendimi dinliyordum eski yağmurları dinliyordum

Düşünmeden biliyordum deniz ılıdı
Dökülen çelik katı
Yürüyenler yan yana

Yüzümü güneşte dinlendirsem
Dağın dağ olduğunu bilsem ovanın ova ağacın ağaç
Kurtulurdum

Çok köprülü sular gibi git git bitmedi
Boyuna kendimi dinliyordum eski yağmurları dinliyordum

Saat sekizi geç vurdu
Giden gitmiş hüznü ayaklandırmak boşuna
Düşünmeden biliyordum

ELİM ACIKIRDI HEP

Magdi Rufer'e

Uzanır bir asmaya anamın eli 24 yıldır
İnce eli
Kemikli eli

Uzanır bir asmaya benim elim 24 yıldır
İnce eller için
Kemikli eller için

KARTACALI YIKINTI

Geçmiyordu bir kartal gölgesi bile kızgın kayalardan
Yerinde kalsın istiyordum yüze vuruyordu
Paslı demirler o, o ezik saçlar
Batık gemilerin deniz diplerini saran umutsuzluğu
Yüze vuruyordu

Hadi gittim dönüp dönüp ardıma baktıktan gitmek mi bu
Kırık plaklar bir kış gülü yüze vuruyordu

Bir şey katmaz aşka eklesem birleştirse biliyorum
Kanatlı balıklar eski çerçeveler yüze vuruyordu

İstesem de birini takamam silindim fotoğraflardan
Yaz kumlarında kurumuş yengeç ayakları
Bir martının ölüsü yüze vuruyordu

Yerinde kalsın
Batık gemilerin deniz diplerini saran umutsuzluğu
Yerinde kalsın istiyordum
Yıkıntıma yıkıntıma vuruyordu

BULURDU BENİ

Bulurdu beni
Irakta en
Ötede taa
Bulurdu beni

Çıkılan bir dağdı bana uzanan yol açılan kapı
Çocuklar hani mutlu hani saklanır analarından odalarda
Saklanırdım
Bulurdu beni

Yoktu boşluk yoktu ölümün sessizliği hiçlik yoktu
Bensiz geçmezdi çağ
Tik tak tik tak
Bulurdu beni

Ben de her gün bu güneşi kurardım

DAR AÇI

Uzun saçlar yakıştırdı sana uzun yıllar
Bir gökyüzü bitince öteki başlardı

Çevik taylar dururdu güneşte olgun başaklar gölgelikler dururdu
Ovalar aydınlıkta dururdu
Bulut geçti derdik bilemedin
Ya da yağmur yağacak derdik
Fesleğen saksıda güzel dururdu

Bak bu olacak şey mi kömür beni vurdu
Ayaklarım aldı başını gitti
Ellerim kaldı duvarda
Kalk ne olur pencereyi aç

Uzun saçlar yakıştırdı sana uzun yıllar
Bir gökyüzü bitince öteki başlardı

KİMİ

Hiç kimseyim

Uzak sularda sürüklenen
Köyler gibiyim
Kimi

SICAK ÇEKME

Oy döğüşken istek varılınca çoğalan oy
Kimlerdi bilsen şimdi doğrulan eskilerde yıkılan kimlerdi
Hep çekildin kanla göründün kayboldun gene
Tükenmez gücün çağların engelini dinlemedi

Kimlerdi bilsen şimdi doğrulan eskilerde
Hep açık denizler gibi mi kalacaksın hep sınırsız
Hep mi bekleteceksin mutluluğun ardından gidince mi yalnız
Bıraktık her şeyi işte bir seni alıkoyduk

Sayıli yıllar bize verilen uçsuz çöllerin yanında
Yetmedik de öldük öldük dirildik
Eskidim oy kurtul ötelerden
Kimlerdi bilsen şimdi yıkılan anılarımda

PASCAL BOŞLUĞU

Karşıydık, ak alınımızla vurulurdu kana savaşa bakır çalığına karşı
Cılız yarın daha çocuklar, emzikli kadınlar yağmalanırken
Mutlu düzen yağmalanırken ötelerin saklısı yağmalanırken
Karşıydık

Tek tek yıkıyorlardı biliyorduk
Birlikti yapılı adamları geçen çağların
Da da
Tanıktılar
Taş gibi son geceleri yüreklerimize oturmuştu son bekledikleri
Kırılyorduk benzemiyorduk
Kırılyordu parmakları çok insanın
Bakır çalığına içinden pazarlıklı nehir diplerine benzemiyorduk
Ben buralardayım hey vurula vuruşa
Seçiyorum sizleri işte
Onların içinden karaların sarmaşıkların
Çevrenizde Pascal boşlukları

Vursalar bir damla kanım akmaz
Şimdilerde vursalar

Kartallar kaldırdım diye
Kartallar indirdim diye kuru otların sıcağına yılan ısıklarına
Yok yıllarımdan yirmiyedim
Yirmisekizim yok
Kimse de veremez bana yeniden yaşamak için
Göklerini kuramaz kimse
Bulutunu çatamaz

Yürür kömür dumanları anılarımdan
Yürür camgöz
Yürür tüylü örümcekler dişi kelebeklere
Tok midyelerin aralıksız uykusu ağırlaşır
Çekilir ay yapraksız göllerin alışkın sularından
Kımıldanır iskorpitler yengeçler
Kımıldanır ellerimde yüzümde
Kımıldanır toprak
Yıkılır evler surlar denizler

Bir soğukdemirciyim şiirde
Bir sıcakdemirciyim şiirde
Açtım bütün sokakları gökyüzüne
Sevgiye giden sokakları bütün

EĞRETİ DENGİ

Ay her yerde vardı
Bozuldu eğreti dengelerim çelik çubuklu yapılarda
Buymuş benim arayıp arayıp
Ay her yerde vardı

Yanılmak sandım ben de mutsuzlar gibi
Aydınlığında biçimlenmeden önce
Sandım durur evren gider karların akı
Ay her yerde vardı

Kandı sızan
Dikendi tel
Taşdı duvar
Ay her yerde vardı

Buymuş benim arayıp arayıp
Bozuldu eğreti dengelerim çelik çubuklu yapılarda
Aldım karanfili suya koydum
Ay her yerde vardı

DER DEMEZ

Beklerdim elimden tutsun diye
Tutsun çıkarsın diye sokaklara
Diye kırsın şu şarap şişesini tutsun
Beklerdim

Beklerdim buz vururdu yapraksız parklarda otu
Demir kilit paslanırdı
Boy atardı kısrak ovalarda
Niye beklerdim

Der demez niye beklerdim
Belki de herkesler böyle diye
Tutsun çıkarsın diye sokaklara
Diye kırsın şu şarap şişesini tutsun

Der demez

Atım ben başıboş hür soyundan
Al atların kır atların doru atların
Yağız dorudan bir at

Dallar gibi gönenirdim
Bir ses geldi miydi insanlardan
Döverdi yağız kuyruğum topuklarımı
Bir el değdi miydi doru boynuma

Denize sürselerdi
Hürlüğün üstüne sürdüler beni
Yalçına sürselerdi
Hürlüğün üstüne sürdüler beni
Atım ben
Suçlu bir at

Kalem parmaklarını kırdım
Ön ayaklarımı kırım
Köprücük kemiklerini kırdım
Ard ayaklarımı kırım
Atım ben
Karanlık bir at

Şimdi hür şimdi başıboş elleri yakaladı yelemden
Badem gözleri bakar gözlerime
Doru boynumu kaldıramam
Atım ben
Çirkin bir at

Atım ben
Al atların kır atların doru atların
Başıboş hür soyundan
Yağız doru
Köle bir at

Çiğnedim hür lüğün ince bileklerini
Vurun beni

AĞIT

Elleri yaprakları aralardı
Elleri yaprakları aralardı
Oralarda karanlık çok bulunur

Oralarda ölüm çok bulunur
Öldü elleri Lumumba'nın

Oralarda toprak çok bulunur
Oralarda toprak çok bulunur
Oralarda toprak çok bulunur
Dirilir elleri Lumumba'nın

Esmerdi de

Vurdu aydınlığı sularına Kongo'nun
Yeryüzünde Kongo çok bulunur

KARALTI

Dursa çevrik
İçinizden geçenlere
Geçen güle
Giden sese

Ağzınız kuruydu değiyordu
Düştü birden büyük hayvan karaltıları suya

Bırakılmıştı çocuk saçlıydı
Kapmıştınız kaçırmıştınız başıboş kamyonun karaltısından

Dizginleri kopmuştu dağınıktı atlardı gelen
Kendinizi atmıştınız yol kıyılarına

Dursa çevrik
O karaltı o korku o göz

O göz dursa
Badanasında dört duvarınızın

Elinizin üstünde dursa
Kara bir ışık gibi dursa

Dursa çevrik yazdığınıza çizdiğinize
Açar açmaz gözlerinizi
Açılsa o da

O göz hani
İp atlıyordunuz da takılmıştı çocuk bacaklarınıza

Dursa hep

Karga sürülerinden kopan çığlıklar gibi
Başınızın üstünden ayrılmasa
Dursa çevrik
İşinize gücünüze aşkınıza
Dursa
Da

Ben en eski yazıları okudum en eski suları
O uzun suları çok suları en eski yazılan

Yürüdü ak aydınlığım soğuk yokluğa ilk çağlardan
İlk güneşlerden ilk sulardan taa en eski yazılardan

Uçsuz bucaksızdı evren yazısı yoktu karanlıktı
Evrende uçsuz bucaksız insan yeni sulara çıktı

ALICI KUŞ

1. basım: 1966 (*Fahir Onger*)
2. basım: 1976 (*Cem*)
3. basım: 1981 (*Yazko*)
4. basım: 1982 (*Yazko*)
5. basım: 1990 (*Can*)
6. basım: 2001 (*Gendaş*)
7. basım: 2002 (*Bilim Sanat Galerisi Yayınları*)

*Bir ışık gidiyordu gecede karanlıkta
Karanlıkta suda
Umut ışığı gibi ardına baka baka
Gidiyordu bir ışık karanlık suda*

KAN İŞTE...

Onurlu kan yılgın kan nasıl da kan
Ayışksız, sabah uykuları yok kan ezgin bitkin kan
Kaçındığımız görmezlikten geldiğimiz demirdeki
çimentodaki teldeki kan
Sıkıntılı savruk coşkulu kan
Ölgün kan güldeki viskideki
İncelen tükenen kuruyan
Tırnakta gözyaşında

ARDI SIRA

İşsiz güçsüz bir yağmur
Pencerede dururken
Hem birini bekle, kulağın kapıda olsun
Hem de İmroz'da Kaleköy'deki
Küçük beyaz kilisenin
Denize açılıp açılmadığını
Düşün

Yelkenli kayıkların ardı sıra

PARÇALI BULUT

1

Nasıl barınsın aşkım
O uzak adada, o kayalıkta
Kapadın sen de kapını

Bir denizkestanesi kumlarda savurulurken

2

Kısma lâmbanı
Yıldız-karayel değil
Kapını pencereni döğen

3

Bir denizyıldızı bulursan
Islak kıyılarda yarın
Gün vurmadañ sulara at

Gün vurmadañ

4

Şeytanminareleri yürüdüler
Savurdu ilk zıpkını kılıca Niko
Sen de çık görün
Kullan uzun parmaklı ellerini
Kaldır gökyüzünü denizden kayalardan

5

Hangi adla çağırırsan çağır
Duyarım ben diyordun

Duymuyor musun

ALICI KUŞ

Vurur düşlerine ozanın
Güneş kızgınlığından birkaç ağustos
Birkaç ağaç
Yüksek ormanlar kuytusundan

Kardeşliğin alıcı kuşu
Kalkar konar

Köylü
Biçer ayırkotlarını ayırır başaklardan
Kalkar konar
Kardeşliğin alıcı kuşu

İşçi
Tutar ucundan en acar biçimlerin
Sürer
Bin başıboş atı bin cehennemi birden

Kardeşliğin alıcı kuşu
Kalkar konar

Duran el
Gitmeyen ayak
Bir göz ki
Arkasında bir ölü gözü
Bir ses ki
Arkasında bir ölü sesi
Döner durur
Kardeşliğin alıcı kuşu

Kalkar konar
Bir açık yürekte bir ötekine
Bir bugüne bir yarına
Alıcı kuşu kardeşliğin

KARANLIĞA KALAN

Karım çalışıyor

Kırmızı bir fırıldak
Döner durur
Bir mavisine karşı

Beklenen
Karanlığa kaldı

Karım çalışıyor

Çocuğumuz
Karalamak istiyor kâğıdı

Beklenen
Karanlığa kaldı

Karım çalışıyor
Sayılar sayıyor
Çizgiler çiziyor
Çocuğumuz
Karnında

Dün bir ağaç
Bağıra çağıra söyledi
Basıp gittiğini kışın

Beklenen
Karanlığa kalan bir şey

BİLMEZ MİYİM

Elden ne gelir deme
Bilmez miyim
Geçit dardır
Kapı duvar
Gecenin karasında kedi gözleri
Suyun dibinde balçık
Şenlik neymiş
Kalabalık tören ne
Acında olsun
Kıvancında aşkında
Kendi kendine sokulursun
Döğersin yüreğini
Yüreğinin örsünde

Ey döğ be yüreğini
Yüreğinin örsünde

UZUN OVALAR ÇIN ÇINDI

Tülin'e

Birden uzun ovalar
Göründü çin çındı

Yaz yağmuru yağdı birden
Durgun sular birden aktı
Bir beyaz at geldi geçti
Yanımızdan yöremizden

Düştü bir gül elimden bin parça oldu
Bin düş bin gerçekte her şey

Ey güzel kent dost kişi ey
Hürlük eşitlik tokluk
Varsın sınırsızsın dirisin
Duruyorsun yeryüzünde

Uzun ovalar göründü
Çınladı bin kulağım birden
Birden bin gözle baktım evrene
Ey açık denizler ey erişilmez gök
Görmediğim bilmediğim çiçekler
Birden dokundum ellerinize
Yüzleriniz yüzüme değdi

Uzun ovalar çın çındı
Ey sen kulakların duyamadığı
Ey şarkıları parçalayan ses
Çağırdın işte geldik
Aldık yerimizi doğada

Hoş geldin Nice bebek
Nice oğlum merhaba

SENLİ

Yaprakları dökölünce ağaç
Kuş yuvasını saklayamadı

Seni okşarken elim
Ağustos sularında sürükleniyor

Bir gelincik tanık
Sayısız papatyanın beyazlığına

*Suç kanıtı karanfiller beyazdı
Savcı söyledi yazıcı yazdı*

Kanlı bir gömlek değildi
Tüfek tabanca bıçak
Karanfildiler

Karanfildiler hem de beyaz
Alındılar durdukları yerden
Açık alandan güneşten
Evlerin bulutların önünden
Yakalandı götürüldüler
Kırk karanfildi kırkı da

Uçtu gitti
Aydınlık düşleri toprak saksıların
Yağmur sonlarının sevinci
Yazlardan inen sıcak
Sorguda duruşmada

Karanfildiler hem de beyaz
Kırk karanfildi kırkı da beyaz

SOKAK

Önce yağan kara gülümsedi
Kaçıştı sonra yalınayak çocuklar
Dikildi durdu işsizin biri
Çıkardı güneşi ceplerinden

Kadıncı kursağına girmedi
Kaç gündür sıcak bir şey
Taa Sivas'taki çorbasını
Uzattı bir hasta yattığı yerden

Oda soğuk
Kapı aralıktı
Bir bebek öğrendi karanlığı
Bir uçurtma tellere takılırken

KONUŞMA

*1951'di. 1952. 1953 geçti geçiyor derken
Dışarda buluştuk 54'le*

– On yıl olmuş
On yıldan da çok

– Bu taş duvarlar dururken böyle
Bu demir parmaklık pencerede
Kelepçe zincir yerli yerinde
Aslı yok
Kırk yıl güneşe baksam
Kaçmış zindan karanlığı gözbebeklerime
Varsın konuşulsun sustuklarımız
Sözcükler kırık

Yirmiyedi yaşımdan üç uzun mevsim
Tüm yirmisekizim
Güz ayları yirmidokuzumdan
Gecede demirlerin arkasında
Bir yitiyor bir görünüyoruz
Sanki bir gidene sesleniyorum
– Kardeşim kardeşim kardeşim
Taştan demirden de geçiyor zaman

– On yıl mı olmuş
Daha daha mı çok
Ellerim sokaklara varmadan

NİCE

Oğlum Nice
Her öğrendiğini
Şarkısına katıyor
Hey Nice
Tosun Nice

AKŞİT'İN TÜRKÜSÜ

Arkadaşım Şevki Akşit içerdeyken
Dilinden düşmeyen o türküyü
Çıkınca bir kez olsun
Söylememiş
Ey Akşî
Ey kırların açıkların türküsü

“Çıktım Kozan’ın dağına
Karı dizleyi dizleyi
Yarelerim göz göz oldu
Cerrah gözleyi gözleyi”

ÖTESİ KOLAY

Ey yıldız
Ey uzak
Çok uzak yıldız
Işığın bizi buldu ya
Sen ona bak
Yarın gibi
Yarın yarın yarın

GÖÇ

Leylekler döne döne
Birike birike
Gitti
İçim
Boş kalan yuvalarına benzedi
Yağmurda

NİCE'NİN PABUÇLARI

Nice
Bir erik dalı geçirmiş eline
Uğraşıp duruyor
Giydirmek için pabuçlarını
Çiçeklerine

Serçeler pencereden
Bir gelir bir geçerken

KARA

İşsizin önünde
Bir beyaz kâğıt
Durmadan
Karalanıyor

YENİDEN

Nice
Yeniden öğretti bana
Güler yüzlü olmanın
Güzelliğini

ÇARŞAMBA

Hey Çarşamba
Salıdan sonraki Çarşamba
Bugün Perşembe

SESLERİN AYAK SESLERİ

1. basım: 1975 (Cem)
2. basım: 1980 (Yazko)
3. basım: 1981 (Yazko)
4. basım: 1986 (de)
5. basım: 1990 (Can)
6. basım: 2001 (Gendaş)
7. basım: 2002 (Bilim Sanat Galerisi Yayınları)

*– Neden Ay Ay Ay
Boyuna şiirindeki
– Çok kar topladı güneş
Ay kar toplamaz ki*

SESLERİN AYAK SESİ

Kırlangıçlar dönecek yakında
Açılacak onurlu kapıları
Haziran sabahlarının
Ağırdan

Yer gök deniz nasıl bak
Birbirine karışacak
Çiçekler başı çekecek hey Nice
Sonra çocuklar
Balonlar uçurtmalar bulutlar ellerinde
Ardından
Beyazlar kırmızılar kayıklar
Haydiii
Yeşilde mavilikte

Ayak sesleri var başka işiteceksin
Bizlerin ayak sesinden
Toprağın var suların var ağaçların var
Günlerin gecelerin
Sözlerin biçimlerin ayak sesleri
Ayak sesleri elele
Ayak sesleri kıyamet gibi
Işığın ayak sesi
Gölgenin ayak sesi
Seslerin ayak sesi

Çocuğum ilk ağızda bunları belle

ONURUMUZ

Onurumuz

O çok

O dağ

Aç bırakılmışızdır

Ayakta

Uykusuz

Onurumuz

Yıkar duvarları

Girer

Bir uzun ova gibi

Duvarların içine

Dudaklarımızda
Kanarken kan
Değdiririz ellerimizi
Tuzlu denizlerine
Onun

Bir yıldız akar
Çekilir geriye binlerce yıldız
Onurumuz
Siler aydınlığını
Samanyolunun

Yoksulluğumuza
Giydirdiğimiz giysi
Onurumuz

Bozgundu
Çokları bizi kodu gitti
Sığındık
Yırtıcı kuşlar kayalığına

Onurumuz
O çok
O kırıla kırıla
Koruduğumuz

BIRAKIR MIYIM YANINA

Bileyip tırnaklarımı sıkıntılarımdan
Yürürdü ardımdan
Elleri çoktu
Çok ayaklıydı
İri semiz
Dev bir karıncaydı kara
Kimi zaman

Nerde bir uçurtma havalansa
Nerde dursa bir beyaz bulut
Nerde nerde
Başım göklere erse
Kemirirdi ufuklarımı
Kemirirdi bir uçtan ötekine durmadan
Yürürdü ardımdan

Diyelim ki kırılmışım
Kızgınım öfkeli dargın
Toprağa basmıyor bir ayağım da
Çullanırdı
Beklerdi ya da
İçime kapanışımı pusuda

Soluk alarak kuşkularımdan
Yürürdü ardımdan
Kııardı kolumu kanadımı
Budar geçerci çiçeklerime bakmadan

Emdi sözcüklerimin kanını
Özgürlük sözcüğünün barış kardeşlik sözcüğünün
Bağımsızlık sözcüğünün eşitlik sözcüğünün
Geldi bugüne dek
Ama geberecek

Bırakır mıyım yanma
Yarınların ışığını
Suratına vura vura
Bırakır mıyım yanına

Bir sestî O
Bütün sesler içinde ayrı
Yürü diyen bir ses
Savaş diyen bir ses
Katıl diyen bir ses

Dağlar yadırgamaz en yüksek sesi
Sesi dağlara uygundu

Elleri vardı akan
Durmaya okşamaya alışamayan
Çiçekten sudan yapraktan
Kaleme silâhlara açılan
Elleri sesine uygundu

Saklardı kentin sevincini avuçlarında
Saklardı bir sıcaklığı
Geleceğin güneşini andıran

Hey Hey Hey
Kaç Köroğlu birden gt
Kaç Dadaloğlu indi dağdan
Kaç ırmak durdu kaç yıldız aktı
Düştü yere kaç bin tüfek

Gün gelecek Gün gelecek
Bir köyde yağmur dınecek
Çocuklar güneşte sevinecek
Yolu açık Guevara'nın

Yolu açık Guevara'mn
Çocuklar kadar kim bilecek
Yürüyecek Yürüyecek

Evimize konuk olsa
Yolu da var gidilecek
Sesler ışıklar dursa
Yolu da var gidilecek

Gün gelecek Gün gelecek
Yolu da var gidilecek

VIETNAM

Vietnam için yazmadın dedi Akşit
Vietnam için şiir yazılmaz
Vietnam için doğuşulur
Vietnam için ölünür

Yapraktan kömür
Kirpikten kül
Gözlerin yandığı Vietnam

Dağ ol dağlarına katıl
Başak ol
Tüfek ol çatıl
Tuz ol ekmeğini bansın
Göreyim

Ağlamayı bilmiyor Vietnam
Şiir ne ki
Gözyaşı
Çocuklar doğmadan öldürülüyor
Git Vietnam'da ana ol

ÇENGELKÖY ŞİİRLERİ

1

KİRAZ DALI

Haziranda kiraz dalı
Çocuklar uzansın diye
Yere doğru
Eğilir

KIRMIZI GÜL

Üstüne çiçekli basmadan giysi
Olmasa
Böyle güzel kokar mıydı
Kırmızı gül
Geçen kadına

UYKUSUZLUK

Gün ağardı
Zambaklar
Gözlerimdeki uyku gibi
Salındı durdu aydınlıkta

ÇAĞRIŞIM

İlk kez
Bir zenci kız görür görmez
Vapur dumanları gelmiş
Nice'mizin aklına
Afrika Harlem Amerika
Ku Klüks Klan
Linç
Boksör Muhammed Ali Clay
Karabiber siyahlâle
Durrken

AV

Balık ağırdı
Martı
Ayaklarını denize vurup
Kanatlarından güneşi
Silkeledi

KORKU

Nice yüzmesini öğrenmeden
Uykularım
Bir denize benzetmek
İstemiyorum

BEYAZ

En karanlık gecede
Beyaz gül
Daha beyaz

GEL GÖR Kİ

Bir Van Gölü akşamı nasıldır ki
Bulutlar nasıldır ki Toroslar'ın üstünden
Anadolu kıyıları nasıldır ki Karadeniz denizinden
Diyarbakir Kalesi nasıldır ki Urfa Antep nasıldır ki
Finike'nin portakal bahçelerinde soluk almak
Bir muzı ağacından elinle koparmak
Mersin'de deniz nasıldır ki Erzurum'da kar yağarken

Gel gör ki
Bir özlemdir tokluk bile memleketimde
Kendimi bildim bileli

Gelecekte nasıldır ki

Mayıs 1968

BARIŞIK ŞİİR

Nuri İyem'e

Arkadaştlar

Korkusuzdu
Amansız işçisiydi savaşımızın
Hiç boyun eğmedi
Hiç düşmedi kolları iki yana
Yürürken
Akıllı bir aydınlık yürürdü sanki

Suların ak sesini
Çiçeklerin
Tükenmez kokusunu çizerdi
Öteki
Ölmezleşirdi ellerinin hünerinde
Ellerimiz gözlerimiz

Dargındılar

Dargın kaldılar 16 yıl
16 yıl dile kolay
Oysa nasıl
İki ince su gibi
Akma isterlerdi birlikte

Duydular
Çağırıyordu deniz
Uçsuz bucaksız

BAŞKA

Yürümek belli bir yere
Güzeli o

Güz çağırır yaprak inmez ağaçtan
Yazı tüketene dek
Akar suda dibe çökmek
İnsanın yakalanması kendi kendine

Sevmedim hiç
Geçtiğim bir sokaktan geri dönmeyi
Başka evler göreyim başka bir kireç
Başka güneşler birikinti sularda
Başka balkonların başka kadınları
Başka baca başka duman başka kiremit
Başka çöp tenekeleri

Başka bir eşikte başka bir kedi
Yüzünde bir balık iskeleti

Mayıs 1967

YAZGIMIZ

Yazgımızdır: Yaşanacak
Kaçınılmaz

Başka bir ülkede uyanmak elde değil
Diyelim Vietnam'da
–Vietnam beyaz bir gül beyaz bir bıçak
Uyanmak ölmek Vietnam'da–

Yazgımızdır: Yaşanacak
Kaçınılmaz

Sabah güneşinden önce
Dikilir kapımıza karanlık
Alınıp götürülürüz
Sınırsız sevgimizden ötürü
Sınırsız sevgimizin yanı sıra

Yazgımızdır: Yaşanacak
Kaçınılmaz

Bir yürek parıltısıdır sorguya çekilen
Bir aydınlık özlemdir
Bir deniz kokusudur uçup giden
Bakışdır bir ayçiçeğinin

Yazgımızdır: Yaşanacak
Kaçınılmaz

Başka bir ülkede uyanmak elde değil
Yarınımızın
Bugün olduğu bir ülkede

POSTACI

Hüzün postacısıyım çoktan
Sürüklesin kasım yeli beni de
Bakır yapraklarla birlikte
Yağmur değil sıkıntıdır abanan
Antenlere bacalara kiremitlere

Bilinir mi kaç ayrılık yaşanacak yeniden
Kaç yazların güneşi eskiyecek
Güller mi beyaz aç aça tükenen
Adları anılmayan daha kaç çiçek
Sürüklesin kasım yeli beni de

Ölüyor yerde bir yerde
Solgun güneşi
Güzün

Can Yücel konuşuyor, anlatıyor
“Dam”daki günlerini, başından geçenleri
–İçerde insanın başından ne geçer ki–
Bakıyorum
Zorlamıyor şiir olsun diye bunlar
Beğendirmek için erbabına, ünlü eleştirmenlere
“Ah ne derin ne derin” desinler “ne incelik”
Falan filân.
Boşvermiş
Aldırmıyor gelmiş geçmiş edebiyata, söz ustalıklarına
Okuyoruz yazdıklarını:
“Yahu, bu da ne!..” filân derken
Şiirin daniskası çıkıyor mu sana

Bizi yatırdıkları yıllar
–Memetleri Kore’ye göndermişlerdi hani
Biz de
Kore
Nere
Demiştik ya
Sonra, Nato’ya girip batılı olduk devletçe–
Neyse
İşte tütün işçileri
Bir sorunu çözemeyince
“Var” derlerdi “bunda bir zakaçka”
Evet, var bir zakaçka
O da şu bana kalırsa:
Duruşmalar başlamadan önce
Kimileri
“Ben hemen çıkarım” derdi “hemen salarlar beni,
Ben bir şey yapmadım ki...”
Bak sen kerataya
Bir şey yapmamış
Asıl onu yatırmalı üç yıl beş yıl
Akli başına gelsin
Hiç olmazsa bir şey yapar dışarı çıkınca

Gelelim burdan Can’a
Can, bir şey yaptı, bir şey yapıyor
Bundan dolayı kasketten pabuca şiir
Bu adam içerde bırakılmaz diyoruz
Mangal ateşleri kadar güzel buluyoruz O’nu
Durulanmış çamaşırlar gibi beyaz

YER DEMİR GÖK BAKIR

Toprakta kan bir uzak toprakta
Nasıl da eğretiymiş yaşamımız
Nasıl hiç elimiz ermemiş gücümüz yetmemiş
Nasıl nasıl büyümemişiz
Ağarmış yalnız sacımız sakalımız

Biz de bir şeyler yaptık derdik iyi kötü
Öykülerimiz vardı avunurduk
Başımız dikti okşarken çocuklarımızı
Toprakta kan öğretti birden
– Bizim kanımız bu bizim toprağımız–
Ne kadar çok olabilirmiş kişi
Ne kadar çok sevebilirmiş
Ne kadar çok
Ne kadar çok

Oğullarımız kızlarımızdı
Çocukları daha yürümediler
Kiminin aşkı bile olmadı
Yılları yılları vardı yaşanacak

En akıllı kitaplar artık yetmiyor
En büyük doğrularda bir yanılğı
Ferhat'ın kazması düşmüş elinden
Yer demir gök bakır
Toprakta kan

Bizim kanımız bu bizim toprağımız

Bizim Anadolu'muz var ya
Erzurum Yaylası Palandökenler
Ağrı Çukurova'mız
Aklıma düşünce öyle bir seviniyor öyle bir seviniyorum ki
Bizim çetin halkımız
Çanakkale Kurtuluş Savaşı'mız
Şeyh Bedrettin Pir Sultan Nâzım Hikmet
Aklıma düşünce öyle bir seviniyor öyle bir seviniyorum ki
Kızılırmak Yeşilırmak Dicle Fırat
Bütün öteki akarsular
Hep birlikte akıyorlar akıyorlar akıyorlar
Aklıma düşünce öyle bir seviniyor öyle bir seviniyorum ki

ARKADAN VURAN -I-

Yaşadık gördük

Dibi kum
Dibi çakıl
Dibi balçık
Her suya düşüyor ay ışığı
Onun aklı yok
Gözleri yok ki

Sen tam gece yarısı
Tüfeklerin namlusunu geçerken
Kurtulur buluttan birden
Aydınlanır dikenli tel
Kuytu sokak
İnce yol

Vay kardeşim
Vay bacım
Vay arkadaşım vay

Önlerde önlerde yürürdü
Bu gözler gördü
Kavgaya kavgaya derdi
Bu kulak duydu
Yüksek ses onundu şarkımızdaki
Vurur en ince yerimizden
Düşünceye bir soluk pay ayırsak
Korkak oluruz
Bencil
Kaçak

Nice pusuya düştük
Nice açmaz
Nice tuzak
Kimimizin böğründe kaldı iki eli
Kimi de çekti gitti
Oysa nasıl güzeldi
Omuzlan dayanırken omzumuza

Avuçlarımda demir parmaklıkların izi
Benim hiç
Ama hiç
Düşman eline değmemiş
– Bu iz ondan silinmedi –
Ellerim ellerindeyse senin
Bugündeki yarılara çevrik gözlerim
Gözlerindeyse
Bende şu otuz yıldır
Öyle tık tık filân değil
Eşitlik eşitlik diye çarpan bu yürek
Yüreğinde çarpıyorsa
Sakın
Arkadan
Vuran
Bıçaklardan
Parıltısı gözalıcı

Arkadan vuran
Bir bıçak
İki bıçak
Üç bıçak

Günüydü
Ellerindeydi
İnip kalkıyordu
Bir balık ağı gibi parçalanıyorduk

Yıkılmıştı hiç umulmayan
Direnci ayak altında
Korkunun elinde tutsak
Kör bencil umudu yitik
Veriyordu

Veriyordu o güne dek
Ne varsa kendini kendi yapan
En uzak düş
En eski gerçek
Geçip bir kalem üstünden
Veriyordu
Hektor'un kırgınlığını veriyordu
Börklüce'nin kanını
Antep'in onurunu Maraş'ın destanını
İzmir'in 9 Eylül'ünü
Eğin'in en gökçe türküsünü
Afşar'ın bozlağını
Dostun bahçesinden bir gül koparıp
Eli kanlılara veriyordu

Irgat Süleyman da kimdi
İşçi Zehra neydi ki
Boşlamıştı tüm
Saf tutmuştu
Ağadan beyden yana
Ayrılmazdı artık
Çiçekleri devedikenini gibi koparan
Aptal obur hayvanlardan
Bir bıçak
İki bıçak
Üç bıçak
Bir balık ağı gibi parçalanıyorduk

AKAN AYDINLIK

Nereden geldi nereden
Mustafa Suphi'den geldi

Nereden geçti nereden
Che'den geçti Che'den

Nereye gitti nereye nereye
Hiçbir yere her yere

Akan bir aydınlıktır O da şimdi
Karadeniz'de dipte

Usunda emeğin
Usunda yüreğinde

BİR GÜNÜN GECİKEN AÇIKLANMASI

Asım Akşar'a

Bir bendim başkası yoktu sanki
Utancımdan
Diyemedim kimselere
Belki o da değil
Belki incitirim diye
İncitirim diye saklımda duran
Bir çocukluk anım gibi

Yağmurlu bir karanlıkta eli elimde
Evimize dönerken düşünüyordum
“Akşam güneşi gibi bize emanet”ti
Kötü bir şey vardı bu sözde ama
Anlayamadım ne demekti
“Akıyordu Su” şiiri ne güzel
Benzemiyor kitaptakilere
Ağabeyim niçin sakladı benden
Yazan neden mapus
Adı Nâzım Hikmet’ti

Ayağı mı burkuldu ne oldu birden
Can dostum sevdam sevgilim
Kapaklandı yüzükoyun
Uzandı boylu boyunca
“Anacık Anacık Anacık
N’olur kalk şöyle doğrul”
Bir o yana bir bu yana
Uçtum kondum serçe gibi

Zoru zoruna doğruldu
Dayandı kaldı omzuma
Ak elleri kara çamur
Çamurdan sızıyor kan
Bakamadım gözlerine
Bilmem ağladı mı ki
Şimdi ne desem yalan
Kimbilir belki

Belki de arkadaşlar o gece
Adadım kendimi erkekçe
Adadım için için
Yoksul onuru yerden kaldırmak için
Didinmeye ölene dek
Çılgın
Yırtıcı
İnat

Bir de Erzurum
Palandökenler'den savrulan kar
Yaylaya çöken soğuk
Saklıysa nasıl
Nasıl ciğerimde solda
Duyurursa kendini ara sıra
Bıçak ucu
Diken
Apansız irkilirsem
İrkildim öyle özgürlükten

Bir gün açıldı demirkapı
Dışardayım
Kapandı
Dikildim durdum
Güneş vurdu gözlerime
Yumdum gözlerimi
Kavganın şarkısında yürüyen sevinç
Çekti ayağım
Bir o yana bir bu yana
Uçtu kondu bir serçe

“Çocuklar bugün de kıpkızıl a ız
Söz veriyorum yarın
Çocuklar gazımız yok
Ama ortalık ay aydın
Çocuklar bu bayram da böyle geçsin
Daha çok bayramlar var
Çocuklar kaç parça olayım
Babanız bir şey bırakmadı varlıklı değildi
Çocuklar tutunacak bir dalımız yok
Yok bir el uzatanımız”

Ak am güneşi gibi bize emanetti
Ardından yıllar yıllar yıllar geçti
Ona, hiçbir yere doğru yürüyordum
Duyurdu kendini Erzurum
Bıçak ucu
Diken
Apansız irkildim özgürlükten
Geri geri gitti ayaklarım

A ıklarım

CAN OYYY

*Kırık gönöl eğilirmiş
Bir inceden bir inceye
Acı yürek türküsüyle
Kırık gönöl tez düşermiş
Kirpiğinde türküsüyle*

Defnenin karşısında
Akasyanın önünde
Ay oldu
Yıl oldu
“Geceler yârim oldu”

Civan ömrüm akça yürek
“Her derde dayanırdım” Can oyyy
“Nazlım
Zalim oldu”

– Varsın olsun
Hey oğlum diye seslenir anam

“Seferberlik”ten önce Gelibolu’da
Denize inen ince bir yolda
Yürür de salına salına
Saçları topuklarına vurur

Ay çıkar aydınlanır
Ala karlı bir dağ Anadolu'da
Çakırdikenler güller
–Beyazdır gül
Yaban
Yavuzdur
Bizim ovada
“Ec’ova”da–

Ece ovası aydınlanır

Tayfur
İlgardere
Karainebeyli
Ece Bey’in türbesi aydınlanır

Çıplak dalları akasyanın
Defnede yapraklar aydınlanır

“Geceler yârim”
Yârim katı
Akasyam
Ay da battı

– Oğlum
Ay aydınlanır

LORCA

Ağustos günlerinin bulutu Lorca
Kelebekten yağmur taneleriyle
Uçuşur yeryüzü türküsündeki
Mor zambak sözcüklerin
Cıvıltısı içinde

Tükenir yiter sonra
Sütbeyaz bir çeşmenin
Akıp giden sesinde

Arı kuşlarının sesinde
Sabah yıldızının sesinde
Ovaların sesinde
Kor güneşin sesinde
Terin gülün sesinde
Çocuk kirpiklerinde
Mavi düşü saklayan
Çocuk kirpiklerinde

Mavi düşün sesinde

25 HAZİRAN 1981

Yoktun ya burda
Burda yokken
Daha sıkı tuttum ellerinden
Daha yakından baktım yüzüne
Daha iyi daha çok
Gördüm dinledim seni
Takıldım peşine sonra
Gözlerinden geçen bulutların
Yere düşmüş bir gülün
Belki senin önündeyim şimdi

Ağustos 1981

26 HAZİRAN 1981

Masaldaki
“Demirdağ” sanki
Çetin
Dik
Durur aramızda
Bu
Benim erken gelişim işte dünyaya
Çaresiz *zaman* geçti
“Ferhat’ın gürzü” ne desin ne söylesin ki
“Niçin”i yok
Ey gerçekteki “Şirin”
“Bu güzellik” sadece
Sadece
“Mahzun eder” beni

Ağustos 1981

BOZCAADA / TENEDOS'TAN

1

O canım su
Akacak orda
Uzun bir yıl
Uzakta
Akacak orda
O kimsesiz
Ah o yoksul Ayazma'da

Bir uzun yıl
Bitmeden
Tükenmeden
Akacak mı dersiniz
Serin

Soğuk

Buz

Orda
Ah o ıssız Ayazma'da

Martılar iner
Kargalar savrulur belki

Şimdi açık
Aydınlık
Kız bileklerinden ince
Kız parmaklarından dökülüyor sanki

Bakın
Çınarların çatısı günlük güneşlik
Duru gök baygın
Mavi ipek gömleği yepyeni
Dayayıp kumsala dirseğini
Yaslanıyor yaz ikindisine
Bulut çakılı
Kanat kımıldamıyor
Yaprak bile
Esen yel çatının dallarından
Adımını atınıyor yere

Su
İşte su
Akıyor su
Her şey akıyor suda
Akıp gidiyor zaman
Erişilmez yuvaları kuşların
“Duruyor yerli yerinde”

Uzun bir yıl
Uzakta
Orda
O kimsesiz
Ah o yoksul Ayazma'da
Martılar iner
Kargalar savrulurken
Kız parmaklarından dökülen
O canım su
Bitmeden tükenmeden
Akacak mı dersiniz
Duracak mı yerli yerinde
Erişilmez yuvaları kuşların

Orda
Ah o ıssız Ayazma'da
Martılar iner
Kargalar savrulurken

Karanlığa kaldık
Dönüşümüz
Akşamı buldu

Işığı yaktım. O
Evimiz dedi
Güzel değilmiş o kadar
Gitti pencereyi açtı
Bakındı
Besbelli yoktular

Başka bir gökyüzü gördüm ben
Bir derginin
Solgun yapraklarında
Bir çiçeğin
Kuru yapraklarında
Bakışının
Düşen yapraklarında
Bir başka

Çın çın bir gökyüzü gördüm ben
Gözlerini yere indirirken

Birlikte bırakmıştık orda
Ah orda
Yıldızları çılgın Bozcaada
Tenedos'ta

Ta nerelere geldi
Martılar peşimizden

–Kartallar kartallar nerde

–Adalar denizi Ege’nin öteki adı

Çok ada var delikanlı

“Kayalık İmroz”

Tenedos’tan başka

İrili ufaklı

Çook ada

ÖLÜM YOK Kİ

1. basım: 1980 (*Türkiye Yazıları*)
2. basım: 1990 (*Can*)
3. basım: 2001 (*Gendaş*)
4. basım: 2002 (*Bilim Sanat Galerisi Yayınları*)

ALDI OZAN

*Oy vuruldu düştü yiğit
Beriki geçti yerine
Üç yiğit daha düştü oy
Beş yiğit geçti yerine*

– Hey kardeş
Can oğul
Kızım hey

Hey
O tez
Korkusuz
Kırgın yürek

Duy bir yol
Bir de benden:

“İşçi-köylü ve işçi
Asıl ve mutlak”

Zorba
Gücünden olanda
Civciv
Kabuğunu kıranda
Su
Ayaklananda
Kavga kurulanda

İznik Bedrettin'e dar gele hey
Börklüce görüne Karaburun'da

Hey kardeş
Can oğul
Kızım hey

“İşçi-köylü ve işçi
Asıl ve mutlak”

ÖLÜM YOK KI

Şevki Akşit'e

Gözü arkada kalmaz devrimcinin
Bilir ki
Ölüm yok ki

Su
Sudur
Toprak
Topraktır işte
Zeytin ağacı zeytin verir
Kendi adı Mehmet'tir
Lenin'in
Vladimir İlyiç Ulyanov
Gorki
"Acı" demektir
Su
Akar
Zeytin yeşil
Lenin ölümsüz

Yunus balıklarıdır geçen
Bir altından bir üstünden denizin
“–Yunuslar geçiyor...” der
Bekler
Bekleyişinden inanın ki
İçlerinden en dirisi
Delikanlısı
Sanki bir sevinç şarkısı
Gökkuşağına erişmek için
Sıçrar, yükselir birden
Balkır güneşte
Döner
Sarı papatya bir çocuğun elindeki
Mavi fırıldak gibi
ÖLÜM YOK Kİ

Düşer aklına düşümüz gerçeğimiz
Daha onaltısmda
Daha eli
Bir kızın eline değmemişken
–Bir kızın eline değer gibi–
Sevişmenin yetkinliğini bilmezken daha
Seçtiği
Katıldığı düş

Öncesizden sonrasıza yürürken adım adım
O en önümüzde giden
Boyuna kanımızla boyadığımız bayrak
Yere düşürmediğimiz o
O gelen
Yaklaşan gelecek
O bilinç
O inanç
O gerçek
O hani ilk adımımızdaki
ÖLÜM YOK Kİ

Yaprak ölür daldan düşünce
Balık sudan çıkınca
O ölmez
Ölmez o
Düşünden caymadıkça

Serçeler yağmurda der ki
Ölüm yok ki
Ölüm yok ki
Mustafa Suphi yoldaş
Bugün aramızdaki
ÖLÜM YOK Kİ

Katı karanlık
Ölümün cam kırığı sessizliğinde
Çıt çıkmıyor
Yel
Esmiyormuş
İpte
Boylu boyunca dikiliyor
Tan yerine doğru
Ağır ağır dönüyormuş yiğit
Şafak söktü sökecek
Kıyıcılarının
Can kıyıcılarının
Omuzları elleri silâhları
Korkunun
Korkulu denizinde yüzerken bitkin
Çıt yokken
Birdenbire bir
Pat pat pat sesi
“–Baskın mı verdi yoksa memleket emekçisi!..”

Kanları donmuş
Bet beniz uçuk
Boyunsuz başlarını çevirmişler sesin, geldiği yöne
Gündöndüler gibi değil
Kargalar gibi kara kargalar

Meğer bir güvercinden geliyormuş bu ses
Bu isyan
Utanmışlar bu kez de korkularından
“–Ateş!” demiş paslı bir ses “yaylım ateş...”

Güvercini kodunsa bul
Boşuna delik deşik olmuş duvar
Gün açmadan indirilmiş
İpteki bayrak

Bunlar da
Bu yüreksiz
Kanı soğuk hayvanlar da
Birer bebek olarak geldiler ilkin
Oğullu kızlıdır kimi de belki
Bilmezler ki
İlk ışığı selâmladı güvercin
Kanadına değen ilk ışığı
ÖLÜM YOK Kİ

Grevde
Yürüyüşte
Kavgada
Şiirde şarkıda kanda
Dökülen kanda
Kimler yok ki
ÖLÜM YOK Kİ

Boyun eğmemiş
Dayatmışsak
Elden ele geçmişse bayrağımız
Değeri biçilemez bir nice yiğit
Ölümü yadsıdı ondan
Ölümü hiçe sayıp
Ölüme meydanın
Okuduğundan

Ben belledim
Ben derim ki
ÖLÜM YOK Kİ
Ölüm yok ki

Çiçekler kokusunu göndermez olur
-Başucumuzdaki çiçekler-
Su bardağına uzanamaz artık elimiz
Sevdiklerimizin yüzünü seçemez
Son soluğumuz tükenirken
Birden
Sıçrar
Yükselir
Balkır güneşte
O delikanlı yunus

Masmavi fırıldaklar döner
Papatyadan çocukların elinde
Gündöndüler çevirir yüzlerini yüzümüze
Açılır pencereler kapılar
Bir güvercin gelir konar
Konar uçar
Uçar konar
Kanadı kırık
Kanadında aydınlık
Dallar suya eğilir
Hep bir ağızdan der ki
ÖLÜM YOK Kİ
ÖLÜM YOK Kİ

Bütün sevdiklerimiz
Gidenimiz kalanımız
Oğul
Kız
Ölüme meydan
Okuyan
Bir nice yiğit
O eski şarkımıza katılır
“Uyan artık uykundan...”
Diye başlayan
Bir “Uzun Yürüyüş”e çıkarız

Gökkuşağını geçerken
“Sancağımız Kazova’ya” dikilir

DİLEK

Ak güvercin ak güvercin
Mehmet'in yüreğini
Yüreğine kat güvercin

KAVGA BEKLER

Bekler kavga
Bildik türküsünde yaşamın
-Ölüm var
Ölüm var
Ölüm

Bekler kavga
Yaşamın bildik türküsünde
-Yeniden başlamak her şeye
Yeniden başlamak her şeye

Bekler kavga
Bildik türküsünde yaşamın
-Yeniden
Yeniden
Yeniden
Yeniden kaldığımız yerden
Yeniden kaldığımız yerden

Bekler kavga
-Ölüm saklar ölümsüzlüğü
Yaşamın bildik türküsünde

Kavga bekler

AYDINLANMIŞ BİR SESİN SÖYLEDİĞİ TÜRKÜLERE ÖVGÜ

Türküler dinlerdik
Sesinden
Dağ olurduk yücesinden
Ova olurduk çöl olurduk
Denizlere akardık birlikte
Sular olur
Türküler dinlerdik
Sesinden
Duvarlar yıkılırdı kendiliğinden
Kimimiz Köroğlu'na katılırdık
Kimimiz Dadaloğlu'na
Yemen'de kalanımız olurdu

Türküler dinlerdik
Sesinden
Üçümüz oy
Karacaoğlu
Beşimiz Pir Sultan Abdal
Hey

–Sevgili Niyazi’ye
Akmaoğlu’na–

Nasıl bildim görür görmez dünyam güzeli
Rumelindeniz böyleyizdir
At uçar kanımızda doludizgin
Sarı kumral
Esmerizdir

Yolcuyuz kadim türküler içre
Yollarında nice karasevdanın
Varız bre dilber
Öyleyizdir

Hey başak boylu
Nasıl bildim görür görmez
Rumelindeniz bre canım
Eh
Güzelizdir

Hadi dilber hadi
Hadi birlikte:
“Akdeniz’den aman
Su gelir boydan boydan...”

Bak
Gözlerin defneden yaprak
Kuru yaz otlarından saçın
De bre
Sürsün türkümüz
“Güzel arar isen
Al bizim soydan.”

Nasıl bildim görür görmez
Bre dilber
Bre dünyam güzeli

29 EKİM 1917'DE LENİN

“–Gerçekler inatçıdır... Açlık beklemes
Yaşayan gerçek
Devrim!” dedi

Gerçeğin yüreği Lenin
Açık
Şiirsel
Kesin

ORDA VE HER YERDE

*Çiçekler bırakmıyor
Çocukların elini
Yıldız kayar
Uçuşur ateşböcekleri*

Susmaz ki kan

Orda
Yenildiğimiz yerde
Orda
Kuru toprakta
Orda
Çığlık
Avaz
Ayakta

Yıldızların
Ateşböceklerinin
Çiçeklerin ardında

Susmaz ki kan
Ayıran
Birleştiren
Aramıza giren
Aşkımızla aramıza giren
Anılarla aramıza giren
Umutla aramıza giren

Elmayı ısırırken
Aramıza giren

Susmaz ki kan
Ekmekte
Suda
Tabakta apansız
Bir damla kan
Acı kan

Sıcak çorbamızda
Buz kan

Susmaz ki kan
Öpücüklere
Günaydına
Hoşcakala
Seni seviyoruma
Sızan kan

Tuza
Sızan kan

Kâğıtlara vuran
Saksılara düşen

Çivi çakılır iplik bükülür
Duvar örülür çelik dökülür

Işıқта kan seste kan

Susmaz ki kan
Orda
Yenildiğimiz yerde
Orda
Kuru toprakta
Orda
Yıldızların
Ateşböceklerinin
Çiçeklerin ardında
Çıglık
Avaz
Ayakta

SUSMAZ Kİ KAN
DÖKÜLEN KAN
ONURUMUZ
DÖKÜLEN KAN

SUSMAZ Kİ KAN
DÖKÜLEN KAN
YÜCE EMEK
DÖKÜLEN KAN

SUSMAZ Kİ KAN
DÖKÜLEN KAN
ÖZGÜRLÜK
DÖKÜLEN KAN

Susmaz ki kan
ORDA
Ve HER YERDE
Korkusuz
Ulu
Ayakta
Savrulur durur

GÖKLERDE KIZILTIAR BİR GÜLDEN
AÇILAN BİR GÜLDEN

AY AYAKTA DEĞİLDİ

1. basım: 1984 (Cem)
2. basım: 1990 (Can)
3. basım: 2001 (Gendaş)
4. basım: 2002 (Bilim Sanat Galerisi Yayınları)

BEN

Bir kiremit parçasıyım ben
Yoksul bir evden
Bir çoban türküsüyüm

Bir kiremit parçasıyım kırılan düşen
Poyrazda yoksul bir evden

Bir çoban türküsüyüm ben
Poyraza karşı söylenen

Ulu düşün çatısı çatılırken
Bir kiremit parçası bir çoban türküsüyüm
Gözyaşından alm terinden

Bir kiremit sesiyim ben

AY AYAKTA DEĞİLDİ

Şiirlerim benim Şarkılarım
Ay ayakta değilken
Ayaktaydım
Çobandım ben
Kırk yıl
Ayakta
Çoban

Aya baktım
Güne baktım
Geceleyin
Kimi zaman

Kimi zaman
Bir çobandım
Geceleyin
Aya bakan

Güne baktım
Çiçek açtım
Geceleyin
Kimi zaman

Kimi zaman
Bir çobandım
Geceleyin
Çiçek açan

Bir çiçek
Günebakan
Geceleyin
Kimi zaman

Kimi zaman
Geceleyin
Bin çiçek
Aya bakan

Kırk yıl
Ayakta
Çoban

Ayaz oldu
Bulut oldu
Geçen kırk yıl
Umut oldu

YOL GİDER AH NASIL DA

De bana
Anlat hadi
Kaç
Kaç kez
Gönül gözüyle gördük
Can kulağıyla dinledik ki

Ah çın çın nasıl da güzel
Bir aydınlık
Beklenmedik bir zamanda
Beklenmedik yerde

Önümüzde
Arkamızda
Her yerde

Bir ses
Seslenen bir ses
Adımızı

Bir selâm
Bir merhaba

Trende
İskelede
Durakta

Uzakta
Ah uzakta
Ah Bozcaada / Tenedos'ta

Bir şarkının ilk sözlerinde
Bir martının son sözlerinde

Ay saklanır bir buluttan bir buluta
Göz kırpar
Erken sabahların
Kurnaz yıldızı
Suda

Düşen yaprak ah nasıl da
Ah çın çın suda
Akarken

Kibrit nerede derken
Bir dergiye bakarken

Kuşluk vakti
Kapımızı kaparken
Sokaklar
Bakakalır
Kırlangıçlar çocuklar da
Ah çın çın nasıl da güzel
Yol gider ah nasıl da

Kartal bulutlardan inerken döne döne
Ah ikindi sessizliği
Nasıl da çınlar ikindi sessizliği
Yazların ovasında

Küüüt küt vurur
Açık kanadı penceremizin
Küüüt küt

Nasıl da aydınlanır su
Ah nasıl da aydınlanır
Çın çın içimizde

Takırdar durur
Tek ayak üstünde leylek
Takır takır
Takır takır

AY

Gündüz
Gök bulutsuz

Bak
Ay

Güneş de var
Ay da

Bak ay

Gökyüzü mavi kâğıt
Ay beyaz

Elişi kâğıtları ne güzeldir
Çocukların elinde
Çocuklar ne güzel bak

El değmedik yürekle
Kurdukları dünyadan
Durmadan devşirirken
Kardeşlik sevincini
Bir ele geçirirler
Bizim ellerimizden
Dilekleri besbelli
Her güzel şey herkesle
Paylaşmak için sanki

Herkesle herkesle ay

Akıllarında yok ki
Sömürü
Açlık
Savaş
Kin

Makasım kördü benim
Acırdı parmaklarım çok
İçim çok sıkılıyor
Çook
Mavi güneş beyaz ay

O makas yüreğimde
Yoksul ay
Kimsesiz ay

Kırıldı kırılacak
Yürekteki kör makas
Dayan dayan ay

Dayandı bak yüreğimiz
Dayan güze kalmaz

Kulak ver sesleniyorum
Çok ay

KIRK YIL ÖNCE
A. KADİR'LE

“–Ve A. Kadir
Bana bir lira borç ver”

Gülümser
Çıkarır verir

“–Ve A. Kadir
Bana bir lira borç ver”

Gülümser
Çıkarır verir

Bir öncekini
Ödemişimdir

Çok şiir o zamanlar
“Ve” diye başlar
Ben de “Ve”siz
İsteyemezdim

Çok şiir o zamanlar
“Ve” diye başlar
“Ve”siz istersem
Verir mi Kadir

Bir liradan fazla
Veremezdi ki
Verse de zaten
Kim ödeyecek

Bir liradan fazla
Bende ne gezer
Ah ben bilirdim
Bilirdi Kadir

Böyle güzel güzel
Sürerken hayat
Pat diye sürgüne
Gitti mi Kadir

Böyle güzel güzel
Sürerken hayat
Pat gitmesin mi
Sürgüne Kadir

Kalmadı kimsem
Borç isteyecek
Yok başka kimsem
Ah borç verecek

Kaç şiir vermem
O bir liraya
Bir veren olsa
Ah İstanbul'da

Kaç şiir vermem
O bir liraya
Ah veren olsa
Ah Hilmi Ziya

Sen gittin
Liran gitti
Hey gidi Kadir
Hey gidi

Liran gitti
Sen gittin
Hey gidi Kadir
Kadir hey gidi

Tam da o sıra
Geldi Akşit
Ankara'ya
Çektik gittik

Tam da o sıra
Geldi Akşit
Ah Ankara'ya
Çektik gittik

YOL

“-Ay
-Ay may yoktu Arif Barikat
Açtın aç
Kadırga’ya gelince
Maviye döndü gece”

1943 yılı
Yapraklı güzü
Aklımdan o çıkmayan
Uzun gecede
Beşiktaş’tan
Kumkapı’ya
Taa Yurda
Yürüye yürüye değil de
Tramvayla gitseydim
Param yetse
Hadi olsun Sirkeci’ye
Ordan kolay
Ordan öte
Bu olurdu

“-Ay
-Son tramvay
Vatman durdu
Seslendi de
Sonra geçti
Çok şeyi de
Ezdi geçti
Bir şeyi de”

Ordan öte
Bu olurdu
Sabahattin Kurdet’le de
Belki

“-Ay
-Yol
Çok yoldu
Git Allah git
Gece vakti”

Evet belki
Sabahattin Kudret’le de
“Sanat sanat için mi”
Yoksa
“Sanat cemiyet için mi”
Diye
Tartıştım yeniden

“–Ay
Dur bak”

Ay vardı
Yapraklarda ay vardı
Ayrılırken

“–*Burda bırak*”

*“Senin emekçin olaydım
şen olası türküsü
dost kokusu dost selâmı Türkiye”
Enver Gökçe, 1945*

“Dost kokusu”nu duyan Enver Gökçe için

*Bir düş aydınlığında,
orda,
19 Kasım’da
“Ses” yükselir,
çınlar,
dağılırken:*

“Adımıza acıyı yükledi”

*hemen
iki adımlık yerde
ayaktaydı sanki.*

*Titreyen eliyle gözlüğünü bastırıyor,
“dost selâmı”nı, “dost kokusu”nu içine çekiyordu.
Duvar yıkılıyor,
yüreklerimizdeki
kapıların kanatları küt küt vuruyordu
Kendimizi sevmiyorduk.
Bambaşkaydı,
eskisi gibi değildi,
Kent’e dönerken geçtiğimiz yerler, sokaklar.
Düşle gerçeğin,
ölümle yaşamın kesiştiği ince yolu izlemiştik bilmeden.
Enver Gökçe de yanımızda yürüyordu sanki
Birlikte dönüyorduk*

Yitirdiğim bir şiirimden dizeler:

...
Süngümün beyazına vuran güneş
Demir parmaklıklara da vurmuştur
Ben nöbetten
Onlar geceden kurtulmuştur

Melâhat dersin el aynasında
Saçını taramış
Güneşe karşı durmuştur

BİR MEKTUBU, 1974

“...Arıfciğim,

...

*Herkesten, her şeyden uzağım, elim yetmez
sözüm sürmez kardeşim. Buralar iyice kışladı
Artık soğuk yatağıma çekilirim.*

...

Adresimi yazayım

E. Gökçe

Çit köyü halkından

Aşutka-Kemaliye

...

Not:

*Arif, bana A. Arif'in 5'inci baskı
kitabından bir adet postala*

...”

Enver Gökçe öldü
Altmış gün geçti
Yakında değil artık
Yanlıssız görebiliyorum
Açık seçik dikiliyor işte

Ama niçin kan içinde
Oysa eceliyle öldü
Sessiz sakın
Kendi evinde

İKİ SERÇE YANYANA

Sıcaktı Güneş vardı

Acısı
Çırılçıplak
Bembeyaz
Bir bıçak gibi
İnip kalkacak gibi
Duruyordu aramızda

Şapkası yoktu
Eskiden de yoktu
Saçları
Bıyıkları
Üstündeki giysiler
Tuza batmış
Çıkmıştı sanki

Yüzümüzde
Akmak isteyip de akamayan
Bir sudan parıltılar

Susuyorduk

Sıcak
Güneş var
Şapkası yok

*“Herkes kasket giyiyor şimdi
Naci’ye yakışır mı ki
Kasketi herkes giyiyor şimdi
Ben de giyerdim 44’lerde
Haber gönderdi Behice Hanım
‘Onu başından çıkarsın’ diye
O günler nerde
Şimdi nerde”*

Konuşsak her söz
Toprak bir saksıdan dökülen
Toprak parçaları gibi
Önümüze düşecekti
Akamayan bir suyun duruluğuna

Bekledik
Sularını içtiler
Sonra uçup gittiler
İki serçe yanyana

Su
Akıyordu
Çırılçıplak
Bembeyaz
Güneş var
Yaz

Yüzümüzde
Akan
Bir sudan
Parıltılar

AZİZ NESİN'LE AYAKÜSTÜ

*“– Herkes dedi
Her şeyden önce
Ekmeğini çıkarmalıdır
Alın teriyle”*

*“– Dedim böyle giderse
Ben de söneceğim
Şiirim de”*

Fazla yakınmışım ki Aziz Nesin
Biraz olsun gönlümü almak için

*“– Sen bu işi başardın ama
Ben batmıştım, dedi
O dükkânı bilmez misin
Levent'teydi”*

*“–Bak
Kötü mü olmuş
İyi
Ya batmasaydın
Ya kalsaydın böyle işlerde”*

Derken
Kedi gözlerinin sanki
İnatçı pırıltısı
Geçti gözbebeklerinden

Direnen o umudu
Caydırılmaz usu gördüm

SÖZCÜKLER

Şerif Tekben'e

Yüzünde eksikliğini hiç göstermeyen güneş
O n'olacak
Nasıl örtecek toprak

Yan yana neden böyle güzel ki
Kardeş sanki
Bu iki
Sözcük
 Güneş
 Toprak

Bak
 El
En güzel
Hepsinden güzel

Yanyana öyle güzel
Öyle güzel ki
Kardeş sanki
Bu üç
Sözcük
 Güneş
 El
 Toprak

Bu da bitişik
Bak üç
Sözcük
El
Elektrik
Çark

Dur bak
Bak dinle
Hep birlikte
Nasıl güzel
Bu beş sözcük
El
Elektrik
Çark
Güneş
El
Toprak

İşte bak
Bak işte
Kardeşten de
Çok öte
Altı yanyana
Sözcük sana

Anayurt
Yaşam barış
Özgürlük ekmek

İşte tek
Tek işte

İşte El
İşte Emek

Güneş yüzünden eksilmeyecek
Yaşarken demek işte

“– El yinelendi
Orda bir değil
İki kez dendi
Neden”

“– Bilmem
Kendiliğinden”

“– Dur
Bitmedi
Güzel

Güzel

Güzel

Hep güzel
Saydın durdun

Özgürlük Ekmek
Güneş Toprak
El Emek

*Al benden de bir tek
Çirkin Örnek*

Ölüm Savaş

*Bir de
Tek sözcükle tek*

Savaş'a Savaş

*Arif
Eski arkadaş
Yaşarken”*

MEĞER

Azra Erhat ne güzelmiş meğer
Ne güzel konuşuyor
Ne güzel gülüyordu
Zeynep'e bir şeyler anlatırken

Biz de görüşürdük yaşarken

KAR

1

Yerden alıp göğ'e savuruyor
Dinmek bilmedi
Tipi
Kar
Bizde
Bugün
Üç gün
Çatıştık durduk güneşle
Batması gerek
Batınıyor
Bir yaz şiirinde

Açık deniz buldum
Sisli ufuk
Dağların arkasını
Eski bir yeldeğirmeni Silivri'de

Oh
Çok şükür
Kesildi derken
Çıkıp
Yeniden kar toplayan güneş
Bu güneş
Sakın o inatçı güneş
Olmasın diye
Aklımdan geçmiyor değil

Gecenin
Kapıda dikilmekten
Karasular indi ayaklarına
Dökülüyor yıldızlar
Üstünden başından
Elinden sarkıyor ay
Paspasa

SALI

Uyandım:

Salı

Benim ablam vardı eskiden

Her salı

–Eskiden dedik Salı

Dinle bak eskiden Gelibolu’da

Ablam şarkı söylerdi

“Haftanın günleri

Yedidir yedi”

“Salı sallanır” derdi

İyi aklıma geldi

Cumalar da Pazardı

Ablam bigüzel vardı

Canı da tezdi

İçi de dardı

Cuma geçti mi geçti

Şarkısına başlardı

“Cumartesi ders var

Salı sallanır çocuklar”

Pazar

“Salı sallanır çocuklar”

Pazartesi
“Salı sallanır”
“Salı sallanır”

Salı
“Salı sallanır
Salı sallanır
Salı sallanır
Salı sallanır
Salı sallanır
Salı sallanır
Salı sallanır”
Salı
Her Salı

Dinle bak eskiden Gelibolu’da
Ablam şarkı söylerdi
Dünya yıkılsa kesmez
Öldür Allah bırakmaz

“Haftanın günleri
Yedidir yedi
Yedidir
Sayın bakın yedidir
Sayın bakın yedidir
Yedi”

Bir solukta yedi kez
“Salı sallanır” derdi
Sallanırdı salı
Her Salı

Benim ablam vardı eskiden
Cumalar Pazar
Salılar salıncaktı

Yine var Salı
Salıysan Salı
Cuma
Pazar
Salı
Her Salı

Yokluğu var
Yine var

Selâm Çarşamba
Perşembe selâm
Adınız anılmadı

DİRDİR

– Niçin
Niçin
Niçin

Sen de herkes gibi
Gece uyu
Gündüz oku
Gündüz yaz

Tablayı dök
Bırak
Başka sigara içme

Unutma
Saat
7'ye kurulacak
Sakın

Işıkları söndür
Pencereleri de
Kapat

Yağmurun sesinde ne var ki
Kalkma
Yat

– Demek böyle
Demek gece
Ne varmış yağmurun sesinde

Peki sen de
Neden
Neden
Neden

– *Duyuyor musun*
Bak
Çaktı işte
Beklenen
Beklenen sanki
Gök gürültüsüyle gelen –

Baksana Tülin
Konumuz neydi demin

– N’olacak
“O kadar adamın içinden”

SAKSI

Elimde demin
Küçük bir saksı vardı
Boş bir saksı

Nasıl ağırmış meğer
Nasıl kolum ağrıyor
Boş
Bomboş
Çiçeksiz bir saksı

DÜŞLERDEN

SARD $\begin{matrix} U \\ \cdot \\ İ \end{matrix}$ NYA

Göz gözü görmez
Bir kar
Bir tipi
Ayakucum deniz

Düş bu
Düş
Anlar gibiyim
Belli belirsiz

Bir elimle yorganı çekiyorum
Üstüm açık
Bir elimle
Benzetiyorum kendimi
Uyur uyanık
Bazen çok
Bazen az

Geçen yaz
Çıglık çıglığa beyaz
Bir kedinin peşindeki
Gözü kara
Aç
Birkaç
Sevda çılgını kedinin
Güpegündüz
Apaçıklığından
Sıkılarak

Saksılarını
Tuz
Buz
Kıran

Balkonun bir adasına
Uzak
Büyük
Pembe
Çiçeklerine
Akdeniz'in

DÖRTLÜKLER

Tülin'e

1

Eh bir gün böyle olacaktı demek
Evimizde bir *Piraye*'sin Evet
Sen kapıdan
Arkandan paldır küldür dünya memleket

Güzel masaldır “*Tahir ile Zühre*”

Güzel masal olurdu “*Nâzım ile Piraye*”

“*Masal masaldır*” dedi “*gönül elvermese de*”

Nâzım değil Piraye

Büyük şairdi sevdi sevdalandı Nâzım Hikmet
Karasevdamızı sevdi türküsünü güzel de söyleyerek
O kadar aşk her şey türküsünü sürdürmek içindi
Karasevda emekçinin emek içindi

Ha bakın
Şurda aramızdaki ayrım
Biz halkız “*aydınlanmış halk*”
Onlar halktan yana aydın

Çocuklar gibi yaşadık Doğru
Çocuklar gibi gideceğiz dünyanızdan
Aynı hüzün kalacak bizden de
Aynı hüzün yürüyecek arkamızdan

Bilsem bile dünyadaki sonumu getirecek
Ağızsız dilsiz nasıl olursa olsun
Vatanım hey bu nefes böyle tükenecek
Güzel olsun
Güzel olsun
Güzel olsun

SEMENDİREK

Ben ölürsem
Köyüme götürün beni
Ben ölürsem

Ecebey'e
Çıkarın gömün beni
Ecebey'e

Gelen giden
Görsün Semendirek'i
Gelen giden

Sisler bulutlar içinde
Duran benim
Dikilen ben

YERYÜZÜ KİTABEVİ

Tavan
Karardı sigaradan

Aydınlık
Yarı karanlık

Işık
Çalındı açık

Yaza
Boyatmalı beyaza

GÜZ

Günler kısa
Kasımpatılar açtı
İlk kar

“Prens adaları”ymış
Kızılçamlarından
“Kızıladalar”
Eski adı

İlk kar

Burgaz
Kalpazankaya
Acı poyraz

Deniz uzak

Sevgilim Bozcaada
Kıyı suları
Yaz

İlk kar

ACI ERTELENİRKEN

Fahri ÖZDEMİR dosta

İlk söyleyişim sanki
Acı
Ertelenirken
Kendimden
İlk dinleyişim

Belleğim yitmiş de
Başka şey bilmezmişim
Boyuna
Ama boyuna

*“Dövülmüş demir olsa
Dayanmaz buna
Eriyecek yüreğim
Eriyecek yüreğim
Eriyecek yüreğim”*

Seslendi Cahit Sıtkı

*“Ben o çiçeklerdeyim
Ben bu çiçeklerim”*

Aralıksız
Kendime belletirken

*“Dövölmüş demir olsa
Dayanmaz buna”*

Bırakılmış
Solgun çiçeklerden
Seslendi Cahit Sıtkı
Acı
Ertelenirken

Yıllar var ki
Ne aklıma geldi
Ne okudum
Sesini duydum sesini duydum

Asım Akşar’ı da toprağa verdik

– *Hep
Hep böyle art arda çoktan
Bir günden bir güne
Sevincin eli
Kapımızı
Neden neden
Neden burda
Çiçekler de
Böyle tez
Böyle erken
Solup giderler ki
Acı
Ertelenirken –*

Dalgındım
Yürüyordum

Bırakılmış
Solgun çiçeklerden
Seslendi Cahit Sıtkı

*“Ben o çiçeklerdeyim
Ben bu çiçeklerim”*

Durdum
Baktım

Anımsadım anımsadım
Acı ertelenirken

Savaş bitti bitecekti
40'lı yıllar
O Ankara
Yeryüzünde sınırsız bir çiçek açılırken
“Başsız ve sonsuz”
Öncesizden sonrasıza açılırken
Yeryüzünde
Her yürekte
Berrak
Duru
Bizim sevincimizden açılırken
Sarmaş dolaş şarap içtik
O Ankara
40'lı yıllar
Şahap Sıtkı
Mehmed Kemal
Güzeldi gece
Çok güzel

Yeni çağlar
Yeni çağlar
Teknemiz
Teknemiz hey

Rotasını çizdik
Yön verdik

İstesek
Güneşi gökten indirirdik

Gençtik
Delikanlı

Bardak kaldırdık
Bardak kırdık
Aragon için
Partizanlar için
Eluard için
Elsa için Elsa
Elsa'ya sevdalandık

“– *Öyle derin ki gözlerin...*”
– Hadi Elsa için
– Denizler denizler için
– Barış için - Özgürlük için
“– *Gözleri Elsa’nın*”
“– *Gözleri Elsa’nın*”
“– *Gözleri*

– Elsa için hadi

Seslendi Cahit Sıtkı
Bırakılmış
Solgun çiçeklerden

Baktım durdum
Acı ertelenirken

YAŞAM ADINA

Kahramanlık
Sevginin bilincidir aslında
Çabadır
Birlikte ya da tek başına
“Çiçek gücü”nden ince
Analık gibi derin
Ayak direyeceksin
Kıracaksın ölümü
Yaşam için
Yaşam adına

YOKSULDUK DÜNYAYI SEVDİK

1. basım: 1988 (*Bilim Kitabevi*)
2. basım: 1990 (*Can*)
3. basım: 2001 (*Gendaş*)
4. basım: 2002 (*Bilim Sanat Galerisi Yayınları*)

TUZBURNU FENERİ

*Hey gardiyan gardiyan
Gel de
Bak parmaklıklardan
Tuzburnu Feneri değil
Umudun şimşegi çakan*

*Bozcaada
Cezaevi
1984
11 Haziran*

DARDA

Darda

Bir sağır
Ölümcül ıssızlıkta
Çıplak
Ağır bir sessizlik
Kör bir acımasızlıkta tek

Darda
Tek
Yürek
Dar

Ussuzdur hiçlik
Evrensizdir
Sözü
Yıldızı yok
Ayak bileklerimizde
Çılgın
Yabanıl

Darda
Tek
Yürek
Dar

Biz bir uzak
Anımızdan kalkarak
Geçer gideriz

Biz dayattık
Vurulduk
Kırıldık biz

KIRDA

– Uç-uç böceği dur bak uçma
Dinle n'olur bak uçma
Dinle beni yedi benekli böcek
Bir büyük savaş çıkacak
Hep birden ölecekmişiz

Sen de ben de annem kardeşim
Serçeler de çiçek kelebek
Hepimiz hep birlikte

Kulak ver yedi beneklim
Kim kim kalacak
O tahtakuruları bak
Bak o

Duydun mu uç-uç böceği
İşittin mi yedibenek

– Sende ad çok
Gelinböceğiymiş biri de
Ben abla oldum Ekim'in sekizinde
Annem beni hiç götürmedi
Babamız uzak bir yerde

Uç istersen güzel gelinböceği
Uç hadi

*Öyle uzak
Gitgide
Öyle güzelleşti ki
O yüzü hiç görmedim
Hiç yaşamadı sanki*

Tülin'in yüzündeki
Duru güzellik
Nasıl da benzer
Ben kırgın
Küskünken
Evsiz barksız bir anının
Puslu
Kırık
Yerinden düşmüş camındaki

Güneşsiz bir kış akşamındaki
İnce
Solgun
Esmer

Nasıl da benzer
Ben kırgın
Küskünken
Kimselere görünmeden
Dönüp dönüp baktığım

Saksılara
Deniz kabuklarına
Kitap yapraklarına bıraktığım

Ama zor
Ama kolay
Tavanda bir yarım ay

Nasıl da benzer
İnce
Solgun
Esmer

Ben kırgın
Küskünken
Evsiz barksız bir anının
Puslu
Kırık
Yerinden düşmüş camındaki
Güneşsiz bir kış akşamındaki
Tülin'in yüzündeki
Duru güzellik

Ama zor
Ama kolay
Yoksulduk
Dünyayı sevdik

Tavanda bir yarım ay

TROYA

*Bir tek insan
Karartıyor sonsuzu
Aydınlatıyor bazen*

Akhilleus Hektor'u öldürürken
Hektor mu öldü yalnız
Yalnız Hektor mu yerlerde sürüklendi

Binlerce
Binlerce yıl geçmemiş
Gibi bizler de
Bağlanıyoruz sınırsız ayaklarımızdan
Arkasına demir arabaların

Zincirinden boşanmış
Öylesine çılgın
Acımasız bir Akhilleus yine
Troya'nın çevresinde
Dönerken
Alnımız taştan taşa vuruyor

Odyseus duruyor eski yerinde
Duruyor erken

Çok erkek
Kral Priamos'tan iyi yürekli
Çok kadın Andromakhe'den bile güzel

Topraklarımız kutsal

ATKESTANESİ

Bir banka adlı sanlı
Sağ yanına bitişik
Biz de adres verirken
“Bankadan önceki ev
Bizim ev”
“Beyaz” derdik

Az geçti
Biraz geçti
Baktık atkestanesi
Gün gün yapraklanarak
Bi açtı
Bi açtı ki
Bankanın adı sanı
Tezelden unutuldu

Adres yerinde durmaz
“O atkestaneli ev
Bizim ev
Beyaz” oldu

Yaz
Güz
Böyle gider bu
“O atkestaneli ev
Bizim ev
Beyaz”

Yaz
Güz

FİRAVUNİNCİRİ

Kırık poyraz kesik kesik eserken
Yeşillik de getirmiş Uzun Muzaffer
Kendi bahçesinden koca bir sepet

Neler yok ki
Taze soğan marul domates
Sivribiber
Domates biberi

Aa
Bir de kaktüs
Kaktüsü toprağıyla çıkarmış bak
Köküyle sökmüş

“– Yurdu çöl
Adı
Firavuninciri
Yerini sevecektir” dedi
“– Dikelim bunu bırak
Duvarsız avlusuna Bozcaada Damı’nın
Kök salsın
Senden bir anı kalsın
Şu yüksek açıklıkta
Ele güne denize karşı”

Böyle dedi Uzun Muzaffer
Kırık poyraz
Kızgın günde
Kesik kesik eserken

MAVİ FIRILDAK

1

İçerde hep
Mavi bir fırlıdak beklemiş
GörüŖe gelenlerden

Nerden
Kim bilecekmiş
Kimin aklına gelecekmiş
1944
1945
“Tıbbiyeli Muzaffer’ken”

MAVİ FIRILDAK

2

İşte gün bitti
Muzaffer'in getirdiği fırıldak
Kavak ağacında dönerken

İşte *Üç değirmenler*
Yanyana dönerlerdi çatırdayarak
Yanyana dikilirler
Karşıda
Tokmaktepe'de
En görünen yerdeler

Ece Ovası'na varıp inmeden
Alacaseki'de *Yalnız değirmen*
Denizde yolcusu var da
Yolunu beklermiş gibi
Bakardı *Dış deniz'e* kış yaz
Meşeliğin içinden

* Dış deniz: Saroz Körfezi

İlkin o
Sonra da ötekiler
Yıkılıp yıkılıp gittiler
Köyümde
Karainebeyli'deki

Nasıl severmişim anladım şimdi
Onlar un öğütürdü mavi fırıldak
Seninle öğüttüğümüz ne ki

Ne ki burda gündüz gece
Ayla günle
Esen yelle birlikte
Öğüttüğümüz ne

Aydan günden de öte

KÜÇÜK KAVAK

İki kavak arasında dikilen
O çelimsiz
Uslu çocuk
Gitti çoktan
Dallandı küçük kavak
Yapraklandı

Yapraklandı yapraklanalı
Şakalaşıyor fırıldağımla
Eğiliyor kalkıyor Kalkarken
Eğiliyor

Dönecek
Bırakmıyor

Alıp ötekine mi takmalı
Önü açık
Ne yapmalı
Kırılıp dökülmeden

Yazdır haziranla gelen
Çökecek
Sıcaklardır

Kütükler nasıl soluklanır
Gün açılır açılmaz *Ada*'ya
Bağlar bozulana
En uzak bağın
En son salkımına dek
Kuzeyin yeli beklenecek
Onca didinme
Alın teri
Emek

– Çabuk çabuk
Durma
Esiyor derken
O da dönmek isterken
Çabuk
Çabuk
Küçük kavak
Yeniden hadiii

Yerde benimki
Yatıyor çıtı çıkmadan

Bakıyorum parmaklıklardan
Demir parmaklıklardan

KIYIDA

Kargalar sabah
Sabah
Martılarla kanat
Kanada
Uçuşurken biri
Kımtısız suda gölgesini
Görür görmez
Bir ağaç dalı sandı
Kondu
Konacaktı

Üç martı
Geçip gitti
Gölgeleri de gitti
Saydım
Biri eksikti
Üç değil
İki

Bir yerlerde
Bir şeye
Takılmış
Kalmıştır diye
Tam seslenecekken
Döndüler hemen

Fır dolanıyor
İnip
İnip
Kalkıyorlar şimdi
Ağ çekilen
Teknenin çevresinde

YORGUN

Yakındır
Çekilecek aramızdan
Bu
Aramızda duran
Fırtınanın habercisi
Kıvılcımlar yüklü bulut
– Yaşamım hey
Beni unut

Çekilecek
Bata çıka kar toplayan bir güneş
Bir büyük
Kalabalık bir alan
Çekilecek aramızdan
Bu
Aramızda duran
Ayaklandı ayaklanacak
Arka sokak
– Dünyam hey
Beni bırak

Uzak değil
Dolunun ardından bir yaz gününe
Bir sokak sessizliğine
Benzerim ben de
Büyük bir alanın
Kimsesizliğine
Nasılsam tıpkı
Tıpkı şiirlerim
– Hey yaşam
Yaşamım benim

OZAN

I

Denize bakıyor balkondan
Başını kaldıracak
Gücü yok

Gök
Kalsın orda
Bir yere kaçacak değil
Akşama yıl var diyor

Denize bakıyor balkondan
Nikaragualı
Güney Afrikalı
Vietnamlıydı bir zaman

Denize bakıyor balkondan

Öyle bitkin
Dayak yemiş gibi sille tokat
Hele Elitis'ten
Ne çektiğini
Bir o bilecek
Akla karayı seçmiş
Yakasını kurtarmak için
Bir dizesinden

*“Şimdi bir gölge uzanıyor sanki
bir tanrının iç çekişinden”*

Denize bakıyor balkondan

“– Mandela Mandela
Dünyada en esmer
En beyaz insan

Çölde
Bugün de
Üç yaşında hani
Açlıktan ölecek
Bir kız çocuğunun yine
Annesi yerine
Koydu kendini

Yüreği dayanmadı”

Şiirini bitti sandı

Denize bakmak
Bir şiiri bitirmekten güzeldi
Denize bakıyor balkondan

Ayrımında değil henüz
Oldum olası geçimsiz
İki sözcük
Bitişik

BEYAZ KAHKAHA
Hanımeli gillerden

Onat Kutlar'a

– O da bizden

Uzun kavak ötekine fısıldarken duydum
Öteki ötekine

Gece

Yaz

İnce bir yel

Yapraklı dallarda dinlenirken

– Saklanma hadi hadi

O söz orda kalmadı ki

Hanımeli de işitti

Asma da

Nar ağacı iğde badem

Yerdeki otlar çiçekler de

Dikenler bile

– O da bizden

Gece

Yaz

İnce bir yel

Yapraklı dallarda dinlenirken

– Saklanma hadi hadi

Sessizlik
İçini çeker çekmez
Tuzburnu Feneri çaktı
Su
Parıldadı birikintide
Limandan ilk pat pat sesi geldi
– Saklanma hadi hadi

Gece
Yaz
İki beyaz kelebek
Sevişe sevişe yükselerek
Yitti

Su
Parıldadı yeniden
İnce bir yel
Yapraklı dallarda dinlenirken
– Saklanma hadi hadi

SÖZ

Uykusuz kalınca okudum ilkin
Söylenecek sözünü günün
Akan bir yıldıza yazılan
Okunaksız bir yazıdan

Bu söz çın diye çınlardı bazen
Duyardım samanyolundan
Mutfaktaki bir boş tencerede
Çınnn diye

GÜN GELİR DE

Deniz Deniz Deniz
Gün gelir de
Sesimi duymaz
Selâmımı işitmezsen
Çıkıp
Arar mısın beni

İkimiz de küçükken henüz
Kendi memleketimizde
Orda
Gelibolu'da
Ben okula yazdırılmadan
Sen bana küsmeden önce
Yaptığımız gibi
Ağaçlara
Kimseye görünmeden
Açık pencereden
Sokak kapısından olsun
Arar da
Sorar mısın kardeşini

Dinliyor musun

GİZ

Ben

Bütün işlerimi neden
Şu sağ elimle yapıyorum da
Yazı yazmaya gelince
Sol elimle
Bu gizi çözdüm sonunda
– Çakıl taşlarından

Acılar

Yaşımdan büyükken benim
Beyaz tebeşirden
Kaleminden önce
Çakıl taşlarına alıştı elim

Binbir

Uzun kirpikli düşle o zaman
Denizin aydınlık yapraklarına
Açıklanmaz mutluluklar yazan
Çakıl taşlarına

Kara

Tahtada ne gördüm
Beyaz bir sıkıntıdan başka

YILDIZPOYRAZ

Geçerken uğradım dedi
Ada'nın bildik yeri
Yıldızpoyraz
– Hadi hoşça kal

Yoluna bakıyormuş bir yelkenli
Ponenti Feneri'nin açıklarında
Sabah alacasından beri

AÇAGUVALAR

Bir yazıda okudum
Şiire aktarıyorum

*“Güney Amerika yerlilerinden
Açaguvalar
Yüce bir varlığın yanısıra
Tarlalar tanrısına
Zenginlikler Tanrısına
Deprem
Çılgınlık
Ve
Ateş tanrılarına inanırlardı
Ayrıca
Göllere taparlardı”*

Soylu ozanlarmış Açaguvalar
Başkaldıran
Boyun eğmeyen
Kırılan soylu ozanlar

İLK KEZ

Boşuna mı yoruldu
Boşuna mı karıştırdı onca kitabı

Düşünecek ister istemez
Aklına gelecek ki
Belki hiç yazılmadı bu gerçek
Belki hiç söylenmedi

Düşünecek ister istemez
Kendisi yazacak
Kendisi söyleyecek belki
İlk kez

KIRLANGIÇLAR DEMİR ÖZLÜ

-Baba
Leylekler gidiyor
Güz gelmiş bak
Dedi Nice

- Leylekler mi
Gidiyorlar mı
Hadi sen de

Baktım ki
Gerçekten de
Marmara'da birike birike

Görmedim hiç geldiklerini
Göçtüler
1980 güzünde
Dönmediler sanıyordum kırlangıçlar
Demir Özlü gibi

ERİK AĞACI

Benim aklımdan geçenler
Neden
Küçük erik ağacının
Aklımdan geçmesin
Yaz yağmuru
Beyaz
Çiçeklerini dökerken

BEYAZ GÜL

Kokusu yolumu kesen
Beyaz gül
Başını çevirsene
Be adam diyor
Çevir de bak
Bir kez olsun
Ağustos sıcakları
Bastırdı bastıracak
Bugün yarın

KARGA

Aptalın teki bu karga

Bağırır bağırmaz
Art arda üç kez
Sessizlik tuz buz oldu
Erkenden

Kara
Bir de kara ki

Uçuyor denize doğru
Martıların peşinden
Bak şimdi

Aptal bu
Aptalın teki

MARTI

Martı aç
Aç işte
Saldıracak ağzındaki istavrite
Çıkarsın kafasını sudan
Hele karabatak

*Bitmesi istenmeyen kitaplara benzetildi
Bilinmeyen bir şiirde*

Bir gün baktım harıl harıl
İnsancıklar' mı okuyordu
Dostovyevski'nin
İnci

İçerden yeni çıkmışım
Dün bir bugün iki
Durur muyum
Yineledim yüksek sesle
Bizim o *Altın Zincir'* de
Upton Sinclair'in söylediklerini

– Bu yazarın tipleri sağlıksızdır dedim
Hastalıklıdır
Kendisi gibi
Sen ki

Kim mi İnci
İnci Yolal
Halkımızdan
Bir işçi bir emekçi

– Sen ki
Bir işçi
Bir emekçisin

Söylevimi birden kesti
– Sen bak öyle benim için
Hiç mi hiç tasalanma
Ben bir yandan okurken
Bir yandan iyileştiriyorum
Bu yazarın tiplerini

Kaç yıl mı önce oldu
İnci ne mi oldu

Söylenir dururdu
İki de birde
– Niçin sevecekmişim
Sevmiyorum bu dünyayı
Beni doyurmuyor bile

Almanya'ya işçi gitmiş
Ben ondokuz sanıyordum
Otuz yıldan fazla geçmiş

KIRIK MAKARA

*Akşamdı
Karataşlardabeyazaltalta
İki sayı
6228
Ben okudum yalnız*

Eski arkadaş gitti

Biz kendi sessizliğimizin
Birbirinden uzak
Salıncaklarına bindik
Sallandık dirsek dirseğe
Durduk
Sonra ayrı merdivenlerden
Eşiklerimize indik

Akşamdı
Akşamın evcil kentini arkamıza aldık
Sendelerken dayandığımız değnek
Bir elimizde
Ötekinde yiten
Tükenen gündüzümüz
Vurdukça kızılıtsı batı çevreninin
Yazgımızı yeniden çizmek için
Kıvılcımlar saçtı alnımız

Akşamdı
Yürüdük biz
Bilge
Deniz akşamının gecikmeden
Vardık önüne
Dizlerimizi büktük
Kaldık orda

Terli bileklerimizi kurtardık ilkin
Demirinden bir kelepçenin
Ayırdına bile varmadan
Eski dostun vurduğu
Yorgundu deniz su

*“Gece de
Ne gece
Kara gece”*

Araladık gizemsiz kapısını yorgun suyun
Yıldız ışıkları içinden
Bildik aydınlığımızı seçtik
Ayırdık usulca

– Hiçbir ortak yanınız kalmamış dedi
Anılarınızdan başka
– Hiçbir ortak yanımız
Kalmamış dedim

Ben dünyada ne öğrendim
Bilmez miydim

Orda
Solarlardı sararır da
Yapayalnız bırakılır
Yaşanmazsa yeniden
Yeniden anılar da

Başka nasıl olacaktık
Suskunduk

*“Gece de
Ne gece
Kara gece”*

Yıldızlara bakmıyorduk
Kulak verdiğimiz de yoktu
Sese
Sessizliğe de
Okyanus akıntılarında
Biçimlenir gibiydik

Gecese falarını bekletiyorduk
Beyaz sugülleri
Yolumuza bakıyordu
Kokusunu saçmak için
Uysal deniz kulağının
Gökkuşaklı düşü bizdik
Görkemsiz
Yalın çabası

Biz
İkimizdik
İşitilmez türküleri denizlâlelerinin
Dip sularındaki

Yarın ilk
Dünyayı düzeltecektik
Birlikte
Hele bitsindi gece

*“Gece de
Ne gece
Kara gece”*

Açtı aykırı dalların en incesinde
O doğal
Ölümsüz güzellik

– Hadi kalkalım dedik
– Hadi

Bir onulmaz düşümüzün
Boşlukta takılı kalan
Kırık makarasından
İki sap beyaz iplik
İnerken yere
Her yere

YAPRAK

Annem yaşlanırken
Büyürdüm ben de

Kahvesini çekerdim eldeğirmeninde
İpliğini
İğnesine geçirirdim
Saat
Kaç sularında
Söylerdim
Gözlüğünü bulurdum
Koyduğu yerde
Su küpünü
Suyla doldururdum
Öperdim ellerinden

Teyzelerime gördüm böyle işleri
Annemin dargın
Yaprağıydım ben

ONARIRKEN KENDİNİ

1. basım: 1992 (Varlık)
2. basım: 2001 (Gendaş)
3. basım: 2002 (Bilim Sanat Galerisi Yayınları)

SUNU

Tülin'e

*Bir şair kendinden başka
Nereye gidebilir ki*

DENİZYILDIZLARI

Yakın akrabalarım varmış benim
Yeni öğrendim
Linckia'lar adında
Doğu denizlerine dağılan
Denizyıldızlarından

Onlar da
Paramparça parçalansalar
Yeni bir yıldız yaratırlarmış
Canlı kalan
En küçük parçalarından

Cancağızlarım benim
Kardeşçiklerim

Mart 1988

Yolunu şaşırmış hemen dönecek sandım ben de
İki candarmadan biri
– Deniz martıya dar gelmiş
Dolanıyor buralarda
Der demez
Ayağım suya değdi

Baktım gün açıklığında beyaz bir selâm gibi
Boz tepenin karakolun yapraksız kavakların
Bir tozlu sıkıntının çevresinden
Geniş bir çemberi daraltarak
Kanatlarında gergin güvenle
Alçaldı döne döne
Avlunun üstünde durdu
Süzüldü sonra
Geldiği yerlere doğru

Bir başkasıydım konuştum kendimle
Dedim
– Sevdiklerin seni
Bağlandıkların
Her yerde hep korudu
Anımsa yazdın bile
Çok oldu
“– Öyle seveceksin ki”*

* “– Öyle seveceksin ki
Koskocaman dünyada
Tek başına kalınca
Sevdiklerin seni yalnız bırakmasın
Gün ışığı parmaklığı söküp atsın
Taş duvarlar
Ha var
Ha yok”

1954

Bir başkasıydım seslendim kendimden ötekine
Büyük uzaklığımdan
Kendi sesimi duydum
– Özgürlüğün kanadı ak

Unutmamak
Anımsamak için yeniden
Kendi el yazımla üç ayrı yere
Siyah bir mürekkeple
Üç kez yazdım
Üç kez okudum silinmeden önce

Bir ben biliyordum uzak kayalardan
Martının niçin kalkıp geldiğini
İlk günü

SORGU

Yaşımı da sordular
57 dedim
Sorguda

Doğrusunu saklamadan
Yanıltırdım
Bu konuda

Kıyıcılar nerden bilsin
Bir delikanlıdır ozan
Her zaman

Ocak 1988

OZAN

Oktay Rıfat'a

Çınıltısında sonsuzluğun
Duyuracak sesini korkusuzluğun

Gerçeğin gözlerden ırak
Gizlerini bir bir açıklayacak

O ayaklanacak herkesten önce
Karanlık aydınlığa çökünce

“Düşlerde tuz” tükenirken
Taşıyacak yeniden yeniden

Kimdi yerden göğe ilk doğrulan
İlk dikilen ayakta ilk insan

Ozan

Nisan 1988

YAZGI

Tuhaf bir yazgı bizimkisi
Anna Ahmatova başka ozanlar
Biri ötekinden habersiz
Yan yana nasıl dikilmişiz
Duvarların dibinde
Biz uzun yollarında bir yolculuğun
O varılan yerinde

Varılan yerinde onlar

Mayıs 1988

SEVİNÇ ÖZGÜNER

– Senin için
Bir tek şiir yazamadım
Bunca yıl geçti

Beni bırak
Güzel şiirler yaz dedi
Yazdığın her güzel şiir
Bil ki benim içindir
Biraz dedi

Mart 1988

DA İLHAN

Ben Muzaffer'i kucaklar öperken
İlhan Erdost'u da
Öpüyorum

Savrulan ateşçiçekleri
Geçiyor kollarımızdan
Kokusunu duyuyoruz ikimiz de
Duyuyor İlhan

Ölüm kendi sessizliği herkesin
Kendi sonsuzu
Bir kapı
Bir kez açılan kapanan

Durgun su
Akılsız
Saf
Saklanılmaz arkasında
Bilirdi ateşçiçekleri çoktan

Da İlhan
Da
Da
Da

BARIŞ İÇİN DİZELER

Korkusuz kır çiçekleri önünü keser kesmez
Savaşçı diz çökecek göreceksin

Şubat 1991

MAPUSTAN ÇIKINCA

İlhan Berk'in "eskileri
Eskimez ki"
Mapustan çıktım geldim
Beni giydirdi*

Temmuz 1991

(*) "Benim katı evrem biraz Ankara'da başlamıştı. O günkü politika içinde sınıfını tayin etme zorunluluğu yer alıyordu ve sizin bir tavır göstermeniz şarttı. Bu durumlarda çok kendi başıma kaldığımı söyleyemem, çevre beni etkilemişti. Hatta çevre bana bakıyordu. Benim sık sık işten atıldığım sıralarda, mesela Arif Damar'ın bana baktığı sıralarda. (Arif Damar 'Ben bakmıyorum, örgüttü sana bakan' dediği zaman), anlıyorum ki bir örgüt, bir çevre vardı ve ben tutuluyordum.

(PAPİRÜS 2, 15.3.1981, İlhan Berk'in Dedikleri Demedikleri)

AÇLIK

Balıkçı teknesinin arkasında
Karbeyaz bir türkü
Martı sürüsü

Bir kez sen de gördün kışçanı çiçeklerini
Haymana'nın ovasını geçerken
Sütçiçeği diyorlar kimi yerde
Kardelen de
Ankara'ya Günel'e de götürdün
1946

Umudun mekiği mi
Gidip gelen
Martılar mı

Balıkçı teknesinin arkasında
Karbeyaz bir türkü görüyorsun
Açlık
Güzellikler çiziyor işitiyorsun
Çılgık çılgıla sürüklenirken
Vincent Van Gogh'un eli

İTE KAKA

Adını bile söylemeyen
Alçakgönüllü bir güzellik
Önüne kattı götürdü
İçimdeki
Nedensiz sıkıntıyı
İte kaka

Aralık 1991

TUZ

Aç bir çocuk
Ağlarken ekmek diye
Kurur
Gözyaşlarının tuzu
Annesinin kirpiklerinde

Aralık 1991

BİTMEMİŞ ŞİİR

1

Zaman geçmesin bir kez
Dövünmek boş
Ele geçmez

Eriyen kardır zaman
Geçen yel
Giden bulut

Kim bilmez
Biliriz bilmesine
Geçer
Gider işte

Ko varsın bu gecemiz de
Böyle geçsin hadi
Günler bitmedi ya
Geceler tükenmedi
Deme sakın
Hele içkievlerinde
Sakın hele

Nerden
Nasıl başlasam söze bilmem ki
Gittim ben de
Her gün
Herkesten önce
Bir ay var ki
Koyup yarıda
Savaşa
Doludizgin savaş açmış şiirlerimi

ONARIRKEN KENDİNİ

Nereden bakarsan bak
İstersen dur berisinde
İstersen en uzak
Bir yerinde yeryüzünün
Bütün yıldız burçlarına açık
İki el göreceksin
Hiroşima Nagazaki

Hiroşima Nagazaki
İki kent değildir ki
İki yazıt
Sonsuza
Akla kazınan

Uzun saçlar tınaklar döküldü
Uzun parmaklarından
Uzun kirpikler döküldü
En güzel günlerine
Irak anılarımızın
Salınan çiçeklerimiz tek tek
Açılırken
Caydırılmaz bir umut
Onarırken kendini
Savruldu
Yaşamın yeşil külü
Alın çatımıza döküldü

Hiroşima Nagazaki
İki kent değildir ki
İki yazıt

Bu saçlar bizim saçlarımız
Bu tırnaklar bizim artık
Bizim kirpiklerimiz bu
Hiroşima'nın
Nagazaki'nin değil
O kül

Uyanınız
Bir çığlıkla uykularımızdan
İşittiğimiz
Kendi çığlığımız
Kendi çığlığımız duyulan

YOKLUK

Kötü bir şey yapmadım
Kötü bir söz söylemedim
Kimseye
Yoluna baktım

Gün çekildi
Evli evine döndü
Ay kaldı yalnız
Öpsün o
Avutsun beni

Ocak 1988

YANILGI

Birlikte öleceğimizi düşünürmüşüm meğer
Eski arkadaşlarımla
Birlikte kavgaya katıldığımız
Şiirler şarkılarla

Ocak 1988

BİR FOTOĞRAFTA NÂZIM HİKMET

Lel Starostov'un
Gönderdiği fotoğrafta Nâzım Hikmet
Mutlu görünüyor pek

Ayak ayak üstüne atmış
Elinde tüten sigara
Uzun bir bardakta duran içkidir
Önünde, uzakta değil
Günlerinden bir günü yaşamının
“1959
22 Kasım”

“Uzaktaki bir dosta” diye yazmış Lel
Eksik olmasın
Beni de sevdiğini yazmış
Eksik olmasın diyorum ama
Öğrendim ölmüş o da

Üstadın bir günü
Bir gününe uymuyor fotoğrafta
Bakıyorum
Uçuyor sevincinden Pazartesi
Salı sonra Çarşamba
Bir mahzun bir mahzun ki
Ağzını bıçak açmıyor Perşembe
Cuma hele
Pazarı sormayın hiç
Göz göze gelmekten kaçınıyorum
Öyle kızgın oluyor öyle öfkeli
Kaldırıp handiyse boşta kalan elini
Yüzüme bir tokat indirecek
Şaşmıyorum birden tükenince
Bardakta duran içki

Şu küçük fotoğraftaki Nâzım Hikmet
Bizim evimizde değil de
Bir başka memlekette
Başka bir evde olsa
Böyle şeyler başına gelir miydi

Unutmadım
Kaldı bir cumartesi
Lel o gün çekmiş bu resmi
Önceden söyledim ya
O gün iyi

ESKİ TÜFEKLER

Vebali münekkit Fethi Naci boynuna
Fakir kul hâdisede sadece nâkıl

Vak'ayı Eylül'ün haylice evvelinde
Tahattura şayan
Ve bir garip sır
Tedavülden hızla derdest edilen
“Çapı nâkıs”
“Çakar almaz” eski tüfekler
–Ah efendim
Yüzünüze güller–
Tekraren revaçta
Ve tezyid-i kıymet arz eder imiş
Münekkit Naci'den nakl
“Ece Bar”
“Yakup”
“Çiçek Arif mahfilinde
Kimler kimler
“Biz
Eski tüfekler” siz
Kelâm etmez eylemezler imiş

Ve münekkit
Gayrı Hemingway’e de benzetilmeyen
–Sakalından naşı–
Amca lâkap
İsm-i Selim’i telâffuz edince
Ol cuma “Cengiz’in meyhanesi”nde
Çekaçek çatladı kadehler
Ve affınıza magruren
Avam mesel

G l g l
Kimde can kalır

ÖFKE

– Alçak ay
Dedi dolunaya geçkin kız
Asla
Baştan çıkaramazsın beni
Çarpışacağız
Sonuna kadar

Kapattı
Geceye açık
Penceresini

Mart 1991

ŞEY

– Ben kimseyi öldüremem
Sen istersen
Beni öldür kardeşim
Şey düşman

Mart 1991

TENES'DİM BEN DE

Bir saksı kaktüsle döndüm *Ada*'dan
Tenedos'un kurucusu kahraman
Kral Tenes'dim orda
Mayıs sonra Haziran

Bir saksı kaktüs
Aylardan Temmuz

Kyknos aptalının oğlu Tenes'dim ki
Üvey anam suçladı beni
Kendisine göz dikmekle
İnandı bizimki de

Bir kavalcı
Yalancı tanık
Hasatsız Deniz'e bırakıldık

Kanat gerdi Poseidon korudu bizi
Tahta sandık içinde geçtik denizi
Kızkardeşim, bir güzel gün, ben
Topraklı *Ada*'ya çıktık

Çok böğürtlen gördü Tenes
Bağ dikti
Aşkları biliyordu iki bitkinin
Kyknos'la barışmadı bağışlamadı onu
Kavalcı sokmadı yurduna
Para bastı
Leukophrys adasına adını verdi
Akhalara
Eğmedi boyun
Can verdi kargısıyla Akhilleus'un
Tenedos yağmalandı
Köle oldu İhtiyar Nestor'a
Güzel saçlı Hekamede

Tenes'tim ben de

KARS 1946

Dirseği fesleğen saksısına dayalı
Elinde yeşil bir soğan
Yemiyor da
Isırıp ısırıp bırakıyordu
Ben sigara içiyordum
Ama durmadan

O beyaz dumanların en uzak ötesinden
Bir bakıyordu bana
Bir de bakmıyordu
Ben her zaman yaptığım gibi
Bir düşü iyiye yordum

Olan oldu
Ayaklandık devrildik sarmaş dolaş
Kapattı üstümüzü fesleğenin kokusu
Seviştik bir kilimde –mor çizgili–
Yağmurlu bir sokakta bir güneş
Dolaşmaktan yoruldu

Nasıl oldu gözüm ilişti
Anlatsam aklınız durur
şairim
İnanmazsınız ki

Saksı düşmüş
Fesleğenler saçılmış
Yeşil soğan yitip gitmiş elinden
Bir mor zambak
Açıldı açılacak
Geçmiş yerine

Ben ne derim Ankara'da Günel'e

*Biz ki Arif Barikat'tık zaman-ı evailde
Bakındık sadece*

AYNANIN ÖNÜNDE
Yayınlanmamış kitap

ESKİ ADI SABBAR

Bir saksı kaktüsle döndüm Bozcaada/Tenedos'tan
Bıraktım boş saksıların yanına balkondaki
Benim bildiğim yok ki
Evcilmiş meğer
Evcilmiş fesleğenler kediler gibi
Sordum öğrendim sonraları
Atlasçiçeğiymiş adı
Eski adı sabbar

Bir saksı kaktüsle döndüm balkonda kalan
Yazdı geçti
Güz de geçti aradan
Sevginin anlamı değişmezmiş kaktüs için de
İlgiymiş yine
Emek
Benim bildiğim yok ki
Bakın o nasıl öğretecek

O kış
Ne kıştı
Okullar kapatıldı taşıtlar çalışmıyor sokaklar boş
Dondu akan akmayan sular
Evde bile kazak üstüne kazak
Sordum öğrendim sonraları
Kış aylarında sıcak yerde açarmış
Atlasçiçeğiymiş adı
Eski adı sabbar
Hiç kimse utandırmadı beni yaşarken
Onun kadar

Apansız açıldı kapı
Salonun duvarına çarparak
Üç alev titriyordu beyazında buzlu karın
Lâleleri andıran
Çana benzeyen
Baktım oydu çiçek açmış üç solgun yaprak
Yeşilini yitirmiş savaşırken

Yüzünü döndü

*“Adım Ahmet olsun
Derdi küçükken
Usandım iki kez
Yinelemekten”*

Türkçenin
İyi dileklerinde ilk sözcük
Oğlumuzun adı
Her ana baba gibi kuşkusuz biz de
Mutlu olsun istedik
Oysa
Er geç adı batacak
Bu acılar çirkinlikler düzeninde
Aradı
Aradı
Aradı
Ne kıvanç buldu
Ne güzellik

YOKSA BEN

Böyle uzun yaşamak iyi de
Sık sık
Bir suçluluk duygusu uyanıyor içimde
Halit Asım gibi hemen aklıma gelen
Türküsü yarıda kesilen
Genç şairlerin
Yıllarını
Yıllarını mı çaldım
Yoksa ben

23-24 Ekim 1995

SÖYLE SÖYLE HADİ

Umarım
Aç susuz değilsindir saksıların mutludurlar

Bu yıl da aslan Tekir
Üç yavrunun üçüne de çabucak
Kediliğin gizlerini öğretir
Gelecek yıl yeniden başlayacak

En akla gelmeyecek çirkin herifi
Sen bir görseydin ilk gençliğinde
Har vurup harman savurdu
Bencillik ede ede
O güzellik şimdi nerde

Gölköy'de başlamıştım ben bu şiire
Çamaşırlar mandalsızdı iplerde
Aklım bulutlara takıldı durdu
Kuruyunca uçup giderler diye

Durmadan ben konuştum
Hadi sen de bir şey söyle

Söyle söyle hadi

Neler beklemiyorduk elimizden her şey gelecekti
Avut kendini kış çiçeklerinle – Yaz gelir
Gelir yaz – Yazı unut
Eksilmedi bendeki umutsuz umut
Kedilerinle
Ne sevimlidirler – Avut kendini
Yiten yitti
Yitirdiklerimizi unut
Sessizlik kimsesizlik sonra ben
Beni de unut istersen

Unutma
Unutma yalnız sevdamızın şiirini – Hadi adın.
Söyle söyle hadi
– “Bekle Beni”*
Ah umudum
Ah bu böyle
“Bekle beni döneceğim
Ölümün ötesinden olsa bile”
Yoksa yoksa biz
Ah nasıl bile bile
Ölümlerden ölüm beğeniriz

* Konstantin Simonov

Haziran-Eylül 1993

SARMAŞIK

Arsız bir sarmaşık gibiyim
Taa çocukluğumdan
Bin bir düşe
Umuda
Sıkı sarılan
Güzde bütün yapraklar
Sarardıkları zaman
– Hemen dökülecekler –
Benimkiler güneş vurmuş
Kızıl bakırdan

ERDAL'LI ŞİİR

Erdal Öz
Bir koli kitap yollamış bana
Eski mahpusanecidir ne de olsa
Halden anlar

Kimler yok ki
Marquez Fuentes Hemingway Vasconcelos
Ooo!
Amado
Okşayarak önce beyaz kapaklarını
Tümünü diziyorum yan yana
Turgut'un
Hüzünlerde çalan *Büyük Saat*'ini
-Kentli hüzünlerde-
Koyuyorum ayrı bir yere
Birini bırakıp öbürünü karıştırırken
Aralanıyor
Başka başka dünyaların kapıları
Çevrenleri gökkuşaklı
Dünyaların

Gardiyan İsmail ansızın
“Arif ağabey” diye seslenirken soruyor
Işıkları yakıp
“Niçin karanlıktasın?”

“Karanlıkta mıyım!”
“Ne karanlığı” diyorum
“Hangi karanlık?”

KUM ZAMBAKLARI

Durgun
Ağustos sonunun
Elden düşme ikindisinde
Tekdüze kıyısında denizin
Ağır aksak
Yürürlerken

“Kum *zambak*ları ne güzel kokuyor” dedi
Beriki
Yüksek sesle

“Çok güzel kokuyor” dedi
Öteki de

“Kum *zambak*ları kadın kokuyor” dedi
İkisi birden
Yüksek sesle ama içlerinden

İşitti kum
Sonra zambak
Utandı
Gülümsedi
Arkalarından bakarak

Kasım 1996, Bozcaada /Tenedos, Urla, Gölköy

AYNANIN ÖNÜNDE

Eşber Yağmurdereli'ye

Altmış beş yıl
–Bir ömür bu bir uzun–
Yoksa önce mi biraz
Yazdı kuşkusuz ilkyaz
Saksılara uzak duran gelinciklerden
Anneme götürdüğüm o demet
Bir küçük bulut parçası alev
Yeşil yapraklar içinde kızıl
İsyân bayrağım oldu zamanla
Aynanın önünde

Solgun sırtı
Mor çiçekli orman gülünden
Kale* işi
Küçük vazomuzun içinde
Nasıl da durdu bunca yıl
Ne ben
Ne de ah benim güzel annem
Elimiz değip de bir yol
Suyunu yenilemedik
Aynanın önünde

* Çanakkale.

Bakın duruyor işte
Duruyor o ilk günlerdeki gibi
Görüyorum salınıyor ara sıra
Bir o yana bir bu yana
Eski uzak günlerimizde kimi zaman
Kimi zaman bu günlerimizde
Aynanın önünde

Ayaklanan bir şarkı duyulur bazen
Bir devrim şarkısı Marseyez gibi
Yıldız kayar ay seslenir bir gemi geçer
Çiçekler de seslenir derinden
Derinden çok derinden
Kederi çevrensiz sessizliğimizden

Nohut oda bakla sofa evimiz
Bir yıkıntıdır çoktan
Nasıldı o eski deyim
İşte öyle “yer ile yeksan”
Denizden kopup gelen sert poyraz
İstenmeyen bir konuktu
Kapımızda penceremizde
O günler nerede nerede nerede

Dalıp dalıp gidiyorum
Zaman zaman
Her şey bıraktığım gibi uzaktan
Bu uzun yaşam boyu hep böyle
Eksiği yok orada hiçbir şeyin
İşte her şey yerli yerinde
Kapımızda penceremizde
Aynanın önünde

Durup dururken
Ve de birden
Pusularda bekleyen yıldızkarayelde
Ayaklanan şarkı savruluyor
Savruluyor kızıl gelincikler
Kırlangıçlar martılarla birlikte
Bulutsuz Gelibolu göklerinde
Alev alev o bulut
Göndersiz bir bayrak savruluyor
Hoyrat ses duyuluyor kargaşa biter bitmez
– Unut unut unut

Çok yaz
İlkyazlarda
Yabanıl gülleri beyaz
Uzun ovamızda bizim
Bol yapraklı Ece ovamızda
Ya da Marmara'yı
Akıntılı Boğaz'ı öpen
Dışdeniz'e
“Nası-ı diğer” Saros körfezine hasret
Ekininden geçilmez kırlarımızda
İçerimde o çevrensiz keder
Önlerine çıkıyorum sessiz soluksuz

Güneşte bir yağmur
Bir sağanak gibi birden
Yeniden sonra yeniden
Bir yerlerde isyan bayrakları yükselir
Bir devrimin şarkısı ayaklanırken
Kıpkızıl gelincikler derliyorum
Evimizin güzelim vazosunu
Bir gün bile çiçeksiz bırakmıyorum
Aynanın önünde

Annem benim
Nasıl inanırım ben buna nasıl
Yoksa nasıl dayanırdım onca yıl
Kız kardeşim
Biricik kızım
Sevdalım
O hep üşüyen
O hep yoksul
Otuz yedisine bile gelmeden
Ah o yiten yiten yiten

Gülümsüyor işte ben görüyorum
Gülümsüyor bilinmedik bir yerden
Ötelerden çok ötelerden
Uzaklardan çok
Aynanın içinden

Sonsuzluk sonsuzdur kim bilmez
Aydınlıktır
Dilerim mevsimi tektir
Tektir hep yaz

Ah ilkyaz

EDİRNE'DE AKŞAM

Ufuk volkan
Tunca
Al kan gibi

Akşam oluyor
Gündüz soluyor şimdi
Edirne
Garip bir çoban gibi
Geceye döner
Söner
Bir şamdan gibi

Edirne garip bir çoban gibi
Hergün
Akşam olunca
Tunca
Kan gibi

GÖZLERİN

Gözlerin ne güzel
Ya saçların
Serçe kanadının altı kadar
Sıcak bakışların

Ve küçücük eller
Gözlerin ne güzel

GIRGIR

Diyelim bir sevgilim var
Van'da
Hadi bir de
Ardahan'da

N'olacak o zaman

Van
Ardahan

Ardahan
Van

Git gel
Git gel
Git gel

O ZAMANLAR

Canıma tak dedi artık
Aynı sema, aynı yıldızlar
Hatırasız
Yersiz yurtsuz olmak
 istiyorum
Dizelerini yazarken
Ne aman aman bir anım
Ne de yerim yurdum vardı
 aslında
Kimsesiz bir çocuktum
Yarı aç yarı toktum
Kumkapı'da
Kadırga Talebe Yurdu'nda
Şair Arif Barikat'tım
Birkaç yıl
Geçer Geçmez
ARİF DAMAR

MÜBADİL

Bastonuna dayanarak
Cunda adasındaki bahçesini sularken
Sabah alacasında
Uyur uyanık
Beli bükük İsmet hanım
Uzak çok uzakta kalmış
Girit'teki evlerinde
Annesinin gece vakti söylediği
Rumca ninnisini dinliyor
Can kulağıyla bir yandan

30 Temmuz 2003 / Cunda Adası

TEVFİK FİKRET İÇİN

I

Kendi elimle tek tek
Çaylarını sunarken
Devrimci genç kızların
Delikanlıların
Aklımdasın hey Koca Fikret
Hep aklımda

Bu büyük kentin geniş alanlarında
Ayak seslerimiz avazımız
En uzak ufuklardan duyulur
Yağmur bulutlarında
Gökkuşaklarında
Yıldızlarında samanyolunun
Ve işçilerin yüreklerinde
Çınlarken
Seslenmişsin o kartal yuvasından
O görkemli Aşîyan'dan

– Açık evimin kapıları her zaman
Ardına kadar
Gelsinler okusunlar
Tartışsınlar burada
Sobalarını yakayım ben onların
Çaylarını pişireyim

İletmediler hey Koca Fikret
Onurlu davetini
Sevmediler ki aşkolsun
Halkını toprağını suyunu
Üstüne titrediğin bu güzel yurdun

II

Herkeslere her yerde ecelin eli
Seni alıp götürdüğü söylendi
Tasa çekme hey Koca Fikret
Öğrendik biz yitişinin gizini
Ve gerçek nedenini

Savaşa savaş açtığın için
Düşman bellediler seni
Hastaydın şekerin vardı
Beklettiler bile bile
Gümrükte alıkoydular
Tek ilacın ensülini
O katiller
O savaş çılgınları

Ama bilmelisin ki hey Koca Fikret
Hesap soruyorlar hâlâ durmadan
Ev ev
Sokak sokak
Tipiden buzdan ayaklanarak
Kanı karlara karışan onbinlercesi
Sarıkamış'ın
Katı topraklarından

Çok şükür ayırdına vardık biz
Boşuna kırılmadı küsmedi
Oğlunuz
Haluk ağabeyimiz

DENİZ

Denizi kimse anlatamaz
Hiç
Hiç kimse

Homeros anlatamadı
Dante anlatamadı
Anlatamadı Şekspir

Deniz
Yalnız deniz
Anlatır kendini
Ben de dinlerim

SEVDALILAR

Yeni evliydiler belki
Ya da evleneceklerdi
İş istemek için
Samanyolunun
Yıldızlı bir bulutun içinde
Göründüler birlikte
Gelecek yanıtı beklerken
Kıvılcımlar uçuştı çevrelerinde
Yok
İş yokmuş sözlerini işitince
Hani bazen sorarız da
Şu sigaradan var mı diye
Tütüncü yok ne yazık der ya
İşte öyle
Ayrıldılar hoşça kalın diyerek
O yıldızlı bulutun içinde
Gülüşerek el ele

Katı bir sessizlik
Alaca bir sis çöktü birden
Kalemlere kağıtlara
Her bir yere

BİR GÖKKUŞAĞI İNERSE NASIL

Sevgi Erdoğan Anısına

*“– Anne!.. N’olur Ölme!”
Şirvan Erdoğan*

Sonsuzluğun derinliklerinden
En sakın gölümüzün durusuna
Bir gökkuşağı inerse nasıl
Öyle indi
Yaşamın merdiveninden

Acımasız poyrazda ince bir yaprak
Bir defne dalından savrularak
Akan sularımızdan akarak akarak ve akarak
Yorgun ellerimizi bulursa nasıl
İşte öyle

Hüzünlü günbatımları güzlerde eylülde
Çevrenimizi kıpkızıl bırakarak
Kuytularda dinlenen karasevdamızı
Aplansız aydınlatarak
Kısalan bir günü bitirirken
Anıyorum Sevgi’yi birden

Eski bir fotoğrafa bakıyorum yeniden
İbrahim
Bir baskında öldürülen
Sonra Şirvan
Bir de O

Bir kanadı kırık
Çoktandır
Yine de ben umuyorum için için
Kuyruklu bir yıldız gibi akarak
İnecek doruklarına
Sierra Maestra'nın
Fidel'e katılmak için

Ah!.. Ne yazık
Tükendi gücü büsbütün
Kurudu kurudu ve kurudu
Bir sabır ağacıdır artık
Hoşcakalın!..
Diyebildi yalnız
Ölümsüzlük çiçeğini açarken
Onurlu
İnceden
Dingin
Sessiz

KARA KARANLIKLARDA

Soğuk kara karanlıklarda
Karanlık suratlı adamlar duruyordu
Köşe başlarında
Arkadan vuracak bir bıçağın
Parıltısı havada
Çok geçmeden alındık aydınlık evlerimizden
Göz akşamlarının alacası
Şafak vakitlerinin kızılıtısında
Götürüldük kara suratlı adamların arasında
Tıkıldık kara hücrelerin karanlıklarına
Sonraları alındık tek tek
İtildik kakıldık şeflerinin kara karaltısında
İndi kalktı kara sopalar ak topuklarımıza
Kara gözlerimiz ıştırken
Kararsın diye erkenden
Ama
Ama onlar karardı daha
Biz aydınlandık daha daha
Kara kara karanlıklarda

“ÖLÜME DAİR”

“Bugün günlerden ağustosböceği”
Dedi Federico Garcia LORCA
Bugün günlerden Cengiz’in Yeri
Sirkeci’deki

Birkaç yakın arkadaşı
Rakı içiyorduk söyleşiyorduk
Soranınız varsa Yanıt
Mutluyduk

Dünyamızdan alkışlarla ayrılan
Eski dostlarımız arkadaşlarımız da
Katıldı aramıza

Şevki Akşit yorgundu anlaşılan
İlişti sandalyemin kenarına
İşte inat mı inat
Mustafa Arhavi’miz
Dikiliyor dimdik ayakta
Dedim hadi sen de iliş bir yere
Dedi bensım iyiyim böyle
Bu da Sedat Abdülgani
Çok çok eskiden bana
Vatan haini dedi
Sonra kitaplar kitaplar okudu
Aklı biraz başına geldi
Ama ölümünden birkaç yıl önce
Etti aslına rücu
Günde beş vakit namaza durdu
Dayanıyor şimdi Naci’nin sandalyesine

İçimizde en ünlü Yaşar Kemal
Ayaklanarak birden
Şevki'yi sımsıkı kucaklıyor
Boynuna sarılarak
Öylesine kederli ki
Dokunsan ağlayacak
Şevki Akşit bu dünyada yaşarken
İyi geçinemezlerdi pek

Bugün Yaşar'ın bu tavrına
Bir anlam vermese de
Açık vermiyor bilerek
Onlar gelmezden önce
Bir sorunu tartışmıştık uzun uzun
Bir sonuca varamadık
Ben de aktarıyorum Şevki Akşit'e

O eskiden nasılsa yine öyle
Bir elini çenesine dayayarak
Altına alarak bir ayağını
Düşünüyor enine boyuna

Sonra kısık bir sesle yalın ve tek tek
Dinliyoruz konuşurken
Bir sözcüğünü bile sektirmeyerek
Bu budur arkadaşlar derken son tahlilde
Nasıl oldu anlamadım
Yer yarıldı sanki
Yittiler birdenbire
Hoşcakalın bile demeden

Şubattan soğuk bir gün çöktü her yere
Ve de hemen
Hesap garson hesap diye seslendi Fethi Naci
Öfkeli bir yüksek sesle

Balıkçı Nuri'nin çok kimse bilmez
Akay'dır soyadı ve ressamdır da
Desenler çizdi durdu sakın sessiz
Üstelik kağıtsız kalemsiz
Açılacak sergisi için
Aslında kendisi de umutsuz
O ayrı lakerda diyor içinden
Güler yüzüyle otururken köşesinde

MATRAK

Dolunay
Gece karanlık

Ağustos güneşi
Tipi
Kar

Sevgilimi
Arkadaşım kaptı
En yakın

Şaşkın martı sürüsü
Sokaklarda uçuşuyor
Dağınık

Gölmekten kınılıyor
İstavritler denizde
Kıkır kıkır

Küslerken
Şakuli Solucan derdi
Nurullah Ataç
Orhan Veli'ye

O da ona
İçoğlanı

Ataç
Çankaya'da Köşte
Sekreterdi

Frida Kahlo'ya
Olan aşkım
Sona erdi
Lezbiyenmiş meğer

Son günlerde
Tezer Tezer diye
Çıldırıyorum

“Çocukluğun Soğuk Geceleri”ni
Yeniden
Okurken

Ah Tezer ah
Ah Tezer Özlü

Leyla Erbil'i siz
Eskiden görecektiniz
O ne güzellikti yarabbim
O ne eda

Tomris Uyar'ı anarsak
Sonra Nilgün Marmara
Bu şiir bitmez bilmez

Hadi kızlar
Elveda

O

Al bir kayadır Orhan
Sözcüklerin içinde
Ona en çok yakışan

“No Passaran”

Aralık / 2006

DAÜSSILA

Çanakkale Boğazından çıkarken
Dumanları görünürdü önce
Direkleri bacaları sonra
Ve kendileri de

Resimlerini çizerken
Burunlarını çevirirdim
Biraz sola

Marmara Denizine girmeden
Uğrasınlar diye
Şimdi uzaklardaki
Piri Reis'in de memleketi

Kıyıları dik yarımada
Tayfur'dan Maydos'a kadar uzanan
Beyaz yaban gülleri kokan
Çevresine savrulan
Eceova

Hasadı gür ortalarında
Gazi Fazıl ve Ece Bey’li
Samotrake’ye bakan tepesiyle
Doğduğum köy
Karağnebeyli

Az ötemizde
İnce uzun çerkes kızlı
Annesi Güzel Ayşeyle Ece Ayhan’ın
Sonsuz uykularım
Yana yana uyudukları
Yalova

Bitmedi
Öyle de kolay anlatılmaz ki

Trakya yolundan gideceksin
Koru Dağından ineceksin
Bir yanın Marmara
Saros Körfezi öteki yanın
– Ha desen birleşecekler –
Varacaksın
İçinde yaşayacak
İçinde göreceksin

Üstünde yalçın kayalıkların
Marmara'nın gecesine ışık saçan
Bembeyaz deniz fenerimiz
Yol yanında cum'u bol Hamzakoy
Çocukların girmesi çok tehlikeli
Aldırış eden yok ki

İkiz Kayalarda denizkızları
Gün açarken saçlarını tarardı
Balık kokardı sokaklar kıyıda
Kıyıda iç içe iki liman
Konserve fabrikaları
15 kuruş gündelikle çalışan
Sarışın dal dal Boşnak kızları
Esmerdiler yahudi kızları kuytu evlerinde
Bütün gün badem kırarlardı
Kıyıda balık ağları onarılır
Asılır kurutulurdu

Tükenmez anılarımla dolu
Ah canım Gelibolu

Fitnat'ım acep nic'oldu.

BARİKAT

Elden ne gelir
Başkasını bilemem
Ben de böyleyim işte
Dalıp dalıp gidiyorum
Eskilere çok eskilere
Ve de çok şükür
Belleğim de yerinde

Kıştı
Misafirlikteyiz bir gece
Anam yine masal anlatıyor
Başım sıcak dizinde
Evin hamını
Mısır patlatıyor ötede

“Bir tacirin karısı kocası sıladayken
Bir lambayla aydınlanan evinde
Ceviz kırar
Fındık fıstık yerken
Evin yeni kedisi dikmiş gözlerini
Bakıyor gözlerinin içine
– Versem yer misin sen de der demez
Kedi dile gelip
– Yemem mi ya diye yanıtlarken
Sıçrayıp silkiniyor birden
Bir prens değil miymiş meğer
Bir başka ülkede”

Onlar muradına ererken
Çekiniyor korkuyorum ben
Uzun bir zaman
Bir kediye böyle sözler etmekten

Kulak verin ki
Yaşım şimdi seksen iki
Bıkmıyor usanmıyorum durmadan
Anamı ah anamı anımsamaktan

Bakınız biliniz belleyiniz
Yaşım on birdi henüz
O sonsuzluğa göçüp giderken

Kaldım bir başıma kimsesiz
Bu acımasız yeryüzünde
Sizin o hoyrat ellerinizde

Ama diklendim ayaklandım
Bir çetin barikattım önünüzde
Bilmez miyim
Derin bir acı kıyımda içinizde
Yer ile yeksan edecektiniz beni
Hani
Hani nerde

Yeryüzünün umudu uyutmuyor beni
Uyutmuyor umudu yeryüzünün
Şöyle biraz dalacak olsam hani
Gündüzün aydınlığı uyandırıyor
Yakamı bırakmıyor gecenin yıldızı
İlk yıldızı gecenin

İÇİNDEKİLER

İLK ŞİİRLER

BAHAR	13
MAVİLİKLER	14
BİR AŞK ŞARKISI YAZMAK İSTERDİM SENİN İÇİN	15

GÜNDEN GÜNE

SUNU	19
ŞAFAK VAKTİ	23
“GECENİN İÇİNDE”	24
İKİNCİ DÜNYA HARBİNDEN PORTRERLER / I	25
İKİNCİ DÜNYA HARBİNDEN PORTRERLER / II	26
GECE YARISI TEBLİĞİ	27
HARP TEBLİĞİNDEN UZAK	28
İKİNCİ CEPHE	29
HARKOV’UN SON KEZ KURTARILIŞI ÜSTÜNE	33
AYAK SESLERİ	35
İKİNCİ DÜNYA HARBİNDEN PORTRERLER / III	38
İKİNCİ DÜNYA HARBİNDEN PORTRERLER / IV	39
HİSSEN YOK BU AKŞAMDA SENİN	40
AKROPOL	41
GÜNEL’E ŞİİR	43
ÇOCUKLUĞUM	44
GEZİ KONUŞMASI	46
GELİBOLU	48
MUTLAKA	49
ÇELİNE AKIL	51
GECE	52
HEPSİNDEN	53
DAĞLARIN ARDI	55
FİKRET İÇİN	57
TAHATTUR (ANIMSAMA)	58
BİR YOLCULUK	59
İSPANYA	61
ENDONEZYA İÇİN	63
VATAN	65

DEĞİL	67
MECMUADAKİ RESİM.....	70
İSTANBUL İÇİN	71
AMBAR KAPAĞI	73
1949	74
SÜRGÜN ALAYINDA.....	75
ZARA'DA	76
HABER	77
DAYANILMAZ.....	78
GÖZ	82
BİR SEN	83
ÖYLE	84
SENLIBENLİ.....	85
DAHA.....	86
PENCERE.....	87
SEVDA.....	88
BENİ UNUT	89
GÖÇ EDEN UMUT DEDİ Kİ	91
YEGÂN YEGÂN.....	92
AYRI.....	93
HER GÜN YAŞAMAK.....	94
ÖLÇÜ	95
ÇALIM.....	96
BÜYÜK HÜNER.....	97
KUYTUDA	98
KARŞICI	99
YERLİ DOKUMA.....	100
GELGELELİM	101
ŞÖYLE BİR.....	102
BUGÜNLÜK.....	103

İSTANBUL BULUTU

SUNU	107
OD	108
İŞİRKEN.....	109
ENİKONU	110
GİTME KAL	111
İSTANBUL BULUTU.....	112
DÖRTLÜK	113
AFRİKA GÖKLERİNDE ÜÇ PARÇA BULUT.....	114
İKİLİ	115
BEKLERKEN.....	116

ÇAĞRI	117
AĞIR.....	118
YOL YORGUNU	119
“ANNA FRANK’IN HATIRA DEFTERİ” GİBİ.....	120
AYDIN HALİ	121
DÜŞÜ ETİN TIRNAĞIN	122
DÖRTLÜK	123
GECE.....	124
AĞIT.....	125
GÜVERCİN KANADIYLA.....	126
YARINDAN TEZİ YOK	127
CABA.....	128
DÖRTLÜK	129
İKİLİ	130
BELLİ BELİRSİZ	131
ORTANCASI.....	132
İKİLİ	133
EN ÇOK	134
SATRANÇ	136
GÜVERCİN	137

KEDİ AKLI

SUNU	141
DAYANIKLI SU, AKAN SU.....	142
DÖRTLÜK	143
BEN BENİ	144
YOK YERE	145
DA	146
AK.....	147
BOŞTA.....	148
DİDİNE	149
KEDİ AKLI.....	150
KARŞIDA ÇARDAK LÂPSEKİ	151
OYUNCAKÇI KENAN	154
AÇIK İŞTE.....	155
ANALAR	157
DUR DUR	158
BİR YANA.....	159

SAAT SEKİZİ GEÇ VURDU

SUNU	163
SAAT SEKİZİ GEÇ VURDU	164

ALİM ACIKIRDI HEP	165
KARTACALI YIKINTI	166
BULURDU BENİ	167
DAR AÇI.....	168
KİMİ.....	169
SICAK ÇEKME	170
PASCAL BOŞLUĞU	171
SOĞUKDEMİRCİ.....	172
EĞRETİ DENGİ	173
DER DEMEZ.....	174
HÜRLÜĞÜN ÜSTÜNE SÜRDÜLER BENİ.....	175
AĞIT.....	177
KARALTI.....	178
SÜREKLİ SU	181

ALICI KUŞ

SUNU	185
KAN İŞTE	186
ARDI SIRA.....	187
PARÇALI BULUT.....	188
ALICI KUŞ.....	191
KARANLIĞA KALAN	192
BİLMEZ MİYİM	193
UZUN OVALAR ÇİN ÇINDI.....	184
SENLİ	196
31 EKİM 1 64.....	197
SOKAK	198
KONUŞMA	199
NİCE	200
AKŞİT'İN TÜRKÜSÜ.....	201
ÖTESİ KOLAY.....	202
GÖÇ	203
NİCE'NİN PABUÇLARI.....	204
KARA.....	205
YENİDEN.....	206
ÇARŞAMBA.....	207

SESLERİN AYAK SESLERİ

SUNU	211
SESLERİN AYAK SESİ	212
ONURUMUZ	213
BIRAKIR MIYIM YANINA.....	215

CHE.....	217
VIETNAM	219
ÇENGELKÖY ŞİİRLERİ	
KIRAZ DALI	220
KIRMIZI GÜL	221
UYKUSUZLUK.....	222
ÇAĞRIŞIM	223
AV	224
KORKU.....	225
BEYAZ.....	226
GEL GÖR Kİ	227
BARIŞIK ŞİİR.....	228
BAŞKA.....	229
YAZGIMIZ	230
POSTACI.....	231
CAN YÜCEL.....	232
YER DEMİR GÖK BAKIR	234
FERHAT'IN KAZMASI DÜŞMEZ ELİNDEN.....	235
ARKADAN VURAN/1	236
ARKADAN VURAN/2	238
AKAN AYDINLIK.....	240
BİR GÜNÜN GECİKEN AÇIKLANMASI	241
CAN OYYY	245
LORCA.....	247
25 HAZİRAN 1981	248
26 HAZİRAN 1 81	249
BOZCAADA/ TENEDOS'TAN.....	250
ÖLÜM YOK Kİ	
ALDI OZAN	259
ÖLÜM YOK Kİ.....	261
DİLEK.....	270
KAVGA BEKLER.....	271
AYDINLANMIŞ BİR SESİN SÖYLEDİĞİ TÜRKÜLERE ÖVGÜ	272
DE BRE	273
29 EKİM 1917'DE LENİN.....	275
ORDA VE HER YERDE	276
AY AYAKTA DEĞİLDİ	
BEN	283
AY AYAKTA DEĞİLDİ	284
YOL GİDER AH NASIL DA.....	286

AY	289
KIRK YIL ÖNCE A. KADİR'LE.....	291
YOL	294
KIRIK SÖZCÜKLER.....	297
BİR MEKTUBU, 1974.....	299
İki SERÇE YANYANA.....	301
AZİZ NESİN'LE AYAKÜSTÜ	304
SÖZCÜKLER	305
MEĞER.....	310
KAR.....	311
SALI.....	314
DİRDİR.....	317
DÜŞLERDEN	
SAKSI	319
SARDUNYA.....	320
DÖRTLÜKLER.....	322
SEMENDİREK	328
YERYÜZÜ KİTABEVİ.....	329
GÜZ	330
ACI ERTELENİRKEN	331
YAŞAM ADINA	337

YOKSULDUK DÜNYAYI SEVDİK

TUZBURNU FENERİ	341
DARDA.....	342
KIRDA.....	343
YOKSULDUK DÜNYAYI SEVDİK	344
TROYA.....	347
ATKESTANESİ	348
FİRAVUNİNCİRİ	349
MAVİ FIRILDAK/1	350
MAVİ FIRILDAK/2	351
KÜÇÜK KAVAK.....	353
KIYIDA.....	355
YORGUN	356
OZAN.....	357
BEYAZ KAHKAHA.....	361
SÖZ.....	363
GÜN GELİR DE.....	364
GİZ.....	365
YILDIZPOYRAZ.....	366
AÇAGUVALAR	367

İLK KEZ	368
KIRLANGIÇLAR DEMİR ÖZLÜ	369
ERİK AĞACI	370
BEYAZ GÜL	371
KARGA	372
MARTI	373
İNCİ	374
KIRIK MAKARA	376
YAPRAK	381

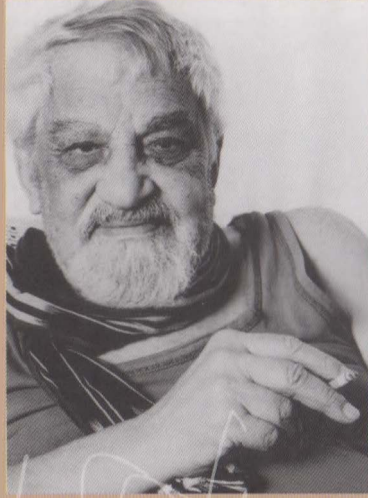
ONARIRKEN KENDİNİ

SUNU	385
DENİZYILDIZLARI	386
BOZCAADA 1 MAYIS 1984	388
SORGU	390
OZAN	391
YAZGI	392
SEVİNÇ ÖZGÜNER	393
DA İLHAN	394
BARİŞ İÇİN DİZELER	395
MAPUSTAN ÇIKINCA	396
AÇLIK	397
İTE KAKA	398
TUZ	399
BİTMEMİŞ ŞİİR	400
ONARIRKEN KENDİNİ	402
YOKLUK	404
YANILGI	405
BİR FOTOĞRAFTA NAZIM HİKMET	406
ESKİ TÜFEKLER	408
ÖFKE	410
ŞEY	411
TENES'DİM BEN DE	412
KARS 1946	414
SUNU	415

AYNANIN ÖNÜNDE

ESKİ ADI SABBAR	418
NİCE	420
YOKSA BEN	421
SÖYLE SÖYLE HADİ	422
SARMAŞIK	425

ERDAL'LI ŞİİR	426
KUM ZAMBAKLARI	428
AYNANIN ÖNÜNDE	429
EDİRNE'DE AKŞAM.....	434
GÖZLERİN.....	435
GIRGIR.....	436
O ZAMANLAR.....	437
MÜBADİL.....	438
TEVFİK FİKRET İÇİN.....	439
DENİZ.....	441
SEVDALILAR.....	442
BİR GÖKKUŞAĞI İNERSE NASIL.....	443
KARA KARANLIKLARDA.....	445
“ÖLÜME DAİR”	446
MATRAK	449
O	451
DAÜSSİLA	452
BARİKAT	455
UYKUSUZLUK.....	457
İÇİNDEKİLER.....	459

Günlerce yağmurda,
günlerce karda,
günlerce rüzgâr esti
Erzurum'da, Zara'da.
Bir sıcak sen kaldın içimde.

O gün bu gün
dünya bir yana
sen bir yana

Dünyalar senden yana

ISBN 975-9169-67-1

9 789759 169671

